అర్చావతారము - శ్రీవైఖానసులు

సంకలనము :

డా. వి. టి. శేషాచార్యులు

అర్చావతారము - శ్రీ వైఖానసులు

"శ్రీ విఖనస మహాముని"

సంకలనము :

డా. వి. టి. శేషాచార్యులు

మూల్యము : రు. 15-00

సర్వహక్కులు సంకలనకర్తవి.

ప్రతులు: 1500

ప్రథమ ముద్రణ 1989 వ సంవత్సరము

మూల్యము: రూ. 15-00

అంకితం:

శ్రీ విఖనోముని దివ్యచరణార విందములకు
సమర్పింపబడినది

"This book is Published with the
Financial Assistance
of Thirumala Thirupati Devasthanams
Uuder their Schemc
Aid to Publish Religious Books.

With the best Compliments of:-

ముద్రణ: నవోదయ ఆర్ట్సు ప్రింటర్స్ - చీరాల

నివేదనము

స్వాయంభువమను చక్రవర్తి వంశములోని వాడైన జడ భరతుని పరిపాలన మహోన్నత మగుటచే అతని పేరుతో భారత భూమిగా ప్రసిద్ధిగాంచినదని కొందరు - శకుంతల దుష్యంతుని కుమారుడు భరతుడు పరిపాలన గావించిన దేశమగుటచే భారతదేశమని ప్రసిద్ధిగాంచినదని కొందరు దెలుపుచుండిరి. ఈ విషయము ప్రముఖ చరిత్రకారులు నిర్ణయించ వలసిన విషయము.

ప్రాచీన కాలమునుండియు భారతీయ ఆధ్యాత్మిక విలువలు భారతీయ సంస్కృతి, భారతీయ విజ్ఞానము, ఎంతో మహోన్నతమైన దని, మన దేశమునకు విచ్చేసి దర్శించిన పలువురు విదేశీయులు తెలుసు కొని - మిక్కిలి సంతోషించి వారివారి దేశములకుబోయి, ఎంతగనో కొనియాడినట్లు చరిత్రలవలన స్పష్టముగా దెలియుచున్నది. ఎప్పటి వారోగాక కొన్ని సంవత్సరముల క్రిందట మన దేశములో పర్యటన చేయుటకు విచ్చేసిన ప్రిన్సుచార్లెస్ భారతీయులకు అన్నిసంపదల కన్న ఆధ్యాత్మిక సంపద విస్తారముగా నున్నట్లు కొనియాడియుండిరి.

భారతదేశమంటే ప్రస్తుతం మనము చూచుచున్న ఈ చిన్న భారత దేశము కాదు. అనాది కాలములో ఈ దేశము ఎంతో వైశాల్యము గలిగి అనేక ప్రాంతములతో కలసియున్న దేశము.

ఉదా:- ఋషులు తపస్సుచేసిన ప్రదేశము గనుక రష్యా అనిపేరు వచ్చినదనియు - దశరథునిభార్య కైకేయి జన్మించిన ప్రదేశము కాకసస్ అనియు-ఆమె కాకసస్ మహారాజు పుత్రిక అయినందున కైకేయిఅని పేరు వచ్చినదనియు - ఆదేవిధముగా కపిలుని జన్మభూమి

బ్రహ్మదత్తము (బర్మా) అనియుగూడా చరిత్రాంశములనువల్ల దెలియు చున్నది.

ఇటులనే శ్రీలంక - కంబోడియా - పాకిస్తాన్, నేపాల్ టిబెట్ మొదలగు దేశములు అఖండ భారతావనినుండి విడిపోయి స్వతంత్ర దేశములుగానుండి స్వపరిపాలన గావించుకొనుచున్నవి. మొత్తముమీద భారతదేశము ప్రాచీన సంస్కృతి గలిగి పేరుప్రఖ్యాతులు బడసియుండిన విషయము జగద్విదితము.

పూర్వమునుండియు - భారతదేశములో దైవ - మత - సమస్తాది విషయములు వేదములలో దెలుపబడిన విషయములే ప్రమాణములై - ముఖ్యములై - అతిపవిత్రములై - అత్యంత శ్లాఘనీయమై ప్రపంచ విజ్ఞానమును - ఆముష్మిక విషయ విజ్ఞానమును బోధించుచున్నవని భారతీయులలో ముఖ్యముగా హిందువులకు ప్రగాఢ విశ్వాసముగలదు. ధర్మాధర్మములు తెలియజేయబడును గానవాటిని వేదమని మహర్షులు దెలిపియుండిరి. ఈ వేదములు యజ్ఞస్వరూపుడైన పరమాత్మను స్తుతించు భాగములు - శుభకరమైన కర్మలను గురించియు (యజ్ఞయాగాదులకు సంబంధించినవి) మొదలగు అనేక విషయములు విశదముగా దెలుపుచున్నవి. ఒకవిధముగా ఈ భారతభూమిని వేదభూమిగను - ఇక్కడి మతము - వేదమతముగను ప్రఖ్యాతి వహించియుండెను (వివరములు - దేవాలయములు తత్త్వవేత్తలు T.T.D. ప్రచురణ (VTS) లో గలవు.)

భారత దేశములో అనేకమతములున్నను హిందూమతము సర్వసమన్వయ మతమని ప్రఖ్యాతి బడసియుండెను. ఏమిలాభము? కృతయుగారంభమునుండి నేటివరకు శైవ - వైష్ణవాది మతభేదములతో ఒకరికన్న మరియొకరు గొప్పయనెడి భేదభావములుగలిగి ఒకరినొకరు

దూషించుకొనుచు, ఏకత్వంలో భిన్నత్వము గలిగియుండి తీవ్ర వైషమ్యములు గలిగి ఆ నైక్యతతో నుండుటనుబట్టి -

ఈ మతము బహుళ వ్యాప్తి గాలేకపోయినదని విజ్ఞుల విచారము. వర్గానికో దేవుడు - వర్ణానికో దేవుడు-వివిధ దేవతలను సృష్టించుకొని - ఒకరికొకరికి ఏలాంటి సంబంధములు లేకయుండుటయు-వారికి సంబంధించని ఇతర మతములవారిని-ఇతర దైవములను చాలా ఈర్ష్యాభావముతో చూచుచు, అనైక్యతగా నుండుటనుబట్టియే యితర మతములవారు చులకనగా చూచుచున్నారు. ప్రముఖ మతాచార్యులందరు మాకు వేదములే ప్రమాణములని చెప్పకొనుచునే ఎవరి మతాను సారముగా వారు వాటిని అన్వయించుకొని - వక్రభాష్యములు చెప్పుచు వారే ఒకవిధముగ ఈ భేదభావము కల్పించినారనిన అతిశయోక్తిగాదేమో! అందుకనే "శ్రుతిర్విభిన్నా స్మృతయశ్చ భిన్నాః.........అనిచెప్పియున్నది శ్రుతులు వేరు - స్మృతులువేరు-పోనియేమహాముని మతమైన ప్రమాణముగా ననుసరించుకొందామనిన వారిసంఖ్య అనంతము-ఎవరిమార్గము వారి దే!

(1) ఋషీశ్వరులు :- ప్రపంచమంతా అభిన్నమైన బ్రహ్మపదార్థం ఒక్కటేనన్నారు—

(2) కవీశ్వరులు :- వసుధైక కుటుంబం కావాలన్నారు—

(3) మతసంస్కర్తలు :- లోకమంతా ఏకైక సంప్రదాయబద్ధం కావాలన్నారు—

(4) సంఘ సంస్కర్తలు:- మానవ సమాజం సమైక్యం కావాలన్నారు అందరూ చక్కగానే బోధించారు.

ఒక్కొక్క కాలములో కొంతమంది మహనీయులుజన్మించి వారిపవిత్రబోధనలు ప్రజలకుచక్కగాబోధించివారిజీవితములు ధన్యత

గావించుకొనిరి. (ఉదా:- బుద్ధభగవానుడు - ఆదిశంకరులు - భగవద్రామానుజులు - మధ్వాచార్యులు - రామకృష్ణ పరమహంస - వివేకానంద మహాత్మగాంధి మొదలగు మహనీయులు) వారిఅనంతరము వారి అనుయాయులే వారిపవిత్ర బోధనలకు తిలోదకములిచ్చి - భూస్థాపితంజేసి - వీరిప్రాముఖ్యంకొరకు - సంకుచిత - స్వార్థభావములతో ప్రవర్తించు చుండుటనుబట్టియే - అతిమూల్యమైన దైవమతమునకు సంబంధించిన విషయములలోగూడా నేటికిని మన అనైక్యత కొట్టవచ్చినట్లు కనపడుచున్నది.

ఈ భాగములో అర్చావతార ప్రాముఖ్యమును దెలుపుట చాలా ముఖ్యము గాన ముందుగా భారతీయ సంస్కృతిని గురించి క్లుప్తంగా దెలుపుటకు ప్రయత్నించితిని.

ముఖ్యంగా భగవచ్ఛాస్త్రములలో పరతత్వం (భగవంతుని) ను గురించి-పర-వ్యూహ-విభవ-అంతర్యామి - అర్చాస్వరూపములు అయిదు విధంలని దెలిపియున్నవి. వీటివివరణ ఈ పుస్తకంలో ముందుభాగంలో తెలిపియున్నాను - . అర్చారూపంలోనున్న ఆ భగవంతుని (విగ్రహరూపము) దర్శించి సేవించి-ప్రార్థించిన తరువాతనే ఆభగవత్స్వరూపంను ఏ ఇతర ధ్యాసలులేక-నిశ్చలభక్తితో అంతర్యామిలో నిలుపుకొని-ప్రార్థించినతరువాతనే మోక్షమును (ముక్తిని) బొందుటకు ఏకైక-సులువైన మార్గమనిపురాణాదులలో మహనీయులు దెలిపియుండిరి. పురాణాదులలో దెలుపబడిన మహాభక్తులు-పరమవిష్ణుభక్తులైనఅళ్వార్లు - శివభక్తులైన నయనార్లు-సమస్త భక్తులు దివ్యస్థలములలో ప్రతిష్టించిన భగవంతుని విగ్రహము దర్శించి - సేవించి - కీర్తించిన తరువాతనే ముక్తిపొందినట్లు స్పష్టముగా తెలియుచున్నది

విగ్రహారాధన అత్యంత ముఖ్యమనియు, ఆవిగ్రహములను ప్రతిష్ఠించి ఉంచుటకు దేవాలయ నిర్మాణావశ్యకతను గురించియు ఆ విగ్రహములకు జరుపవలసిన అర్చనాది కార్యక్రమముల వివరములు ఈ భాగములో తెలిసినంతవరకు వివరించితిని.

రెండవ భాగములో శ్రీవైఖానసులు అనేవిషయమును గురించియు అర్చామూర్తియైన ఆ భగవంతుని అర్చనాది కార్యక్రమములు ఏ విధముగా నిర్వర్తించవలెను? వాటిప్రమాణ గ్రంథములు (భగవచ్ఛాస్త్రములు) మొదలగు విషయములు తెలిసినంతలో క్లుప్తముగా వివరించితిని.

ప్రప్రథమమున శ్రీమన్నారాయణమూర్తి తన మానస పుత్రుడైన శ్రీ విఖనో మహామునికి అర్చనావిధులు ఏవిధముగా నిర్వర్తించ వలయునో ఆమహామునికి తెలిపియుండిరి అ మహాముని తన ముఖ్యశిష్యులైన - అత్రి - భృగు - మరీచి - కశ్యపుల ద్వారా అర్చనా విధుల వివరములు బోధించియుండిరి.

ఆ మహనీయులు, వారురచించిన సంహితలద్వారా మిగతా వారికి బోధించి-విశేష వ్యాప్తిలోనికి గొనివచ్చిరి—.

వేదములు అనంతములుగదా! ఈ వేదములలోగల అతి ముఖ్య విషయములు అందరు గ్రహించుటకు వీలుగా సంహితలు బ్రాహ్మణములు - అరణ్యకములు - ఉపనిషత్తులు మొదలగునవి, కొంతమంది మహనీయుల కృషిఫలితముగ బహుళ ప్రచారములోనికి వచ్చినవి. మహర్షులలో కొందరు - సర్వమానవ శ్రేయోభిలాషులై కర్మకు సంబంధించిన వేదములయందలి మంత్రములను, వ్యాఖ్యములు గాను కల్ప సూత్రములుగాను వ్రాసియుండిరి.

వేదోక్త కర్మల నాచరించి సార్థక జన్మలగుటకు కల్ప

సూత్రములు 18 బాగములుగ విభజించి ప్రతివారు, తమతమ శాఖా ధర్మముల కనుగుణముగ ఈకల్పసూత్రములను వ్రాసియుండిరి. ఈకల్ప సూత్రములు వేదములందలి యజ్ఞయాగాది కర్మల నొనరించు విధానములు పరిపూర్ణముగా తెలుపుచున్నవి.

మొత్తముమీద ఉపనిషత్తులుకల్ప సూత్రములు, స్మృతులు పురాణేతిహాసములన్నియు-ధర్మా ధర్మవివరములను-కార్యాకార్య విచక్షతను. నిరూపించి-వారివారి స్వధర్మములయందాసక్తి కలిగించి ఉత్తమ జీవనములు జరుపుకొను విధానములు విశదీకరించుచున్నవి

అష్టాదశ సూత్రకారులలో శ్రీ విఖనోముని అత్యంత ప్రముఖస్థానం వహించియుండెను. ఈభాగములో శ్రీ విఖనోమహాముని ఆవిర్భావము-ఆ మహాముని వైభవము-వారిచే తెలుపబడిన వైఖానస సూత్రప్రాశస్త్యము-ఇతర సూత్రకారులెవరు తెలుపని అనేక ముఖ్య విషయములిందు (ఉదా. విష్ణుబలి-వానప్రస్థాశ్రమ ధర్మములు-మంగళ సూత్రధారణ - నారాయణుడే పరతత్వమని నిరూపించుట) వివరింపబడియున్నవి.

ఈ మహర్షిచే తెలుపబడిన సూత్రధర్మంలను ఇతర స్మృతికర్తలచే ప్రశంసింపబడుటయేగాక భారత-రామాయణాది పురాణ గ్రంథములలో విశేషముగా తెలుపబడియున్నవి. ఈసూత్ర ధర్మంలాచరించుచున్న శ్రీ వైఖానసులే ప్రాచీనవైష్ణవ సంప్రదాయము గలవారనియు ఆ మహాముని ఔన్నత్యమును వైఖానసులను గురించి, వైఖాన వైఖానసేతర ప్రముఖులు వెలిబుచ్చిన అభిప్రాయములు నేను పెద్దల అనుగ్రహమువల్ల గ్రహించి లభ్యమైన, విన్న కన్న సేకరించిన విషయములు నాకు తెలిసినంతలో యీ చిన్నపుస్తకంలో చేర్చికూర్చి పాఠక మహాశయులైన పెద్దల సమక్షమున ఉంచితిని.

నాకు నేత్రములు ఆపరేషన్ చేసినందువల్ల దృష్టిలోపమువల్ల ప్రూఫ్ సరిగా చూడలేక పోయినందున అక్షర, పద, వాక్యములలో లోపములు హెచ్చుగా ఉండవచ్చును. ఈ లోపములు గాలించని వడ పప్పులో రాళ్ళవలె పాఠకమహాశయులు చదవుటకు చాలాకష్టముగా యుండి, తలనొప్పిగూడా గలుగునని నాఅభిప్రాయము. శ్రీ వి ఖ నో మహామునిని గురించి, వైఖానసులను గురించి. ఏకొద్దిమందిపండితులకు మాత్రమే తెలుసు. వీరిని గురించి చాలామందికి తెలియదు, తెలిసిన వారు ఇతరులకు చెప్పరు. ప్రాచీన చరిత్రగలిగిన శ్రీ వైఖానసులను గురించి పాఠకలోకానికి అందిద్దామనే ఆకాంక్షతో ఈ ప్రయత్నము నకు పూనుకొంటిని. ఎట్టిపక్షపాత భావములేక ఇందులో శైవ, పాంచ రాత్ర, అర్చనావిధానములుగూడా స్వల్పముగా వివరించి యుంటిని.

సహృదయులైన పాఠక మహాశయులు. హంసనీటినివదలి పాలను త్రాగినట్లు, (నీరక్షీరన్యాయముగా) ఈ పుస్తకములో నేను కృషిచేసి, సేకరించిన విషయములలో మంచినే గ్రహించ వలసినదిగా అనేకవిధములుగా ప్రార్థిస్తున్నాను.

సంకలనము

వి. టి. శేషాచార్యులు.

★ ★ ★

కృతజ్ఞతలు

నేను చదువుకొన్న విద్య చాలాతక్కువ. విజ్ఞానమంటారా అత్యల్పమని వేరుగా చెప్పవలసిన పనిలేదు. వయోవృద్ధుడనేగాని, జ్ఞానము సంపాదించుటలో ఇంకా బాల్యదశలోనే వున్నాను. పద్మావతీ శ్రీనివాసుని కృపాకటాక్షమువల్ల, ప్రముఖులైన పెద్దలు, పండిత మహాశయుల ఆశీస్సులవల్ల, సహృదయులైన దాతలొసంగిన విరాళములవల్ల, సదా నాశ్రేయస్సుకోరే, ఆత్మీయులైన బంధుమిత్రుల ప్రోత్సాహము వల్ల నాలోగల సహజ, అసక్తివల్ల ఇప్పటికి ఆరు (6) పుస్తకములు వ్రాసి ముద్రించ గలిగితిని. గతములో వ్రాసిన పుస్తకములలో నాకు సర్వవిధములా సహాయముచేసి తోడ్పడి సహకరించిన వారందరికి కృతజ్ఞతలు తెలుపుకొంటిని.

ముఖ్యముగా "అర్చావతారం - శ్రీవైఖానసులు" అనేపుస్తకము వ్రాయవలసినదిగా పండిట్ శ్రీమాన్ నారాయణం శ్రీరామాచార్యులు, కీ.శే. కె. సంపత్ కుమారాచార్యులు, వి. సంపత్ కుమారగుప్తగార్లు నన్ను అనేక పర్యాయములు అడిగియుండిరి. నాలో అంతటిశక్తిలేదని నాకు తెలుసు. అయినను నేనురచనలు ప్రారంభించినప్పటినుండి, నాకు అనేక అమూల్య విషయములు అందించుచు, చక్కని సలహాలిచ్చు చుండుటయేగాక నాఇబ్బందులు స్వయముగా గమనించి ఆర్థికంగాగూడా ఎంతగనో సహాయంచేసి తోడ్పడిన శ్రీమాన్ నారాయణం శ్రీరామాచార్యులగారికి ప్రత్యేకంగా అభివందనలు సమర్పించుచు, కృతజ్ఞతలు తెలుపుకొనుట నాముఖ్యధర్మమైయున్నది కీ. శే. సంపత్ కుమారాచార్యులు, శ్రీ నండుల శేషగిరిశర్మగార్లు, (రిటైర్డు సంస్కృత పండితులు) నేనువ్రాసిన విషయములు బహు శ్రద్ధతోచదివి, ఈ పుస్తకమును వ్రాయవలసినదిగా ప్రోత్సాహ

మిచ్చుటయే నాఅదృష్టముగా భావించితిని. వారిసలహాలు నాకుఎంతో ఉత్సాహశక్తి యిచ్చినందుననే యీరచనకు ప్రయత్నించితిని.

ఈపరిస్థితులలో "శ్రీ వైఖానస దివ్యవివర్ధనిసభ" "శ్రీవైఖానస ఆశ్రమం," శక్రటరీగారయిన శ్రీమాన్ డి. విఖనసాచార్యులగారికి నాయీప్రయత్నము తెలియజేయడము. వారు ఆసభకు సంబంధించిన మీటింగ్‌కు నన్ను తిరుమలకురమ్మనమని జాబువ్రాసిరి. నేను, స్వయముగ ఆసభకుపోయి, నేను చేయుచున్నకృషిని వివరించితిని. నేను చేయు రచనా ప్రయత్నమును విశదముగా పరిశీలించి నాకు ఆర్థిక సహాయము చేయుటకు తీర్మానించిరి. పై సభ (వైఖానసాశ్రమల) ప్రెసిడెంటు, వైస్‌ప్రెసిడెంటు, శక్రటరి, కమిటిలోగల సర్వసభ్యులకు,

(2) నేనువ్రాసిన పుస్తకములోని విషయములు సరిజూచి, క్రమమైన పద్ధతిలోపెట్టి అమూల్య సలహాలిచ్చిన పండిట్ శ్రీ నందుల శేషగిరిశర్మగారికి, రెండు పర్యాయములు, నేనువ్రాసిన పుస్తకముల ముద్రణనిమిత్తం ఆర్థికసహాయమందించి, తోడ్పడుచు ప్రోత్సాహమిచ్చి సహకరించుచున్న T.T.D. వారికి,

(3) నేనుకోరినంతనే తమస్వంతపనులు మానుకొని విరాళములు సేకరించుటలో తోడ్పడిన శ్రీమాన్ గంజాం నారాయణాచార్యులు, డా॥ కె. విశ్వనాథం, (మద్రాస్) శ్రీమాన్ డి. సత్యనారాయణాచార్యులు, శ్రీ డి. భాస్కరరావు, B A., M.R O. (VTM) శ్రీ డి ఆంజనేయశర్మ, శ్రీ సిహెచ్. రమణాచార్యులు, M. A., (ఒంగోలు) గార్లకు నాకు వైద్యసహాయమందించుచు ఎంతగానోతోడ్పడుచున్న డా॥ డి. ఆంజనేయాచార్యులు, M.B.B.S., పందిళ్ళపల్లి, డా॥ బి.వి. ప్రసాదరావు, డా॥ బి. కోటాచార్యులు, డా॥ డి. విజయసారథి, B.A.M.S., డా॥ డి. అప్పళాచార్యులు, R.M.P., గార్లకు నాయందు ఎంతో ప్రేమాభిమానములతోను ఉదారభావములతోను విరాళములొసంగిన

దాతలందరికి, నేనుకోరినంతనే నాయందు దయవుంచి ఆశీర్వదిస్తూ, వారి అమూల్యాభిప్రాయము లొసంగిన పండిత మహాశయులకు, సకాలములో యీపుస్తకమును సర్వాంగ సుందరముగా ముద్రించి అందించిన నవోదయా ఆర్టు ప్రింటర్సు ప్రొప్రయిటర్ జి. పూర్ణచంద్రరావు గారికి తదితర సిబ్బందికి నాకు అనేకవిధములా నేటివరకు సహాయము అందజేయుచు తోడ్పడుచున్న ఎందరోసహృదయులైన, మహానుభావులందరికి నాహృదయపూర్వక సహస్రాధిక ప్రణామము లర్పించుచూ సెలవు తీసుకుంటున్నాను.

భక్త-బుధజనవిధేయుడు.

మీ అందరి విశ్వాసపాత్రుడు

ఎ. టి. శేషాచార్యులు.

పండితాభిప్రాయములు

శ్రీ ర్యైనమః
శ్రీనివాసాయనమః

మఙ్గళా శాసనము

* * * * * *

శ్రీ వైఖానససూత్రిణం, ప్రవిల సద్విజ్ఞానరత్నాకరం
శ్రీ మద్వైష్ణవ సమ్ప్రదాయ విదుషామగ్రేసరం సాత్త్వికమ్
శేషాచార్య మహాశయం, గుణనిధిం సత్కీర్తిచంద్రప్రభం
నిత్యఃరక్షతు సర్వదేవనిలయశ్శ్రీ వేఙ్కటాద్రీశ్వరః

శ్లో॥ శ్రీమాన్, వి.టి.యస్. ఆచార్యం, భార్గవం ప్రతిభాన్వితమ్
శ్రీమత్కాకోదరాద్రీశః శ్రీనివాసోభిరక్షతు॥

శ్రీ పద్మావతీ హృదబ్జాబ్జ మిత్రుడును, కరుణా వరుణాలయుడును, చేతనాచేతన కోటిసముద్ధరణైక శీలుడును, భుజగనగనివాస రసికుడునగు శ్రీ శ్రీనివాస భగవానుని, దయావిశేషమున. శ్రీమాన్ ఆయుష్మాన్ వినుకొండ, తిరుమల శేషాచార్యులుగారు వ్రాసినగ్రన్థ షట్కములో నాఱవదియగు, "అర్చావతారము-శ్రీవైఖానసులు" అను పుస్తకమును బంపినారు. పొత్తము మొత్తమును జదివినాను సంతసించినాను. శ్రీ శేషాద్రి నాథుడగు శ్రీరమానాథుడు ఏతద్గ్రన్థ కర్తయగు శ్రీ శేషాచార్యులుగారికి సకల శ్రేయస్సుల నొసంగుచు సదా సంరక్షించుగాతయని అస్మదాశీర్వాదము.

స్వసమ్ప్రదాయ విషయములను, పరసంప్రదాయ విషయములను దెలియజేయునట్టియు యిట్టియుత్తగ్రన్థరాజములు, స్వపర

విషయానభిజ్ఞులై సహజాన్ధత్వశూలను బోలియున్నవారికి వ్యాంజన ప్రాయములై దివ్యదృష్టినొసంగగలవు.

ముప్విధ శ్రీవైష్ణవ సంప్రదాయ విషయములను, అనగా వైఖానసీయ శ్రీవైష్ణవ సంప్రదాయక విషయములను, పాంచరాత్రీయ శ్రీ వైష్ణవ సంప్రదాయక విషయములను, రామానుజీయ శ్రీ వైష్ణవ సంప్రదాయక విషయములను, ఈ గ్రంథము కొన్నింటినైనను దెలియ జేయుటకు జాలియున్నది. ఇవిగాక మరికొన్ని వైష్ణవ సంప్రదాయ విషయములను, వైష్ణవ మతవిషయములేగాక ఇతర మత సంప్రదాయ విషయములనుగూడ సులభముగ దెలియజేయుచున్నది.

మత సంప్రదాయక విషయ జిజ్ఞాసువులు చదువదగిన గ్రన్థ మనుటలో నతిశయోక్తి లేశములేదు.

ఇట్లు

ఆయుర్వేద కళానిధి-విద్యాలంకార

పండిట్ నారాయణం శ్రీరామాచార్యులుగారు.

ఉల్లిపాలెం.

అభినందనలు

ఓమ్

శ్రీయైనమః

వేదాన్త నిలయమ్

* * * * *

శ్రీమాన్

వి.టి. శేషాచార్యులు వారిచే సంకలనము చేయబడిన "అర్చావతారము-శ్రీవైఖానసులు" అను పుస్తకమును జూచితిని.

కమవృద్ధులుగానున్న వీరు తమ జీవితములో పెద్దల శుశ్రూష యొనరించి వారియభిప్రాయముల నతికష్టముగ సేకరించ యతిసులభమైన సరళిలో పుస్తకము రూపమున నలంకరింపజేసిన వీరి కృషి కడుంగడు ప్రశంసనీయము అందలి ప్రామాణ్యా ప్రామాణ్యతలు పాఠకలోకము నిర్ణయింపదగియున్నది.

శ్రీమద్వైఖనసులవారు కల్పసూత్ర ప్రణేతలలో పరమ వైష్ణవులుగను "గృహే దేవాయతనేవా భక్త్యాభగవన్తం నారాయణ మర్చయేత్ తద్విష్ణో పరమంపదం గచ్ఛతీతి విజ్ఞాయతే" అని పరమ పదమును బొందుటకు అర్చావతారము శరణ్యమని తెల్పి మహర్షులు గను-ఆయారాధనామార్గమును భృగుమరీచ్యత్రి కశ్యపుల కుపదేశించి గురువులుగను. నిఖిలశ్రౌతస్మార్తాత్మిక కర్మవిధానముల సూత్రీకరించి సమస్త వేదార్థవిదులుగను, ప్రఖ్యాతిగాంచియున్నారు.

తన్మతానుయాయులైన, శ్రీవైఖానసులెల్లరు తాము స్వయ

ముగ తరించుటయేగాక కోటిలోకమును తరింపజేయు సౌలభ్య సౌభాగ్యములనుగూడా వారికి అనుగ్రహించి యున్నారనుట నిర్వివాదంశము.

అట్టి అర్చావతారులను శ్రీమద్వైఖనసులు వారును వీరికి ఆయురారోగ్య భోగభాగ్యముల ప్రసాదింతురుగాక.

శ్రీమచ్ఛుక్లనామ సంవత్సర
చైత్రశుక్లప్రతిపత్
భృగువాశరము

ఏవమ్ సుధీజనవిధేయ
వేదాన్తం దేశికాచార్యః
తి॥తి॥ దే॥ల ఆస్థాన పండితులు.
అప్పికట్ల.

★ ★ ★ ★

Dr. DHARA RAMANADHA SASTRY, M.A., Phd.
Head of the Telugu Dept.
C.S.R. Sarma College, Ongole.

భేషజము భవరోగ భేషజము

డాక్టర్. వి.టి. శేషాచార్యులుగారు వృత్తిచే భిషక్కులు. ప్రవృత్తిచే విద్యారతులు, అనవరత కృషిశీలురు. బహుగ్రంథములను పత్రికారాజములను, వ్యాసాదికమును నిరంతరావలోడనము చేయుచు

తమ మేధస్సును పండించుకొని అనేక గ్రంథములనుకూర్చి లబ్ధ ప్రతిష్ఠులైన విద్వాంసులు. విచిత్రమేమన వీరురచించిన గ్రంథము లన్నియు భగవద్భాగవత సంబంధములై, పఠితులకు ఆముష్మిక పథమును నిర్దేశించునవై యుండుట. కావున నాకనిపించుచున్నది - శ్రీ మాన్ శేషాచార్యులకు భేషజము భవరోగ భేషజముకూడ ప్రతిపాత్రములు- అని.

ప్రస్తుతము వారు రచించిన యీ గ్రంథము జంట విషయ ములు కలిగి రెండుగా చీలియు విడిపోనక ఒకటిగనే కన్పట్టు కదలీ ఫల మును దోపింపజేయుచున్నది. ఆచార్యులవారి ఉపజ్ఞ "ఏకక్రియా ద్వ్యర్థకరీ" అనుమార్గము నవలంభించు చున్నది. అర్చావతారము, శ్రీవైఖానసులు అను రెండు అంశములు పరస్పర సంబంధమును గలిగి పరతత్త్వ తరువునకు రెండు కొమ్మలవలె, కొమ్మకు రెండుచిగుళ్ళవలె, చిగుళ్ళకు రెండు లేతయాకులవలె పారస్పర్యమును గలిగి పఠితకు పర మోపయోగములై యున్నవి.

పరతత్త్వ ప్రతీకమైన అర్చావతార వైభవమునునిరూపించు పట్ల శ్రీ ఆచార్యులవారు క్షోదక్షమమైన పాండిత్యము, విమర్శనా దృష్టి, వివరణ పాటవము ప్రదర్శించినారు. వేదములు మొదలు ఇటీవలి పత్రికా వ్యాసములు, ప్రముఖుల అభిప్రాయములవఱకు, వారు నిశిత పరిశీలన మొనర్చి చక్కగా నిరూపించినారు. వీరిసమత్వము, సమన్వయ శక్తి ఆదర్శప్రాయములై సర్వమత, దృక్పథములకు చోటు కల్పించు చున్నవి ఆకారణమున ఏ సంప్రదాయమునకు జెందిన వారైనను శేషాచార్యులవారి పుస్తకములను ప్రామాణికముగ స్వీకరింప దగియున్నవి.

రెండవ భాగమైన విఖనోమహాముని చరిత్రమును వీరువిశద

ముగ రచించినారు. అనేక ప్రామాణిక గ్రంథములందలి అంశములను వారు క్రోడీకరించినారు. విఖనసుని ప్రాదుర్భావ, మహాత్మ్యములు ఆర్ష సంప్రదాయము నకాయన చేసిన ఉపకారము, ఆమహర్షియౌన్నత్యము పై వివిధ ప్రసిద్ధ పురుషుల వ్యాఖ్యలు-ఇట్లుగా సాగివచ్చిన ఈ చరిత్రము మిక్కిలి అధికారికమై చదువరికి స్వల్పావకాశములో అనేకవిషయములను తెలుపుచున్నది.

ఆచార్యులవారి అపారమైనకృషి, అసందిగ్ధమైన ఆలోచనా సరణి, ప్రామాణికబుద్ధి, అధికారిక ప్రవచనము, సులభ సుందరవచన విన్యాసము, అన్నిటిసిమించి ఆయా విషయములపై వారికిగల అభినివేశము నన్నెంతగనో ఆకర్షించినవి. వారి గ్రంథములన్నిటిని నేను పలుమార్లు చదివి అనందించితిని. ప్రస్తుత గ్రంథమును అట్టిదే. సహృదయతోషకము. విజ్ఞాసు పరితోషకము.

ఆచార్యులవారు శ్రీనివాసుని దయవలన ఇట్టిగ్రంథములను పుంఖాను పుంఖములుగరచించి ఆర్షధర్మమునకు ప్రచారముకల్గింతురు గాతమని ప్రార్థింతును భవతు.

ఒంగోలు

27-4-89 (ధారా రామనాథశాస్త్రి.)

★ ★ ★ ★

సత్కృతి

బృందావనం రంగాచార్యులు
రిటైర్డ్ సీనియర్ తెలుగు పండిట్, పర్చూరు,

శ్రీ వైఖానసపావన సూత్రప్రశస్తి, సర్వజనాదరణ పాత్ర మైనట్టిది. సర్వకాలాభి నందనీయమైనట్టిది. వేదోక్తముగ శ్రీ మహా విష్ణువు నారాధించు విధానమిందు, సమగ్రముగను, సర్వతోముఖ ముగను, ప్రవచింపబడి యుండుటచే నియ్యది జగద్విఖ్యాతము కాగలిగినది.

భూభారని వారణార్థము దేవతలచే అభ్యర్థితుడైన శ్రీ మహావిష్ణువు విధాతకు కర్తవ్యోపదేశము గావింప, ఆయన విఖనస మహర్షి నావిర్భవింపజేసెననియు, విఖనస మహర్షి చాతుర్లక్షాత్మక ముగ సృజించిన గ్రంథమే శ్రీమద్దివ్య వైఖానస సూత్రముగ వ్యాప్తి గాంచెననియు, మన మెరుగుదుము. భృగ్వత్రి కశ్యప మరీచ్యాదులు విఖనస మహర్షికి శిష్యులై అనుచరులై, ఈసూత్ర విశిష్టతకు వన్నె గూర్చుటయు విదిత పూర్వవిషయమే,

"అర్చావతారము. శ్రీవైఖానసులు,, శ్రీ ఋషిత్రో పరిచరిత మైన, ఈ పుస్తకము శ్రీ వైఖానస సూత్రవైభవమును గురించియు, తత్ప్రశస్తిని గురించియు విశదముగ వివరించుట కొరకుద్దేశింపబడినట్టిది అర్థధర్మాభి రుచిగలవ్యక్తి, హస్తివాసిగల ఆయుర్వేద భిషగ్వరుడు, శ్రీమన్నారాయణ చరణ కమలసేవా పరతంత్రుడు, సంప్రదాయాభి మాని, సంఘశ్రేయోభిలాషి, సారస్వతానురక్తుడు, చేయిదిరిగిన పత్రికా రచయిత, గ్రంథకర్త, అయిన శ్రీమాన్ వినుకొండ తిరుమల శేషాచార్యులుగారి కృతికి రూపకల్పన జేసినారు,

సిద్ధాన్తగ్రంథ సంగ్రథనము, వాస్తవముగ-అసిధారవ్రతము వంటిది. తూర్ణమైన సంస్కృతభాషా పరిజ్ఞానము-సంప్రదాయ గ్రంథ సమవలోకన దక్షత-బహుముఖవిషయ సమన్వయాత్మిక ప్రతిభ పుష్కలముగ నున్నపుడే యిట్టి ప్రయత్నము రక్తికట్టును

శ్రీవైఖానస సూత్రధర్మములను చక్కగ సమవగాహన గావించుకొని-జన్మలిజమున తనకుగల ప్రజ్ఞనుతోడు చేసుకొని-వివిధ గ్రంథపరిశీలన బలముతో-నిష్ణాతులైన శ్రీవైఖానస శాస్త్రపండితుల సూచనలగైకొని శ్రమించి శ్రీ ఆచార్యులవారీ గ్రంథమును గూర్చినారు.

ఎన్నియో వేదమంత్రము లుదాహరింపబడినవి. శాస్త్రవిషయములు చర్చింపబడినవి. సూత్రధర్మములు సూచింపబడినవి విఖనస మహర్షి సమావిర్భావమున కెట్టి ప్రత్యేకతయున్నదో, అట్టిప్రత్యేకతనే సంతరించుకొనిన శ్రీవైఖానస సూత్రప్రశస్తిని ముక్తకంఠమున నుద్ఘోషించుటకై శ్రీమాన్ శేషాచార్యులవారు సముచితకృషి సాగించినారు

విష్ణుంచ పురుషం సత్యమచ్యుతంచ యుధిష్ఠిర।
అనిరుద్ధంచ మాంప్రాహుః వైఖానస విదోజనాః

వేదేవైఖానసే సూత్రే యోధర్మః పరికీర్తితః
సర్వైస్సధర్మోనుష్ఠేయః నాత్రకార్యావిచారణా.

"వేదములో. శ్రీవైఖానస సూత్రములో, ఏ ధర్మములేరీతి అనుష్ఠింపబడవలెనని చెప్పబడియున్నదో! అవి అట్లేనిస్సంశయముగ అందరిచేత ననుష్ఠింపబడవలెను."

శ్రీ వైఖానస సూత్రప్రశస్తిని నొక్కి వక్కాణించుటకై పలు గ్రంథములనుండి శ్రీ ఆచార్యులవారు వక్కాణించిన ఉపపత్తులన్నియు సందర్భమునకు వన్నె బెట్టినవి.

విషయము జటిలమైనది. వివరణసరళమైనది. కాని! ముద్రణమున గలిగిన అసౌకర్యము కొంతవరక సంతృప్తిని కలిగించినది. శ్రీ ఆచార్యులవారు వయోవృద్ధులగుటచే, అక్షరదోషములు సవరింపబడి యుండక పోవచ్చును. అవి అట్లుండుట పాఠకులకునిజముగ, ఇబ్బందినే కలిగించును. మరి ముద్రణముననివి తొలగింపబడవలయును.

విషయ ప్రతిపాదనమునగూడా క్రమము కొంత మార్పునందినదేమో! అనిపించుచున్నది. పువ్వులన్నియు పరిమళభరితములే! అయినప్పటికిని, ఏ పుష్పమునరసన ఏ పుష్పమును జేర్చవలెనో తెలుసుకొని మాలికసృష్టి జరుగవలయును. అప్పుడే అ-సుమహారము సర్వాంగ సుందరమగునది.

మొత్తముమీద శ్రీ శేషాచార్యులవారికృషి ప్రశంసనీయము. లోగడ వారురచించిన గ్రంథములకన్న మిన్నగ, ఈ గ్రంథ విషయమున వారు శ్రమించినారు. విషయమంతయు ఆర్షధర్మమునకు సంబంధించిన దగుటచే, కొన్నిసందర్భములలో, ఈగ్రంథము వెనుకటి గ్రంథ భాగములను గుర్తునకు దెచ్చుచున్నది.

ఈ గ్రంథము రెండు భాగములుగనుండి 109 పేజీల విషయమును కలిగియున్నది. ఇట్టిశాస్త్రి గ్రంథమును పాఠకుల కందించిన మహోపకార మొనరించిన శ్రీ ఆచార్యులవారు అభినందనీయులు.

★ ★ ★

OM

FELICITATIONS

Thank you very much for sending me, with great affection, your book " ARCHAVATARAM - SRI VAIKHANASULU ". I have gone through the book with deep interest. I am very glad that you have sncceeded in compiling innumerable facts in this small book sacrificing neither credibility nor readability.

The way in which you have reiterated your firm faith in Lord SRIMANNARAYANA, quoting profuselly from the scrictures, is praiseworthy. At the same time you have expressed the view that both 'HARI' and 'HARA' are one. This indeed shows your impartial and broad perspeetive.

In the first part due emphasis has been laid on the worship of god with form. The god with form then gets transfixed in us and leads the way to salvation. The many examples cited in support are apt.

In the second part the way of worship, as taught by his son 'MUNI VAIKHANASA' has been dealt with. The way in which Viakhnasa has propagated them through his disinles, Bhrigu, Atri, Kashyapa, Marichi and others, and many other salient facts never metioned before in the previuus commentaries are dealt with in an effective manner. Indeed, the special features of this commentary drew vide acclaim even from other (Non-Voikhanasa) commentators.

The way in which you have pointed out the

Vaikhanasa aphorisims mentioned in the great epice like Mahabharata and Ramayana in an easy, brief and readable way is praiseworthy.

You have done your duty in an admirable way.

With warm regards and felicitations.

Yours sincerely
T. R. SHESHADRI AYYANGAR
Madras.

అనుబంధము

ఈ పుస్తకములో 2 వ భాగము [శ్రీ వైఖానసుల చరిత్ర] 42 వ పేజీలో వ్రాయవలసిన విషయము.

ఉభయ వేదాంతములు కలవారు. ఉభయ వేదాంతులు ఉభయ వేదాంతములెవ్వి?

(1) శ్రీవైఖానస సాంప్రదాయానుసారులగు, వైఖానసీయ శ్రీవైష్ణవులు పాంచరాత్రీయ శ్రీవైష్ణవులు: రామానుజీయ శ్రీవైష్ణవులు తమ నామధేయములకుముందు ఉభయవేదాంత ప్రవర్తక, శ్రీమాన్ అనుబిరుద నామములు జేర్చుదురు, శ్రీమాన్ అనగా! శ్రీకలవాడు ఈ వైష్ణవులు మువ్వురు భగవత్కైంకర్యమను శ్రీ కలవారు గనుక శ్రీమాన్ అనుబిరుదమును వాడుకోవటము పూర్వకాలము నుండి యున్నది. ఈ బిరుదము శ్రీవైష్ణవులు అనావ్యవహారమును ధ్రువపరచు చున్నది.

ఉభయ వేదాంతములు:- ఉపనిషత్తులు, బ్రహ్మసూత్రములు, భగవద్గీత ఈ మూడింటిని ప్రస్థానత్రయమని పేరు. ఇది యొక వేదాంతము. ఇది సర్వసంప్రదాయముల వారిచే నంగీకరింపబడి యున్నది. అందరికి సమానహక్కు గలదై యున్నది. ఈ వేదాంత విషయమై ఎవ్వరికి భేదాభిప్రాయములు లేవు.

(1) రెండవ వేదాంతవిషయమై అభిప్రాయ భేధములుగలవు. వైష్ణవ విశిష్టాద్వైతులలో నాదర్శవైష్ణవులగు శ్రీవైఖానసులు. 1) వైఖానస కల్పసూత్రము (2) వైఖానస భగవచ్ఛాస్త్రము (3) పారమాత్మికోపనిషత్తు లందలి వేదాంతము మాసంప్రదాయ సిద్ధమైయున్న వేదాంతమనుచున్నారు. ఈ రెండవ వేదాంతముగూడ కల వారముగాన మేము ఉభయ వేదాంతులమని వైఖానసులను చున్నారు.

(2) శ్రీ పాంచరాత్రులు మాకు పాంచరాత్రాగమ శాస్త్రమునందు గల వేదాంతము ప్రస్తానత్రయ మొకవేదాంతముగాన ఉభయ వేదాంతులమని పాంచరాత్రులనుచున్నారు.

(3) శ్రీవైష్ణవులు - వీరు ప్రస్థానత్రయము ఒక వేదాంతము ద్రవిడ దివ్య ప్రభంధములు ఒక వేదాంతము మాకు ముఖ్యము గాన మేము ఉభయవేదాంతులమని శ్రీ సంప్రదాయస్థులగు రామానుజీయ శ్రీవైష్ణవులనుచున్నారు.

ఈ ముప్విధ వైష్ణవ సంప్రదాయము గలవారు పైన తెలిపిన విధముగ రెండవ వేదాంతమును నిర్ణయించుకొని "ఉభయ వేదాంత ప్రవర్తక,, బిరుదమును వ్రాసుకొనుచున్నారు.

గమనిక:- ఉభయ వేదాంతములనుగురించి విపులముగా తెలియగోరు వారు శ్రీమాన్ ఉ. వేం. ప్ర పండిత దీవి లక్ష్మీనరసింహా

చార్యులనారు రచించిన "ఉభయ వేదాంత ప్రశంస" అను గ్రంధమును జూడగోరుచున్నాను.

కీ. శే. విద్వాన్ నారాయణం రఘునాధ చక్రవర్తి భట్టాచార్యులుగారి విషయం. వ్రాసినప్పుడు వారుగావించినకృషి దెలుపనందులకు విచారము వెలిబుచ్చుచున్నాను.

వీరు విఖనోమునియొక్క వైభవము-ఆముని ఆవిర్భవించుటకుగల కారణము-వైఖానసభగవచ్ఛాస్త్రములోగల అనేక ముఖ్య విషయములు పలుచోట్ల ఉపన్యాసములిచ్చి - అన్నివర్గముల వారిచే ప్రశంసింపబడిన మహాపండితుడు. వీరు అభిలాషగల విద్యార్థులకు తవయింటనే ఉచితముగా భోజన సదుపాయములుకల్పించి వైఖానసార్చనా విధానములను - చక్కగానేర్పి - ఉత్సాహవంతులైన విద్యార్థులకు-తమిళ ప్రబంధములలోని అనేక విషయములను బోధించి ఉత్తీర్ణులుగావించియుండిరి.

అభినందన సుమాంజలి

Sri K. VENKATA SESHAGIRI RAO,
Dy. Statistical Officer, Vetapalem.

శ్రీమాన్ డా॥ వి. టి. శేషాచార్యులు గారిచే సంకలనము చేయబడిన "అర్చావతారము - శ్రీ వైఖానసులు" అనేపుస్తకమును పూర్తిగా చదివితిని. వారు ఇదివరలో భగవత్తత్త్వము - భక్తిమార్గములు - భక్తుల జీవిత చరిత్రలు - హిందూమతములోగల విలువలను గురించి 5 పుస్తకములువ్రాసి ప్రకటించటము, అందులో కొన్నిపుస్త

శములకు T·T.D. వారు ఆర్థిక సహాయము అందజేయడమే గాక “దేవాలయములు తత్త్వవేత్తలు” అనే పుస్తకములో గల విలువలను గ్రహించి, T.T.D. వారే స్వయముగా ముద్రించి ప్రకటించటము - వారు జేయుచున్న కృషివిలువలను, దెలియజేయుచున్న దనుటలో నతిశయోక్తిలేదు. గతములో వీరు అనేకవ్యాసములువ్రాసి దినపత్రికలకు పంపటము. వారువాటిని ప్రకటించుటనుబట్టి వీరు సలుపుచున్న నిరంతరకృషి ఎంతగనో అభినందించ దగినదై యున్నది.

వీరు శ్రీవైష్ణవ సాంప్రదాయమునకు చెందినవారైనప్పటికిని వీరు రచించిన గ్రంథములన్నింటిలోను' విష్ణువు, శివుడు, అనేభేద భావములకు స్థానమివ్వక శివస్తుతులనుగూడా చేయుటము. వీరురచించిన 7వ గ్రంథము (అముద్రితము) “శివతత్త్వము - శైవసిద్ధాంతము” ను నేను స్వయముగా పరిశీలించిన తరువాత - వీరికిగల నిష్పాక్షిక భావములు-జంకూ బొంకూ లేకుండా సద్విమర్శనలు చేయుటము, నన్నెంతగనో ఆకర్షించినవని చెప్పుటకు మిక్కిలి సంతసించు చున్నాను.

ప్రస్తుతం వారుపంపిన పుస్తకములో “అర్చావతారము” అనగా విగ్రహ రూపములోనున్న భగవంతుని ప్రార్థించిన తరువాతనే అంతర్యామిలో ఆ పరమాత్మను నిలుపుకొని మోక్షమును పొందుటకు వీలగుననియు ఆ అర్చావతారమును ప్రతిష్ఠించుటకు దేవాలయముల నిర్మాణావశ్యకత-అర్చనావిధులు-అర్చక సంప్రదాయములు-శ్రీమన్నారాయణ మానస పుత్రుడైన శ్రీ విఖనో మహాముని ఆవిర్భావముయొక్క ప్రాముఖ్యము - ఆమహాముని తన ముఖ్యశిష్యులైన భృగ్వత్రికశ్యప మరీచి మహర్షులకు అర్చనావిధులు ఉపదేశించి వ్యాప్తిగావించిన విధానములు-ఆమహామునికి సంబంధించిన శ్రీ వైఖానసులే ప్రాచీన వైష్ణవ సాంప్రదాయస్థులనియు వీరినిగురించి స్మృతులు పురాణములు-ప్రముఖులైన పండితులు వెలిబుచ్చిన అభిప్రాయములు ఎంతోకష్టపడి సేకరించి - అందరికి అర్థమయ్యేరీతితో చక్కని సులభ

శైలిలో సంకలనముజేసి ఒకచిన్న పుస్తకముద్వారా పాఠక లోకానికి అందజేసినకృషి ప్రశంసింపదగినదై యున్నదని నానిశ్చితాభిప్రాయం.

V.T.S. గారు పద్మావతీ శ్రీనివాసుని కృపాకటాక్షమువల్ల ఇట్టిగ్రంథములను, అనేకములురచించి సనాతన భారతీయధర్మములను ప్రచారము గల్గింతురుగాతయని ప్రార్థించుచున్నాను.

★ ★ ★

V. T. S. ఆచార్య వ్రాసిన సంకలనము చేసిన గ్రంథముల ముద్రణకు విరాళము లొసంగిన దాతలపేర్లు

1) శ్రీ వైఖానస దివ్యసిద్ధాంత వివర్ధనీసభ
(శ్రీ వైఖానసాశ్రమము) తిరుమల 2000-00

2) శ్రీమాన్ పండిట్ నారాయణం శ్రీరామాచార్యులు
ఉల్లిపాలెం [రేపల్లె] 1116-00

3) కీ.శే. నారాయణం శ్రీనివాసాచార్యులుగారి ధర్మపత్ని
పున్నమ్మ కు॥ రాధాకృష్ణమాచార్యుల జ్ఞా॥ ఒంగోలు 500-00

4) వి. వెంకటప్పయ్య వీరి ధర్మపత్ని
రంగనాయకమ్మగారు   హైదరాబాద్   500-00
(Chief Engineer Metro politan water works.
5) డా॥ కోడూరి సుబ్బారావు, M.B.B.S.. సికిందరాబాద్   500-00
6) పి. వెంకటరంగంనాయుడుగారు, B.A..   గుంటూరు   500-00
(Retd. Dy. Commissioner Endow)
7) డా॥ పాపినేని యస్. రావు,   అమెరికా   500-00
P.H.D. (U.S.A.)
8) కీ.శే. మువ్వల సురేష్‌కుమార్ జ్ఞా. తండ్రి
యమ్. సుబ్బారావు, B.Com., L.L.B.,
Retd. ఆంధ్ర బ్యాంకు ఆఫీసర్,
వీరిధర్మపత్ని అండాళ్ తాయారమ్మ.   విజయవాడ   500-00
9) డా॥ డి. వెంకటాచార్యులు కు॥
డి. ఆంజనేయాచార్యులు, M.B.B.S.,   పందిళ్ళపల్లి   500-00
10) డా॥ డి. కృష్ణమాచార్యులు & సన్సు   ఈపురుపాలెం   350-00
11) డా॥ జి. రాఘవాచార్యులు, M.B.B.S.,   ఒంగోలు   250-00
12) డా॥ జి. శ్రీనివాసమూర్తి, M B.B.S.,   ఒంగోలు   250-00
13) వి హెచ్. రమణాచార్యులు,   ఒంగోలు   250-00
M.A., Lacturer, CSRS College
14) యస్. పిచ్చయ్యగారు,   ఒంగోలు   250-00
(Inspector, Endow. Dept.)
15) గొల్లపూడి సీతారాం, B.A.,   వేటపాలెం   200-00
16) పి. తిరువెంగళాచార్యులు, Retd. E.E.   మద్రాస్   150-00
17) అబ్బు రామకృష్ణారావు   పేరాల   150 00
18) కీ. శే. పెద్దింటి శాంతి జ్ఞా॥ తండ్రి
డా. పి. రంగాచార్యులు, M.O.,   చీరాల   150-00
19) కీ శే. దిట్టకవి లక్ష్మణాచార్యులు జ్ఞా. సన్సు
కొప్పురావూరు   116-00

20) కీ.శే. అళహరి చక్రాచార్యులు జ్ఞా. సన్సు,
మోటుపల్లి 116-00

21) వి. వెంకటసత్యనారాయణ, సీనియర్ లెక్చరర్
న్యూసౌత్ వేల్సు ఆస్ట్రేలియా 116-00

22) దీవి సత్యనారాయణాచార్యులు విఠల్‌నగరం చీరాల 116-00

23) దీవి శ్రీనివాసాచార్యులు, B.A., పందిళ్ళపల్లి 116-00

24) కీ.శే. Ch. నాగభూషణం జ్ఞా.
భార్య అండ్ సన్సు వేటపాలెం 116-00

25) Ch. వేంకటేశ్వరరావు, D.S.P., (Retd.) వేటపాలెం 116-00

26) G.S.N, ఆచార్య. D.S.P. (Retd.) సికిందరాబాద్ 116-00

27) కీ.శే. డా॥ బట్ట కోటసుబ్బారాముడు జ్ఞా. సన్సు
వేటపాలెం 116-00

28) A. రంగారెడ్డి వేటపాలెం 116-00

29) Dr. D. సాంబశివరావు, G.C.I.M., M.O.,
తిమ్మసముద్రం 116-00

30) కీ.శే. గంజాం అనంతాచార్యులు, హనుమాయమ్మగార్ల
జ్ఞా. కు. G.R.K. అచార్య, B.Sc., (Agri.)
చీమకుర్తి 116-00

31) వల్లభ రాయస్వామివారి అర్చకులు స్వర్ణ 116-00

32) మందార రంగయ్యచెట్టి ఛారిటీస్ మద్రాస్ 116-00

33) Dr. B. ధన్వంతరి ఆచార్యులు, M.B.,B.S.,
మచిలీపట్నం 116-00

34) నారాయణం వెం. సుబ్రహ్మణ్య దీక్షితులు
జ్ఞా. తండ్రి. వెంకటశేషాచార్యులు విజయవాడ 116-00

35) Dr. D. వేరయ్యచెట్టి, M.D. D.C.H. గుంటూరు 116-00

36) గంజాం హనుమాయమ్మ జ్ఞా. కుమార్డు
Dr. G. మురళీకృష్ణ, B.A., M.S., M.O.
కొత్తపట్నం 116-00
37) D. భాస్కరరావుగారు: B.A., M.R.O. వేటపాలెం 116-00
38) Dr. D. రమణాచార్యులు & సన్సు వేటపాలెం 116-00
39) Dr. D. అప్పలాచార్యులు, R.M.P. వేటపాలెం 116-00
40) G.V. సుబ్బారావు రావూరిపేట 100-00
41) Dr. G. శేషాచార్యులు పందిళ్ళపల్లి 100-00
42) కీ.శే. నాయని సూర్యప్రసాద్ జ్ఞా.
తండ్రి సుబ్బారావు వేటపాలెం 58-00
43) పాటిబండ్ల నరసింహారావు వేటపాలెం 58-00
44) మంచికలపాటి రమణయ్య & లక్ష్మమ్మ
జ్ఞా. కు. వేంకటేశ్వరరావు చీరాల 58-00
45) D.U. సీతారామాచార్యులు ఒంగోలు 58-00
46) తవ్వా సత్యనారాయణ (శెక్రటరీ లయన్సుక్లబ్)
చీరాల 58-00
47) షేక్ మహబూబ్ వేటపాలెం 50-00
Retd. Circle Inspector Excise Dept.
48) దీవి సీతారావమ్మ జ్ఞా. కుమారులు చీరాల 50-00
49) R.P. సత్యనారాయణాచార్యులు కోట 50-00
50) Dr. N. సత్యనారాయణాచార్యులు ఈదుమూడి 50-00
51) D. అప్పలాచార్యులు (రేడియోషాపు) చీరాల 50-00
52) V. బాపూజీ, C.A., 50-00
53) కీ.శే. కోడూరి కోటేశ్వరరావు, భార్య ధనలక్ష్మి
జ్ఞా. హాయగ్రీవగుప్త వేటపాలెం 50-00
54) కీ.శే. A. శేషగిరిరావు, జ్ఞా. కు.
శ్రీనివాసరావు వేటపాలెం 50-00

55) A.V. సుబ్బారావు సంతరావూరు 50-00

56) మీసాల బాబురావు సంతరావూరు 50-00

57) కాకరపర్తి వెంకటేశ్వర్లు, (L.I.C. Officer.)
చీరాల 50-00

58) హెచ్చూరి చక్రవర్తి భట్టాచార్యులు చెన్నూరు 50-00

59) P. బాబ్జీ, (Head. Post Master) ఒంగోలు 50-00

60) N. గోపాలాచార్యులు, (Sub Post. Master
ఒంగోలు 50-00

61) Dr. D. శేషాచార్యులు జనార్ధనపురం 50-00

62) Dr. D. కోదండరామాచార్యులు చెరుకూరు 50-00

63) చుండూరి రంగనాయకులుగుప్త వేటపాలెం 30-00

64) కీ.శే. వూటుకూరి సూత్యనారాయణ జ్ఞా.
భార్య తులశమ్మ వేటపాలెం 30-00

65) కీ.శే. R.P. హనుమాచార్యులు, జ్ఞా.
కుమారులు వెదుళ్ళపల్లి 25-00

66) R.P. నరసింహం, Circle Inspector Retd.)
కావలి 25-00

67) I. యల్లమందా రెడ్డి వేటపాలెం 25-00

68) నారాయణం శ్రీనివాసాచార్యులు పేరాల 25-00

69) నారాయణం క్రిష్ణమాచార్యులు చేరునుప్పలపాడు 25-00

70) వూటుకూరి మదనమోహనగుప్త వేటపాలెం 25-00

71) V. సంపత్‌కుమారగుప్త, B.Com., LL B.
వేటపాలెం 25-00

72) G.R. గుప్త దుర్గా మెడికల్ షాప్ పేరాల 25-00

73) V. జగన్‌మోహనగుప్త, B.Sc. B.Sc. (Tch)
మద్రాస్ 25-00

74) వి. సుధీరగుప్త	చీరాల	25.00
75) డా॥ డి. సుదర్శనాచార్యులు	బాపట్ల	25.00
76) బి. జగన్ మోహనరావు	తెనాలి	25.00
77) యస్. క్రిష్ణమూర్తి (కన్నన్)	కిల్పాక్	25.00
78) శీరాం సత్యనారాయణస్వామి (ఇంజనీరు రిటైర్డు)	వేటపాలెం	25.00
79) **యస్. అతీంద్రులచెట్టి చారిటీస్**	మద్రాస్ 600 079	251.00

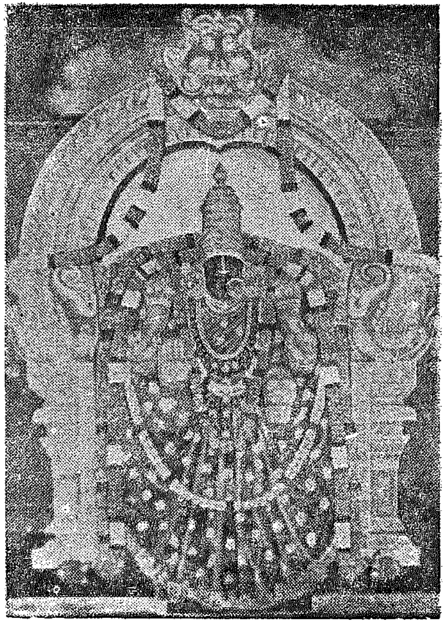

శ్రీ పద్మావతీదేవి

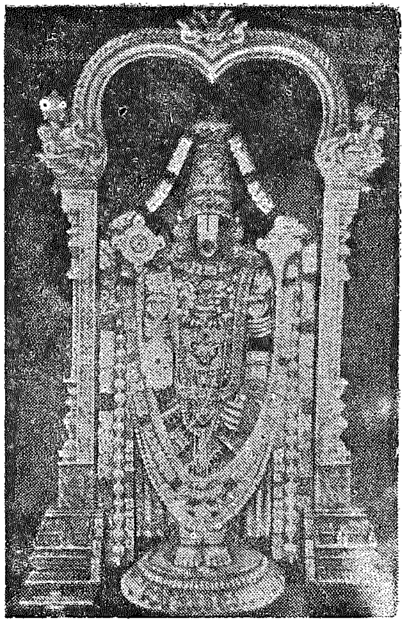

శ్రీ వేంకటేశ్వరస్వామి

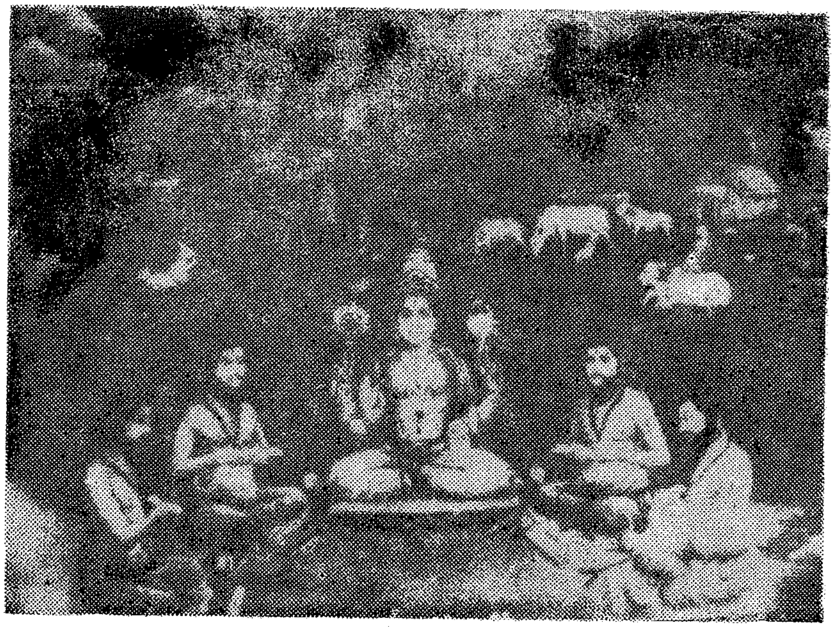

అత్రిః - భృగుః "విఖనాః" మరీచిః - కశ్యప
నైమిశారణ్యములో శిష్యసమేతగా తేంచేసియున్న
శ్రీ విఖనసమహర్షి

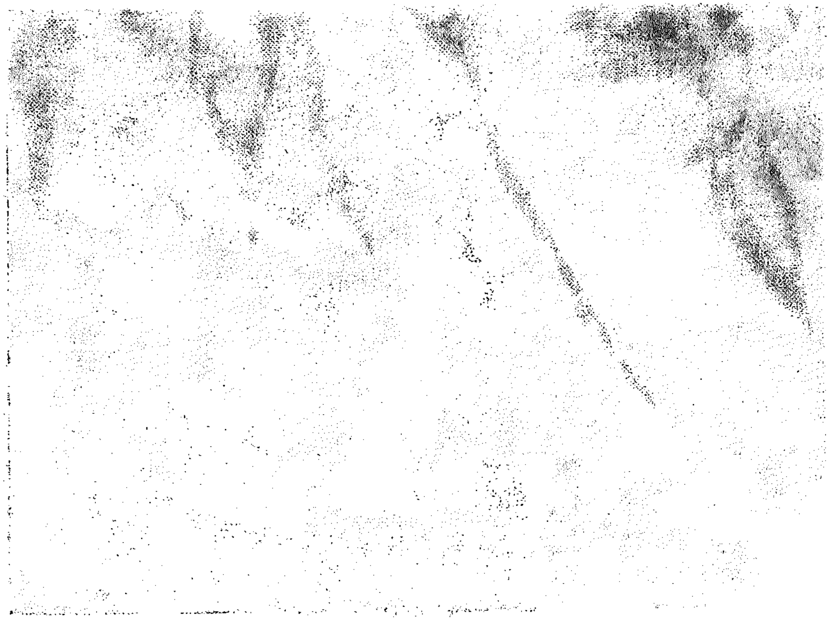

సౌ॥ జానకి, ఐ. టి. శేషాచార్యులు

[సంకలనకర్త - వీరిధర్మపత్ని]

శ్రీ పద్మావతి సుతి

శ్లో॥ ఈశానాం జగతోఽస్య వేంకటపతేః విష్ణోః పరాం ప్రేయసీం।
తద్వక్షస్థల నిత్యవాసరసికాం తత్క్షాంతి సంవర్ధనీమ్।
పద్మాలంకృత పాణిపల్లవయుగాం పద్మాసనస్థాం శ్రియం
వాత్సల్యాది గుణోజ్జ్వలాం భగవతీం వందే జగన్మాతరం॥

శ్రీ వేంకటేశస్తుతి

శ్లో॥ వందే శ్రీనయనోత్పలస్య శశినం శేషాచలాధీశ్వరం
బ్రహ్మాద్యర్చిత పాదపద్మ యుగళం లోకైక నేత్రోత్సవమ్
వాసిష్ఠైస్సనకాది భిర్మునిగణైస్సంసేవ్య మానం సదా
భక్తానామఖిలార్థదాయిన మహం శ్రీ వేంకటేశం గురుమ్॥

పరతత్త్వము విష్ణువా? శివుడా? యని సందేహము. మహనీయులైన పరమ భక్తులు వారిరువురకు ఎట్టి భేదము లేదని గ్రహించి, ఎట్టి పక్షపాత భావములు లేవని నిరూపించుచు ఉభయులను ప్రార్థించిరి.

భగవన్నామస్మరణ

ముదల్ తిరువన్దాది గ్రంథములో పొయ్‌గై ఆళ్వారు అనగా. మొదలాళ్వారులలో ప్రముఖుడైన మహనీయుడు. భగవంతుని గురించి స్తోత్రము జేసిన పాశురము.

మూలము :- అరన్-నారణన్-నామకు-ఆన్-విడై-పుళ్ళూర్తి-ఉరై-నూల్-మురై-యుఱ్కోయక-వరై-నీర్-కరుమ-రిప్పళ్లిప్పు-కైయతు-వేల్-నేమి-ఉరువ-మేరి-కార్-మేని-యొన్ఱు.

అర్థము :- అరన్=హరుడని యొకరిని. నారణన్=నారాయణుడని మరియొకరిని. నామకు=పేరు [వారిద్దరికి వరుసగ] ఆన్=జ్ఞానములేని విడై=వృషభము. పుళ్=గరుత్మంతుడును. ఊర్తి = వాహనము. నూల్=ఆగమము. మురై=వేదము. ఉరై=ప్రమాణము. వరై= కైలాసము, నీర్=మహార్ణవము. ఉరైయుఱ్కోయిల్=వాసస్థలము, అళిప్పు=సంహారము, అరిప్పు=సంరక్షణము, కరువమ్ = వృత్తి, వేల్ = ఈటె, నేమి = చక్రము, కైయతు = చేతిలో నుండునది. ఉరువమ్=శరీరము, ఏరి=అగ్ని వంటిది, కాల్=మేఘము వంటిది, ఒన్ఱు=ఒకడైనరుద్రుడు, మేని=శరీరము, మునారిన్=తిరుపతిస్వామికి వ్రేలాడుచున్న జటలును, గొడ్డలియును, చక్రమును, నడుముకు చుట్టుకొనియున్న సర్పము, బంగారు మొలత్రాడు. ఈ రెండు హరిహర రూపములు చేరి ఒకరై తోచుచున్నది.

ముదల్ తిరువన్దాది :- పొన్ఱిక, మేనిరిప్పురిశడైయుమ్; పుణ్ణియనుమ్, నిన్ఱులకమ్, తాయనెడు మాలుమ్, ఎన్ఱుమ్; ఇరువరఙ్గతాల్ తిరిపి శేటమ్, ఒరువన్ ఒరువనఙ్గత్తెన్ఱుముళన్.

అర్థము :- పొన్=స్వర్గమువలె, న్ఱులకమ్=ప్రకాశించెడి, మేని= శరీరము, పురి= పేనిన, శడై=జటయు, ఆమ్ = అధికమైన, పుణ్ణియనుమ్=పుణ్యముగల వాడునైన రుద్రుడు, నిన్ఱు=నిలచి, ఉలకమ్= లోకమును, తాయ=కొలిచిన, నెడుమాలుమ్=మేలైనసర్వేశ్వరుడును. ఎన్ఱుమ్=ఎల్లప్పుడును, ఇరువరఙ్గతాల్=రెండుశరీరములుగలవాడై తిరి

విరేటము సంచరించినను, ఒరువన్=పుణ్యముగల ఒకడు, ఒరువన్= మేలైన ఒకనియొక్క, అజ్గత్తు=శరీరమునుబట్టి, ఎన్టుమ్=ఎల్లప్పుడును, ఉళన్=సత్తగలవాడై యున్నాడు.

10యవ శతాబ్దమున శ్రీరంగ రామానుజులను శ్రీ వైష్ణవాచార్యులు వైష్ణవ మతమునుద్ధరించుటకై ఉపనిషత్తులకు భాష్యము వ్రాసిన మహనీయుడు. వీరు కాంచీపుర పండిత సభలో శివ-విష్ణు భేదములు లేవని తిరువన్తాది స్తోత్రములలోనే హరిహర భేదములు లేక మొదలాళ్వారులు భగవంతుని గురించి స్తోత్రము చేసినారని నిరూపించిరి.

మరియు స్మార్త పండిత శిరోమణియగు శ్రీమదప్పయ్య దీక్షితులవారు శివ-విష్ణు భేదములు లేదని యీ క్రింది విధముగా దెలిపి యుండిరి.

శ్లో॥ మహేశ్వరేవా - జగతామధీశ్వరే
జనార్దనేవా - జగదంతరాత్మని
నవస్తుభేద ప్రతిపత్తి రస్తిమే
తథాఽపి భక్తిస్తరుణేందు శేఖరే॥

లీలాశుకులవారు (బిల్వ మంగళుడు)

శైవావయం నఖలు తత్ర విచారణీయం
పంచాక్షరీ జపపరాని తరాంతథాఽపి
చేతోమదీయ మతసీ కుసుమావ భాసం
స్మరాననం స్మరతిగోపవధూ కిశోరమ్॥

మేమెల్లప్పుడు శివభక్తులమైనను నా మనోవ్యాపారము శ్రీకృష్ణుని యందు లగ్నమై యున్నది.
ఇట్లనే మరికొందరు మహనీయులు హరిహర భేదములు పాటించక నిరువురను కీర్తించుచున్నారు.

" గోవింద మాధవ ముకుంద హరే మురారే
శంభో మహేశ త్రిపురాంతక శూలపాణే
దామోదరాచ్యుత జనార్దన చక్రపాణే
గౌరీపతే పశుపతే శివ చంద్రమౌళే ॥

శ్లో॥ యం శైవాస్సము పాసతే శివఇతి-బ్రహ్మేతి వేదాంతిన:
అర్హానిత్య జైన శాసనరతా: కర్మేతి మీమాంసకా:
బౌద్ధా బుద్ధ ఇతి ప్రమాణ పటవ: కర్తేతి నైయాయికా:
సోఽయంవోఽవిదధాతు వాంఛిత ఫలం త్రైలోక్యనాథోహరి:

' శివుడంచున్ హరియంచు కొందఱిలపై చింతింతురేకాని
ఆ శివుడైనన్ హరియైన నీవెయని సేవింపరట్లయ్యు మా
నవ చిత్తంబదియంను నందరిని సన్మానింతు భేదంబుమా
పవు నీ తత్త్వమెరుంగ లేరుగద దేవా భక్త బృందావనా "

" మద్భక్తశ్శంకర ద్వేషి - మద్ద్వేషీ శంకర ప్రియ:
తావు భౌనరకం యాత: యావచ్చంద్ర దివాకరమ్॥

ముఖ్యముగా :— నాకు భక్తుడై శంకరుని ద్వేషించువాడును నన్ను ద్వేషించుచు శంకరునికి ప్రియమైన వాడును. సూర్య చంద్రు లున్నంతవరకు నరకమును బొందుదురని భగవానుడు సెలవిచ్చిరి.

ప్రపంచములో సర్వమతములవారు ఏ భేదభావము లేకుండ ఈ క్రింద దెలిపిన విధముగా దైవ ప్రార్థనచేయుట ముఖ్యమైయున్నది

[1] కరుణాకరమూర్తివగు సర్వేశ్వరా!

మా చిత్తము సర్వకాల సర్వావస్థలయందును నిపాదారవింద ములయందు లగ్నమై అచంచలమైన భక్తితో కూడియుండునట్లు అనుగ్రహింపుము.

[2] పరమదయానిధీ

(ప్రాతఃకాలమున నిద్ర) లేచినది మొదలు మరల పరుండు వరకు మనోవాక్కాయములచే మా వలన ఎవరికి అపకారము కలగకుండు నటుల ఇతర ప్రాణికోటులకు ఉపకారము చేయులాగునను సద్బుద్ధిని దయ చేయుము.

[3] సచ్చిదానందమూర్తి - నిర్మలాత్మ!

మా యంతఃకరణమునందు ఎన్నడును, ఏ విధమైన దుష్ట సంకల్పముగాని -విషయ వాసనగాని అజ్ఞాన వృత్తిగాని, జొరబడ కుండునట్లు దయతో అనుగ్రహింపుము.

(4) వేదాంత వేద్యా! అభయ స్వరూపా!

మా యందు భక్తి - జ్ఞాన - వైరాగ్య బీజములంకురించి, శీఘ్రముగా ప్రవృద్ధములగునట్లు ఆశీర్వదింపుము. మరియు ఈ జన్మమునందే కడతేరి, నీ సాన్నిధ్యమునకే తెంచుటకు కావలసిన శక్తి సామర్థ్యములను కరుణతో నొసంగుము.

(5) దేవా!

నీవు భక్తవత్సలుండవు. దీనులపాలిటి కల్పవృక్షమవు. నీవు తప్ప నింకెవరు దిక్కు. నిన్ను ఆశ్రయించితిని. అసత్తు నుండి సత్తునకుగొని పొమ్ము. మృత్యువునుండి అమృతత్వమును పొంద జేయుము. ఇదే మా వినతి. అనుగ్రహింపుము. నీదరి చేర్చు కొనుము.

పాహిమాం—పాహిమాం—పాహిమాం—పాహి

ఓం తత్ సత్

X—X

ఈ పుస్తకములో ప్రథమాంశమైన అర్చావతార వైభవమును తెలుసుకొనబోయే ముందు, అర్చామూర్తియైన [పరతత్త్వము] భగవంతుడనగా ఎవరు? భగవతత్త్వమనగా నేమి! శ్రుతులు ఉపనిషత్తులు మొదలగు ప్రమాణగ్రంథములలో ఆ భగవంతుని గురించి ఏమని దెలిపి యున్నవి! ఆయన కృత్యము లేమి! వేదములు ఆయనను ఏ నామముతో స్తుతించి ప్రాముఖ్యమిచ్చినవి? నారాయణనామ ప్రాముఖ్యము? దివ్య స్థలములు (దేవాలయములు) నిర్మాణము? అర్చావతార ప్రాధాన్యము! భక్తి మార్గముల విశిష్టత! అద్వైత-విశిష్టాద్వైత-ద్వైత మతముల స్వరూపము సంక్షిప్తముగా తెలిసినంతలో పాఠకులకు వివరించి దెలుపుటకు ప్రయత్నించెదను.

ప్రపంచములో ప్రతి మానవుడు జ్ఞానం అనేది వచ్చినప్పటి నుండి ఈ లోకములో జరుగుచున్న విషయములమీదికి దృష్టిబోయి ఏవో ఆలోచనలు గలుగుచుండును. మానవులు మొదలు సకల జంతువులు క్రిమి కీటకాదులు. వృక్షములు మొదలు పర్వతములు మొదలగునవి ఎవరిచే సృష్టింపబడు చున్నవి? ఎవరిచే పోషింపబడు చున్నవి? ఎటుల లయ మొందుచున్నవి! మొదలగు విషయములు తెలుసుకొనవలయునన్న ఎవరికి అంతు బట్టని విషయములు. ఇన్ని కోట్ల జీవరాసులు జీవన్మరణ కార్యక్రమములు, వీటి ఉపయోగములు మొదలగు విషయములు మనస్సులో ఆలోచన కలిగేటప్పటికి అతనికేమియు అంతుబట్టక ఆశ్చర్యపడుచుండును. ఎవ్వరు విశదీకరించి చెప్ప లేని విషయము. మొత్తముమీద ఈ సృష్టి కార్యక్రమము సకలంతయు ఎవరో యొక మూలాధారుడుండ వలయునని తెలుసుకొనును. ఆ మూలాధారుడెవరు? అతను ఎక్కడ ఎట్లుండును? అతని కార్యక్రమమెట్టిది? అని ఆలోచించి తెలుసుకొనవలయున నే సంకల్పముతో కృషి చేయుచుండును.

యుగయుగములనుండి ఈ మూలాధారుని కనుగొనవలయునన్న ప్రయత్నములో పెక్కుమంది మహనీయులు ఎవరికి తోచిన విధముగా వారు ప్రయత్నించిరి, నేటికిని ప్రయత్నించుచున్నారు.

ఆమూలాధారుడైన వానినే హిందూమత సాంప్రదాయము గలవారు భగవంతుడనియు, పరతత్త్వమనియు, బ్రహ్మమనియు, పరమాత్మయనియు, విష్ణువు-శివుడు-నారాయణుడు-రుద్రుడుమున్నగు నామములన్నియు ఆ పరతత్త్వమునే బోధించుచున్న వనుచున్నారు.

అతడు సర్వశక్తిమంతుడు-న్యాయాధికారి - దయాళుడు - అజన్ముడు-అనాద్యంతుడు-నిర్వికారుడు-సర్వాధారుడు-సర్వనియామకుడు సర్వవ్యాపకుడు - సర్వేశ్వరుడు-సర్వశక్తిమంతుడు-సర్వాంతర్యామి-అజరుడు-అమరుడు-అభయుడు-నిత్యుడు-పవిత్రుడు - అతడే సర్వమానవులకు ఉపాస్యదేవుడు. ఇట్టి విలక్షణ పదార్థ మింకొకటిలేదు.

ఈ పరతత్త్వమునే క్రైస్తవ మతమువారు (God) గాడ్ అనియు ఇస్లామ్ మతమువారు, అల్లాయనియు చెప్పుచుందురు. మొత్తముమీద ఈ సృష్టి స్థితి లయములకు కారణభూతుడొకడుండి తీరవలయునని సకల మతములవారు విశ్వాసము గలిగియున్నారు, ప్రపంచములో తనను నమ్మి నిశ్చల భక్తితో ప్రార్థించు సమస్త భక్త జనులను రక్షించి కాపాడి ముక్తి యొసగునని సర్వశాస్త్రములు చెప్పుచున్నవి.

సర్వజగత్తునకు సర్వం ఖల్విదం బ్రహ్మ-సర్వం విష్ణుమయం జగత్॥

అని చెప్పినట్లు విష్ణువే మూలాధారమని చెప్పుచున్నారు. నామ రూపాత్మకమైన ఈ ప్రపంచాన్నంతను సృష్టించి అందులో ప్రత్యణువులో ప్రవేశించియుండువాడు విష్ణువు. అందుకనే ఆయన్ని విశ్వం అన్నారు. అసలు విష్ణువు అంటే సర్వత్రా వ్యాపించి

యుండువాడని యర్థము. ఆయర్థాన్నే "ఈశావాస్య మిదం సర్వం- సర్వం ఖల్విదం బ్రిహ్మ్మయని ఉపనిషద్వాక్యములు దెలుపుచున్నవి అదే విషయాన్ని జ్యోతింపి, విష్ణుః - భువనాని విష్ణుః వనాని విష్ణుః— గిరయోదిశశ్చ........ అని విష్ణు పురాణం వివరించియున్నది.

మహాఋషులకు తపోనిష్ఠలో నుండగా (సమాధ్యవస్థ) భగ వంతుని నుండియే వినబడినందున వేదములు శ్రుతులనబడెను. శ్రుతులన్నను వేదములన్నను ఒకటియే. వేదముల సహాయము వలన ధర్మాధర్మములు తెలుసుకొనబడునుగాన దానిని వేదములనిరి. వేద ములు దైవ దత్తములు. అవి అనంతములు. సర్వ ధర్మములకు మూలములు. జ్ఞానమునకు సంబంధించిన అనేక విషయములను గురు శిష్యపరంపరగా బోధించియున్నవి. కావుననే వేదములు అనా దులై, నిత్యములై, సర్వధర్మములను ప్రబోధించుచున్నవి. ఎంతో ప్రాచీన కాలమునుండియు వచ్చుచున్న వేదాలు సర్వకాలములకు ఉపయుక్తముగా చెప్పబడినవి

ప్రకృతి దృశ్యాలను కాలపరిస్థితులను అనుసరించి ఋషుల పవిత్రహృదయాలనుండి వెలువడినవే వేదమంత్రములు. అందుకనే ఆ ఋషులను మంత్రద్రష్టలనుచున్నారు.

ఈ వేదములు అనంతములైయుండి యున్నందున సర్వాలు తెలుసుకొనలేని పరిస్థితిలో ద్వాపరయుగమున సత్యవతీ పరాశరుల పుత్రుడు వ్యాసమహర్షి వాటినన్నింటిని జేర్చి. [1] ఋగ్వేదం [2] యజుర్వేదము (3) సామ వేదము (4) అథర్వణ వేదమని నాలుగు భాగములుగా విభజించెను. అందువలననే ఇతడు వేద వ్యాసుడయ్యెను. ఆ వేదములే సంహితులు. బ్రాహ్మణములు- ఆరణ్యకణములుగా విడివిడిగా తెలుసుకొనుటకు మహనీయులు వ్రాసి దెలిపియుండిరి. ఆనాటి సమాజ దృష్టితో వాడుకలోనికి వచ్చిన వేదమంత్రాలు. శాశ్వత జ్ఞాన దీపికలుగా నాటికి నేటికిని ప్రఖ్యాతి వహించి ప్రకాశించుచున్నవి.

దేవదూతలని వ్యవహరించెడి మతమువారు చెప్పినను, దైవ పుత్రుడని వ్యవహరించెడి మతమువారు చెప్పినను, బోధించెడి మార్గములు వేర్వేరుగా నుండవచ్చును గాని, మూల సూత్రములో యే మాత్రము భేదము లేదు. ఎవరు ఏ మార్గమున పయనించినను, వీరందరి గమ్యస్థాన మొక్కటియే. మొత్తంమీద సర్వ ప్రపంచ వ్యవహారములు నడుపుచున్నవాడే భగవంతుడని అందరి విశ్వాసము. భగవంతుడు ప్రతి అణువులో ప్రవేశించి యున్నాడు. ఆయన ప్రపంచాన్ని సృష్టిస్తాడు. పోషిస్తాడు. తిరిగి తనలో లీనం చేసుకొంటాడు. సర్వ ప్రాణులకు ఆధారభూతుడై సర్వ ప్రాణులకు మోక్షము ప్రసాదిస్తాడు. ప్రతి విషయం ఎప్పుడు ఎలా జరగాలి! అన్ని సర్వ విషయములు ఆయనకే తెలుసు. అంతటివాడు మరొకడు లేడు. మాటలచే నిరూపింప శక్యముగాని విషయం. అందుకనే మహాఋషులు ఆయన్ని భగవానుడు (బ్రహ్మము) అని చెప్పియుండిరి. ఈ బ్రహ్మము దీపము వంటిది. దాని వెలుతురులో సమస్త కార్యములు చేయవచ్చును. ఆ బ్రహ్మము మనస్సునకు-వాక్కునకు అందరానిది అతి పవిత్రమై ప్రామాణికమైన భాగవతములో అనేకులగు మహాభక్తులు భగవంతుని గురించి ప్రార్థించినప్పుడు ఏ నిర్ణయము చేయలేక ఏ రూపములో నున్నాడో తెలుసుకొనలేక యెవరికి తోచిన విధముగా వారనేక విధులుముగ భక్తితో భగవంతుని ప్రార్థించి తరించి యుండిరి.

ఉదా: 1] భీష్ముడు భగవంతుని గురించి ఒకే సూర్యుడు సమస్త జీవులకు తాను ఒక్కడే అనేక రూపములలో దర్శనమిచ్చినట్లుగా భావించి ప్రార్థించేను.

2] ప్రహ్లాదుడు ఎక్కడ వెదకి చూచినను ఆ భగవంతుడు అన్ని ప్రదేశములలో నున్నాడని చెప్పెను.

3] గజేంద్రుడు దీనులయెడ పరమ యోగులయెడ అన్ని దిశలయందు ఆ పరమాత్మ కలడనిచెప్పి దానిని చూడలేక ఆ పరమాత్మ కలడో, లేడో యని సందేహము వెలిబుచ్చెను.

చివరకు ఈ ప్రపంచాన్ని ఎవడైతే సృష్టించి తనలో లీనము జేసుకొని ఈ జగత్తునకు మూల కారుడెవ్వడో! వానినే మనసారా ప్రార్థించుచున్నానని ప్రార్థించెను.

4) శ్రీ కృష్ణపరమాత్మ అర్జునునితో ఈ ప్రాణికోట్లన్నియు మొదట కనపడక, మరల కనపడి తిరిగి అంతరించిపోవును. భ్రాంతి రూపములైన ఈ దేహము కొరకై దుఃఖింపనేల? అదియునుగాక ఆదియందు ఏ అవ్యక్త రూపము కలిగియున్నదో! అట్టి అవ్యక్త రూపమునే తిరిగి అంత్యమున ధరించుచుండు దానికై శోకింపనేలయని బోధించెను. [అవ్యక్తాదీని భూతాని........................]

ఆ భగవంతుని అనేక నామములతో పిలచి అనేక రూపములలో చూచినప్పటికి ఆయన సాన్నిధ్యమునకు చేరినప్పుడు ఆయనకు ఎట్టి నామములు లేవనియు, యేరూపము లేదనియు తెలుసుకొందుము. ఆ భగవంతుడే సగుణ, నిర్గుణాల రెంటికిని అతీతుడైన సచ్చిదానంద స్వరూపుడు. ఆయన మహత్తులలో మహత్తనియు. అణువులలో పరమసూక్ష్మాణువనియు ప్రతి పదార్థములో భగవంతుడుగలడనియు ఆయన సర్వవ్యాపకుడనియు సమస్త గ్రంథములు చాటిచెప్పు చున్నవి. అన్ని మతములవారు బోధించు చున్నారు. ఆయన క్షీరమునందు నెయ్యివలె-పుష్పమునందు వాసనవలె - ఫలమునందు రసమువలె - కాష్టమునందు అగ్నివలె - రత్నమునందు కాంతివలె- జలమునందు విద్యుచ్ఛక్తివలె అంతర్యామియై యున్నాడు.

మూగవానికి షడ్రసోపేతములైన పదార్థములు పెట్టి వాటిరుచులు చెప్పమన్న చెప్పలేడు కాని వాడు ప్రతి పదార్థము యొక్కరుచి తెలుసుకొనగలడు. అందువలన భగవత్త్వము

పరిశుద్ధమైన ఆత్మజ్ఞానమువల్ల తెలుసుకొనవలసిన విషయమేగాని, సులభమైన విషయముగాదు.

బహుకాలము నుండి నేటి వరకు ఈ పరతత్త్వము విష్ణువా? శివుడా? శక్తియా? యని మహనీయులలోనే భేదాభిప్రాయములుగలిగి ఎవరికి తోచినట్లు వారివారి మార్గములు బోధించి ఎవరి అభిప్రాయములకు వారికి అనుకూల మార్గములలో తోచినట్లు గ్రంథములను వ్రాసిరి.

ఈ శతాబ్దములో మహనీయుడైన కంచి కామకోటి పీఠాధిపతులు శ్రీ చంద్రశేఖర సరస్వతీ స్వామివారు. ఈ భేదభావములు విస్మరించి ప్రాతఃకాలమునందు 'ఓం నమోనారాయణాయ (అష్టాక్షరి మహామంత్రము) ప్రదోషకాలమునందు 'ఓం నమః శివాయ (పంచాక్షరీ మహామంత్రము) యనియు, ప్రార్థించుట ముఖ్యమని బోధించియుండిరి. పూజ్యములై అతి ప్రామాణికములైన వేదములలో (శ్రుతులు) శ్రీ మన్నారాయణుడే పరతత్త్వమని నిర్ధారణ జేసి యుండెను.

<u>వివరము</u> - "నారాయణః" శ్రుతివాక్యము

" యచ్చకించి జగత్సర్వం - దృశ్యతే శ్రూయతేపి వా

అంతర్ బహిశ్చతత్సర్వం వ్యాప్యనారాయణస్థితః అనునది శ్రుతి ప్రమాణము.

<u>శ్రుతి</u> - "విశ్వం నారాయణందేవ-మక్షరం పరమంపదమ్।

విశ్వతః పరమాన్నిత్యం-విశ్వం నారాయణగ్ం హరిం॥

నారాయణ మహజ్ఞేయం-విశ్వాత్మానం పరాయణమ్॥

నారాయణ పరోజ్యోతి-రాత్మానారాణపరః।

నారాయణ పరంబ్రహ్మ-తత్త్వం నారాయణరపః
నారాయణ పరోధ్యాతా-ధ్యానం నారాయణపరః
నారాయణ ఏవేదంసర్వం-యద్భూతం-యచ్చభవ్యం

అను శృతి వాక్య ప్రకారము అంతర్యామియైన నారాయణుడే జ్యోతిస్వరూపుడు. నారాయణుడే పరమాత్మ స్వరూపుడు. నారాయణుడే పరబ్రహ్మ స్వరూపుడు. నారాయణుడే ధ్యానము చేయదగినవాడు. అట్టి ధ్యాన గోచరుడైన నారాయణుడే సర్వులచే సేవింపదగిన వాడని శృతులు కొనియాడుచున్నవి.

అథ నిత్యో నారాయణః - బ్రహ్మనారాయణః - శివశ్చ నారాయణః - శక్రశ్చనారాయణః - కాలశ్చనారాయణః - దిశశ్చ నారాయణః సర్వము నారాయణుడేయని . నారాయణుని అద్వితీయ తత్త్వమును స్పష్టపరచి_నిష్కలంకో—నిరంజనో—నిర్వికల్పో - నిరాఖ్యాతః శుద్ధ దేవ ఏకోనారాయణా - నిద్వితీయోస్తి కశ్చిత్ యని నారాయణోపనిషత్ స్పష్ట పరచియుండెను.

శ్లో॥ నమామి నారాయణ పాద పంకజం
కరోమి నారాయణ పూజ సంపదా
వదామి నారాయణ నామ నిర్మలం
స్మరామి నారాయణ తత్త్వమవ్యయమ్॥

పరమ పవిత్రమైన భాగవతములో శ్రీమన్నారాయణుడు 6వ స్కంధములో ఈ క్రింది విధముగా సెలవిచ్చెను. దక్ష ప్రజాపతీ! చతుర్ముఖుడు పాలాక్షుడు ఇంద్రుడు మనువులు ప్రజాపతులు వీరందరు నా విభూతి రూపాలు. ఇంద్రియాలను నిగ్రహించి చేసే సంధ్యావందనమనే తపస్సు నా హృదయం. ధ్యానమే నా శరీరం.

శబ్దమే నా ఆకారం - సత్కృతువులే నా అవయవాలు - ధర్మమే ఆత్మ- దేవతలు నా ప్రాణాలు - వేదాలు నారూపం.

నా మాయవల్ల బ్రహ్మ పుట్టాడు. దాని వల్లనే నిఖిల లోకాలు పుట్టాయి. బ్రహ్మ తపస్సు జేసి మిమ్ములను సృష్టించాడు. మీరు ప్రజాపతులయ్యారు. ఈ ప్రజాసృష్టికోసం అసిక్ని అనే యువతిని యిచ్చాను. దీనితో సంసారంసాగించి సృష్టి కొనసాగిస్తున్నావు. ఈ పుట్టిన ప్రాణకోటి అంతా దాంపత్య జీవనంతో సంతానవృద్ధి చేస్తుంది.

విష్ణుమూర్తికి సహస్రనామములేగాక, అనంత నామములున్నవి. అన్నిటికంటె ప్రధానమైనది ప్రథమమైనది "నారాయణ" నామము యొక్క ప్రాధాన్యము. ఎందు వలన స్మరింపవలయునో తెలిసి కొంటిమి.

ముఖ్యముగా సంధ్యావందనమున కేశవ నారాయణ యని భగవన్నామము చెప్పుటయు శరీరశుద్ధికి పుండరీకాక్షయని స్మరణ చేయుటయు సంధ్యాంతమునందు సర్వదేవ నమస్కారః - కేశవం ప్రతిగచ్ఛతియని ఉచ్చరించుటయు - వేదారంభమునందు వేదాధ్యయానంతమునందు హరిః ఓం అనుటయు సన్న్యాసులగు త్రిమతాచార్యులవారికి 'నారాయణ' స్మరణమే యుపాదేయ మగుటవలనను మంత్ర మధ్యే క్రియా మధ్యే విష్ణు స్మరణ పూర్వకం అనియు విష్ణు ర్విష్ణు ర్విష్ణు ర్విష్ణు అని నామస్మరణ చేయుటయు శ్రాద్ధ సంరక్షక శ్రీ మహావిష్ణుః అనుటయు గయ యందు విష్ణు పాదమున వేసిన పిండముచే పితరులు మోక్షము పొందుదురని చెప్పుటయు శ్రాద్ధానంతరము శ్రీ వాసుదేవ జనార్దనః ప్రియతాం అనుటయు శ్రీ గోవింద గోవిందయని సంకల్పము చేయుటయు నారాయణ నమస్తేస్తు శంఖచక్ర గదాధర యని చెప్పుటయు శ్రీ మహా విష్ణు

శాజ్ఞే యాప ప్రివర్త మానస్య అనుటయు - ఆపదయందు కృష్ణాయని స్మరణ చేయుటయు, సర్వజగత్పావనియగు గంగానది విష్ణుపాదముల యందు జనించుటయు సర్వం విష్ణు మయం జగత్ అనుటయు మొదలగు అనేక ప్రమాణములచే శ్రీమన్నారాయణుడే పరాత్పరుడు. పరతత్త్వమని స్పష్టముగా దెలియుచున్నది.

శ్రీ మన్నారాయణుడే ద్వాపరయుగములో శ్రీ కృష్ణ పరమాత్మగా అవతరించి అర్జునునికి బోధించిన అతి పవిత్రమైన భగవద్గీతా గ్రంధమునందు విష్ణు సహస్రనామ ప్రాముఖ్యమును గురించి దెలిపియుండెను. అతి పవిత్రమైన ఆ పవిత్ర గ్రంధమును విశ్వమత గ్రంధమని సర్వులు ఏక కంఠంతో ప్రశంసించుచున్నారు. శ్రీ శంకర భగవత్పాదులవారు " గేయం గీతా నామ సహస్రం— ధ్యేయం శ్రీపతి రూపమ జస్రమ్ అని ఆనతిచ్చిరి.

అనగా! గీత విష్ణు సహస్రనామములు పాడుకొనవలయునని సెలవిచ్చియుండిరి. శ్రీ వల్లభాచార్యులుగారు " ఏకం శాస్త్రం- దేవకీ పుత్ర గీతం " అనగా దేవకీ సుతుడైన శ్రీ కృష్ణపరమాత్మ గానం చేసిన గీతా శాస్త్రమొక్కటియే మిన్నదని చెప్పియుండిరి. ఆర్తులు - జిజ్ఞాసులు - అర్థార్థులు మొదలగు భక్తులు ఆ భగవంతుని ఏ రూపములో నిశ్చల భక్తితో ధ్యానించి అర్చింతురో వారికి ఆయా రూపములలోనే దర్శనమిచ్చి కాపాడెదనని దెలిపియుండిరి.

శ్రీమన్నారాయణుడు దశావతారము లెత్తుటకు గల కారణములు పురాణాది గ్రంధములలో చక్కగా వివరించి చెప్పియుండిరి. మహాఋష్యాదుల జన్మకారణములను గురించి కొన్ని కథలు ఆశ్చర్య జనకములుగానున్నను వారికిగల అపారజ్ఞానమువల్ల గ్రహించి ఎన్నో

అమూల్యమైన విషయములను దేశకాల పరిస్థితులను బట్టి ఆచరించుటకు వీలయిన పద్ధతులు చెప్పియుండిరి. మరణించిన తరువాత తిరిగి జన్మించి గతము చెప్పినవారు లేరు. మరణించినవారు మరణించిరే గాని తిరిగి ఏమైనది ఎవ్వరికి అంతుబట్టని విషయము.

1] కృతయుగమున విష్ణువుని ధ్యానించియు (తపస్సులద్వారా)
2] త్రేతాయుగమున యజ్ఞయాగాది క్రతువు లొనరించియు
3] ద్వాపరయుగమున భగవంతుని అర్చించి సపర్యలు చేసియు,
4] కలియుగమున కేవలము హరినామ స్తోత్రము చేయుటవలనను మానవులకు ముక్తి లభించునని శుకయోగీంద్రులవారు చెప్పినట్లు దెలియుచున్నది. భగవంతుని దశావతారములు గాక భగవచ్ఛాస్త్రములలో భగవంతుని రూపములు అయిదు విధములుగా నున్నట్లు దెలియుచున్నది.

పరత్వంచ తతో వ్యూహం విభవం చాం తరాత్మికం అర్చావతారం

1] పరస్వరూపము :- ఈ రూపము నిత్యసూరులైన అనంత గరుడ విష్వక్సేనాదులు సనకసనందాది ముక్త పురుషులచేత ఆనుభవింప దగినది గనుక సర్వులు దర్శించి సేవించుటకు వీలుగాని రూపము.

2] వ్యూహ స్వరూపము :- బ్రహ్మ రుద్రేంద్రాది దేవతా సేవ్యమై యున్నది గనుక ఈ రూపముగూడా సర్వులు దర్శించి సేవించుటకు వీలుగాక యున్నది.

3] విభవ స్వరూపము :- భగవంతుడు భూతలమున నవతరించి ధర్మసంస్థాపన గావించి భూభారమడంచిన దశావతారములు లతిముఖ్యములని దెలుపుచున్నారు, ఉదా :- రామ, కృష్ణావతారములు ఆ కాలమునందున్న వారిచే చూడదగినది యగుటచే

అన్ని కాలములయందు వారిని దర్శించుటకు వీలుగాని యవతారములు.

4] అంతర్యామి స్వరూపము :- సమస్త ప్రాణులయందు సూక్ష్మ రూపమున నుండుటయే అంతర్యామి స్వరూపము. కలియుగములో గోదాదేవి (ఆండాళ్) భక్త మీరాబాయి. మొదలగు మహాభక్తులు అంతర్యామి స్వరూపముననే ఆ భగవంతుని దర్శించి-సేవించి ఆనందించి తరించియుండిరి.

5] అర్చారూపము :- కఠోర తపస్సులు యజ్ఞ యాగాదులు చేయుశక్తి సామర్థ్యములేని వారికి భక్తి యోగము వలన ముక్తి బొందుటకు భగవంతుని అర్చారూపమే అత్యంత ప్రధానము సులభమునై యున్నది. భక్త వత్సలుడగు భగవంతుడు భక్తుల యందనుగ్రహము గలవాడై భక్తులచే నిర్దేశింపబడిన బింబముల యందు తన దివ్య సాన్నిధ్యమును కల్పించుకొని వేంచేసియుండు స్వరూపమే. 'అర్చాస్వరూపము' అర్చాత్మ న్యేవ సర్వేషాం-మధికారో నిరంకుశః' అన్నట్లు ఈ అర్చారూపము దర్శించుకొనుటకు పూజించుకొనుటకు సేవించుకొనుటకు సర్వులకు అధికారము గలదు. ఈ అర్చారూపమునే అర్చావతారమని చెప్పుచున్నారు.

యోగులు, భోగులు, పండితులు, పామరులు, పురుషులు, స్త్రీలు, పిల్లలు సయితము ఏ భేద భావములేకుండ సర్వులు సేవించి పూజించి, స్తుతించి, నమస్కరించి తరించుటకు అందు బాటుగానుండు భగవత్స్వరూపమే అర్చాస్వరూపము. ఈ అర్చారూపము నాలుగు విధములుగానున్నట్లు శాస్త్రములవల్ల దెలియుచున్నది.

1) స్వయం వ్యక్తములు :- పుణ్యక్షేత్రములలో భగవానుడు స్వయముగా వెలయుట.

2) దివ్యభూములు :- మహేశ్వరుడు - బ్రహ్మ - మహేంద్రుడు మున్నగు దేవతా ప్రతిష్ఠములైనవి.

3) సైద్ధములు :- (ఆర్షములు) మంత్రసిద్ధులగు మహాఋష్యాదులచే ప్రతిష్ఠింపబడినవి.

4) మానుషములు :- హరిభక్తులైన జనులచే భగవచ్ఛాస్త్రములలో దెలుపబడిన విధముగ భక్తితో ప్రతిష్ఠింపబడినవి. భగవంతుని పంచవిధస్వరూపములలో నీయర్చారూపముసర్వకాల-సర్వావస్థలయందును. సర్వసులభము. సర్వాగమ్యము సర్వప్రాప్యమునై యున్నది. పైరూపములోనున్న భగవానుని చూచిన తరువాతనే అంతరాత్మలోఆ భగవంతుని స్వరూపము నిలుపుకొనవచ్చును.

భగవదాలయములలోగూడా 1.మహాస్థలములు 2.దివ్యస్థలములనియు రెండు విధములుగా నున్నవి.

1. మహాస్థలములు :- భగవానుడు స్వయముగా వెలసినస్థలములు. ఇక్కడ సకల వర్ణములవారు విధి నియమ రహితముగ తరతమ భావములు లేక సర్వవేళల స్వామినర్చించుకొనుటకు వీలుగా యుండును. ఉదా :- కాశి-జగన్నాథము- శ్రీశైలము మొదలగునవి. మహాస్థలములుగ ప్రఖ్యాతి బొందియున్నవి. ఈ మహాస్థలముల యందు ఎల్లరు స్వామివారిని అభిషేకించి పూజలు జరుపుకొనెడి యాచారము పూర్వము నుండియుగలదు.

2. దివ్యస్థలములు :- "దివ్యోదేవ-ఏకోనారాయణః"

శ్రుతివాక్యము

"జన్మకర్మచమేదివ్యం-ఏవంయోవేత్తితత్త్వతః"

"త్యక్త్వాదేహం పునర్జన్మ-నైతిమామేతిసోఽర్జున (భ.గీ. 4 అ 9 శ్లో)

"అభ్యాస యోగయుక్తేన చేతసానాన్యగామినా, పరమం పురుషం దివ్యం-యాతిపార్థా నుచిన్తయన్ (భగ. గీ. 8అ. 8శ్లో)

శ్రుతి-భగవద్గీతాచార్యుని సూక్తుల ననుసరించి, దేవుని యవతార ములు-కృత్యములు-దేవునికి సంబంధించిన దంతయు దివ్యమేయని స్పష్టముగా దెలియుచున్నది. అప్రాకృత దివ్యమంగళ విగ్రహుడు భక్తోద్ధరణకై భక్తసంరక్షణకై భక్తసులభుడై భక్తనిర్దిష్టము లగు బింబములయందు సన్నిహితుడై వేంచేసి యుండు స్థలములు దివ్యములే! అప్రాకకృతములేగాని అదివ్యములుగావు. ప్రాకృత ములు అంతకంటేగావు. దివ్యశబ్దము దేవతావాచకమేగాక శ్రేష్ఠ వాచకమైయున్నది. మహర్షులు తమ దివ్య తపోమంత్రశక్తిచే లోకకల్యాణము కొరకు కొన్ని విధి నియమము లేర్పరచిరి. వారిచే శాస్త్రోక్తవిధానమున నిర్మించిన దేవాలయములే దివ్యస్థలములుగా ప్రఖ్యాతి బొంది యున్నవి. మహాఋష్యాదులు తమ దివ్యతపో మంత్రములద్వారా దేవాలయ శాస్త్రములలో చెప్పబడిన ప్రకా రము. యంత్ర దిగ్బంధము గావించి, స్వామివారిని ప్రతిష్ఠించిరి. వారు నియమించిన ఆంక్షలు, నియమములు విస్మరించినచో ఆ దేవాలయముల దివ్యశక్తి క్రమముగా అంతరించుననివారిఅభిప్రాయము ఈ పరమ పవిత్రమైన దివ్యస్థలములనే దేవాలయములనియు భగవ దాలయములనియు, తమిళములో కోవెల అనియు పిలుచుచుందురు. ఈ దేవాలయములు అనాదినుండియు అరణ్య నదీతీర-పర్వత ప్రదే శములయందు వెలసియున్నందున విశేషప్రాముఖ్యము ప్రాశస్త్యము కలిగియున్నవి. తరువాత కాలములో చక్రవర్తులు మహారాజులు మొదలగువారు అనేకమహోన్నత దేవాలయములు నిర్మించియుండిరి. కాలక్రమేణ ప్రతిగ్రామములో భక్తజనులు ఆ భగవంతునికి అనేక రూపములలోగల విగ్రహములను తయారుచేయించి దేవాలయములు నిర్మించి పూజలు సలుపు చున్నారు.

భగవత్సాన్నిధ్యము మహాక్షేత్రముల యందుగాని గ్రామ ములయందుగాని, స్థలభేదములున్నను ఫలభేదములేదు. న్యూనాధిక్యము లేక సమముగనే యుండును. అర్చామూర్తులను ప్రతిష్టించు పద్ధతి అర్చించే విధానము- అర్చకసాంప్రదాయ వివరములు-భగవదాలయ నిర్మాణ పద్ధతులు భగవచ్ఛాస్త్రములలో చెప్పిన విధానముగా చేయవలయును.

అనాదినుండియు విష్ణ్వాలయములలో అతిప్రాచీన వైష్ణవ సాంప్రదాయస్థులైన శ్రీ వైఖానసులు-శ్రీ పాంచరాత్రులు- శివాలయములలో ఆదిశైవబ్రాహ్మణులు. వారివారి సాంప్రదాయ పద్ధతులననుసరించి అర్చనలు నేటివరకు జరుపుచున్నారు.

అర్చక సాంప్రదాయ వివరములు తరువాత భాగములో వివరించెదను.

దివ్యుడైన అర్చామూర్తిని ప్రతిష్ఠించిన దేవాలయములే దివ్యస్థలములని తెలుసుకొంటిమి. ఆ దివ్యస్థలముల నిర్మాణము ఈ దిగువ దెలిపిన విధముగా జరుగవలెను.

1. గర్భాలయము 2. అంతరాలయము 3 ముఖమండపము 4 ఆలయ విమానము 5. విమాన కలశము 6. ధ్వజస్తంభము 7. ఆలయ ప్రాకారము 8. గాలిగోపురం 9. కల్యాణమండపము 10. ఉత్సవ వాహనము లుంచుటకు వాహనశాల 11. యజ్ఞశాల 12. ప్రాకారము లోపల బావి మొదలగునవి చాలాముఖ్యము.

వీటి నిర్మాణములో వివిధ భక్తుల చిత్రపటములు, వారు బోధించిన భక్తిమార్గములు, భక్తులను ఆకర్షించే విధముగా గాలిగోపురముమీద, శిఖరములమీద బొమ్మలను చెక్కించటము గూడ అత్యంత ప్రధానము.

వివరము :- 1. శిఖరం స్వామిశిరస్సు 2. గర్భాలయము స్వామివారి కంఠము 3. మంటపము=స్వామివారి కుక్షి-ఉదరము ప్రాకారము స్వామివారి మోకాళ్లు 5. గోపురము=స్వామివారి పాదములు 6. ధ్వజము=స్వామివారిజీవస్థానము. పైన పేర్కొన బడిన పద్ధతుల ప్రకారము ఆలయ నిర్మాణాంతరము స్వామివారి అర్చామూర్తులను భగవచ్ఛాస్త్రములలో దెలిపిన ప్రకారము ప్రతిష్టించవలయును.

విగ్రహ ప్రతిష్ఠకు పూర్వము కేవలము దారు, పాషాణాది రూపములలో నున్న వస్తువులను శిల్పి తన కళానైపుణ్యముతో భక్తులను ఆకర్షించే విధముగ ఆయావిగ్రహములను తయారుచేయును యంత్ర-మంత్రములచే విగ్రహములను ప్రతిష్టించిన పిమ్మటనే ఆ విగ్రహము అర్చారూపముగా నుండి, భగవత్స్వరూపముగా భక్తు లచే ప్రార్థింపబడును. ఆయర్చారూపమును, నిశ్చల భక్తితో ప్రార్థించువారిని భౌతిక ప్రపంచమునుండి, ఆధ్యాత్మిక ప్రపంచము లోనికి గొనిపోవును. ఆ భగవంతుడే సచ్చిదానంద స్వరూపుడు. ఆ కళారూపములోనున్న అర్చామూర్తి భక్తులకు అతిలోకసౌందర్య మును సాక్షాత్కరింపజేసి మైమరపించేటట్లు చేయును.

అర్చామూర్తియైన ఆ భగవంతుని చూడగనే భక్తులు తమ్ము తాముమరచి తమయెదుట నున్నది శిలయో! లోహమో! అనువిష యముగూడమరచి భగవంతునిలో లీనమగును. ఆభావన అతనియందు కలిగించుటకు యంత్ర-మంత్రబలముతో ప్రబలకారణము. కీ. శే. కళా ప్రపూర్ణ డా. దివాకర్ల వేంకటావధానిగారు. 1986 సెప్టెంబరునెల ఆరాధన పత్రికలో విగ్రహారాధనను గురించి తెలిసిన వివరము......

విగ్రహారాధన ద్వారా భగవంతుని ధ్యానించు సాంప్రదా యమువలన గృహము నిర్మాణకళ పెంపొందినది. కవిధముగ కళను

పోషించి-కళాకారులకు జీవనము కలిగించి, కళాపోషకులుగా ప్రసిద్ధి వహించిరి. పూర్వకాలములో, నిర్మించిన దేవాలయములపై చెక్కబడిన బొమ్మలు-కట్టడములు వాటిని నిర్మించిన విధానములు నేటి ప్రజలు చూచి ఆశ్చర్యపడుటలో వింతలేదు.

ఉదా: శిలా—లోహ-విగ్రహములను తయారుచేయువారు-కొయ్య-లోహములు-రథములు తయారుచేయువారు-కట్టడములు-కట్టువారు, సంగీత కళలు అనగా! నృత్యము చేయువారు, హరికథలు పురాణములు చెప్పువారు, వారికి సహకరించే వాయిద్యములు వాయించువారు, పూలతోటలుపెంచి, పుష్పమాలలు, తులసిమాలలు కట్టువారు, స్వామివారికి వస్త్ర, పుష్పమాలతో అలంకారములు చేయువారు, స్వామివారికి ప్రసాదములుచేయువారు మొదలైనవారు యంత్రిమంత్రములతో దిగ్బంధము చేసి ప్రతిష్ఠింపబడిన శిలావిగ్రహములకు మూల విరాట్టనియు, తామ్రాదిలోహములతో తయారు చేయబడిన విగ్రహములకు కౌతుకమూర్తులనియు పేర్లు - ఈ విగ్రహములకు నిత్య నైవేద్యముము. సమస్త పూజోపచారములు అర్చకులు సమర్పించుచుందురు. తరువాత ఉత్సవ విగ్రహములు చాలా ముఖ్యము. ఈ విగ్రహములకు ఆలయోత్సవ-గ్రామోత్సవ-కల్యాణోత్సవములు గావించుచుందురు.

మూలస్వామివారికి బంగారము-వెండి-ఇత్తడి లోహములతో తయారుచేయబడిన తొడుపులు చేయించి ముఖము మాత్రము కనపడులాగున తొడుపులు ధరింప చేయుదురు. పైన చెప్పిన లోహములతో తయారు చేయబడిన మకర తోరణమును అలంకరించెదరు. ఆ మూలస్వామికి ఇరుప్రక్కల అమ్మవార్ల విగ్రహములకుగూడ పై విధముగనే అలంకరించెదరు.

మూలస్వామివారికి, ఉత్సవలోహ విగ్రహములకు అర్చకస్వాములు, భక్తుల మనస్సువారిపై లగ్నమగునట్లు పుష్పములతోను, వస్త్రాదులతోను, సమస్తాలంకారములు చేయుదురు.

భగవదర్చనకు కావలసిన పరికరములు :- 1 గంట దీపారాధన చేయుటకు ప్రమిదెలు-తీర్ధపాత్రిలు-ఉద్ధరిణే-శఠారి-తులసి పూజా ద్రివ్యములుంచుటకు పళ్లెము కర్పూరము వెలిగించుటకు చిన్న పళ్ళెము. అర్చనానంతరము స్వామివారికి విసరుటకు వింజామరలు ఉత్సవసమయాన స్వామివారిని ఊరేగించుటకు వా హ న ము లు అత్యంత ముఖ్యమైయున్నవి.

అర్చాస్వరూపుడైన స్వామివారికి బ్రిహ్మోత్సవములు (తిరు నాళ్ళు) సంవత్సరమునకొక పర్యాయము నిర్ణీతమాసములో మూడు ఐదు-ఏడు-తొమ్మిది రోజులు దీ క్ష గా ఆయా దేవాలయములకు సంబధించిన ఆగమములలో దెలుపబడిన పద్ధతి ప్రికారము జరుప బడును. బ్రిహ్మోత్సవ ఇతర ముఖ్యదినములందు, ఉత్సవ విగ్రిహ ములకు సమస్తాలంకారములుజేసి వివిధ వాహనములపై స్వామివారిని అమ్మవార్లను వేంచేపుజేసి శ్రివణానందకరముగా నుండే సన్నాయి వాయిద్యములతో ఊరేగింపు చేయుదురు. గ్రామములోని సమస్త ప్రిజలు అన్ని విషయములు మరచిపోయి ఈ ఉ త్స వ ము ల ను తిలకించెదరు.

ఈ తిరునాళ్ళ సమయములలో సమస్తాలంకార భూషితుడైన అర్చామూర్తుల వైభవము తిలకించే ప్రిజలయొక్క ఆనందోత్సాహ ములు దెలుప శక్యముగాదు. తిరునాళ్ళ చివరరోజున రథోత్సవము అత్యంత వైభవముగా జరిపెదరు. అందుకనే "రథస్థం కేశవందృష్ట్వా పునర్జన్మనవిద్యతే" అనగా రథముమీద వేంచేపుచేసియున్న స్వామి వారిని దర్శించి-రథములాగిన వారికి తిరిగి జన్మలేదని శాస్త్రములు వివరించుచున్నవి. ఆ రోజున ఎంతటి గొప్పవారైనను, తరతమ భేదములేక రథమును సర్వులు లాగెదరు. వాహనములు మీద వేంచేపు చేసియున్నస్వామివార్లను గూడా మోయుదురు. "ఉత్సు తేహర్షం-ఇతిఉత్సవః" అనగా ఆనందమును, ఉ త్సా హ ము ను,

అధికముగా ఇచ్చునది అని అర్థము. దేవాలయములలో ఉత్సవములు రెండు కారణముల వల్ల జరుపబడుచున్నవి.

1 భగవంతుడు ఏరూపములో ఎందువల్ల అవతరించిన విషయము తెలిసికొని స్మరణ చేయుటకు.

2 కనీసము తిరునాళ్ళలో జరుగు ఊరేగింపు సమయములలోనైన భగవంతుని దర్శించుటకు వీలుగా యుండునని ఏర్పాటు జేసినారు. సమస్తభక్తజనులు ఈరేగింపు సమయములలో ఎంతో ఉత్సాహము- ఆనందముగా నుండెదరు. భక్తజనులు దేవాలయమునకు వచ్చినప్పుడు స్వామివారి ఉత్సవ సమయములలో విధులకరుదెంచినప్పుడు దర్శించుకొనుటకు ముందుగా ప్రదక్షిణ మొనర్చువారు జన్మ జరామరణ చక్రము నంబడి పరిభ్రమించెడి ప్రారబ్ధము నుండి విముక్తులగుదురని శాస్త్రములు చెప్పుచున్నవి.

జన్మాంతరములగు పాపములు యేలాంటివైనను అన్నియు, భక్తిశ్రద్ధలతో పదేపదే ప్రదక్షిణ మొనర్చుటవలన నశించుచున్నవనిన్నీ, ప్రదక్షిణము రెండుమార్లు చేయవలయునని అత్రిమహర్షి "సమూర్త్యర్చనాధికరణ" అను గ్రంథములో దెలిపియున్నారు. ప్రదక్షిణ మొనర్చుటలో సమమగు ప్రత్యక్ష ఫలమొసంగునది మరియొకటిలేదు.

మనమతములో భగవద్భక్తికి, భగవదారాధనకు సాధనములెన్నియో ఏర్పరచియున్నారు. కొందరు గృహములలోనే భగవంతుని విగ్రహములు ప్రతిష్ఠించి, ఆరాధన చేయుదురు. తరతమ భేదములులేక సర్వులు ఒకచోట సమావేశమై భగవదారాధనకు అవకాశము కలిగించుటకే దేవాలయ నిర్మాణములు పూజలు-ఉత్సవములు, మొదలగునవి ఏర్పాటుగావింపబడినవి.

"అర్చావతారస్సర్వేషాం - బాంధవోబంధువత్సలః" అను ప్రమాణము భగవంతుడు జీవులపై బాంధవాత్సల్యము గలవాడై యుండునని తెలుపుచున్నది. భగవంతునికి బంధువనగా భగవతీర్థ ప్రసాదములు అను దినము సేవించుచు, ఆశ్రయించుచుండువాడని యర్థము.

కొంతమందికి అర్చారూపము లోనున్న విగ్రహములందును, భగవంతుని పటముల యందును, నిజముగా భగవంతుడున్నాడా! యని సందేహము. వానిని కొలుచుట - ప్రార్థించుట - పూజలు సలుపుట అవివేకమని వారిఅభిప్రాయము.

ఉదా :- 1 ఒకవ్యక్తి తనకు సంబంధించిన ఆత్మీయుల ఫొటోలు తీయించుకొని చక్కని ఫ్రేముకట్టించి - తనివి తీరచూచి తృప్తిపడుచుండును. వాటిని గోడలకు తగిలించి, ఎంతో భద్రముగా కాపాడుచుండును. నిజముగా వారుచూచుచున్న ఫొటోలలో తను తలచిన వారున్నారా! లేదాయని ప్రశ్నించుకొనుట ముఖ్యము.

2 నాటకములలోగాని-సినిమాలలోగాని మనము అభిమానించే నటులు-నటీమణుల వేషములనుచూచి, ఆ పాత్రలలో వారు లీనమైనటించినప్పుడు, అతడు చక్కగా తనపాత్రను పోషించినాడని ఆనందపడుచుందుము. యదార్థముగ ఆ పాత్రధారుల వేషములను చూచి ఆనందించి మెచ్చుకొనుచున్నామేగాని, అవినిజస్వరూపములు గావుగదా!

3 విద్యాభ్యాసము చేయునప్పుడు ప్రాథమిక దశలో పలక-బలపము తరువాత పుస్తకములు, పెన్సిల్సు-మొదలగు పరికరములు ముఖ్యము ఆ వ్యక్తి ఉన్నత విద్యలో ప్రావీణ్యము సంపాదించిన తరువాత, అతను గతములో చదివిన సమస్తవిషయములు మనస్సు

లోనే లగ్నమై, జ్ఞప్తియందుండును. ఎప్పుడు ఏ సమయములోనైనను, అడిగినంతనే తడబడకుండ సమాధానములు చెప్పగలస్థితి యందుండును.

ఆ విధముగానే ఆ పరతత్త్వరూపమును, మనస్సులో లగ్నము జేసుకొన్న ఆధ్యాత్మిక చింతన గలవానికి, విగ్రహములతో పనిలేదు. దేవాలయములకు వెళ్లవలసిన అవసరములేదు. అట్టి మహనీయులు ఎక్కడున్నను, తమకుగల ఆత్మజ్ఞానముతో ఆ పరతత్త్వమును దర్శించగలరు. సామాన్యులకు అంతటిశక్తి లేనందున విగ్రహారాధన దేవాలయములు అవసరమే అయియున్నవి.

ఒకేవ్యక్తి నాటకములో అనేక విధములైన పాత్రలు ధరించినను ఆ వ్యక్తి ఒక్కడే అయినట్లు, మనతృప్తికొరకు ఆ భగవంతుని అనేక రూపములలో దర్శించి, ప్రార్థించి అనేక నామములతో కీర్తించినను, ఆ పరమాత్మ ఒక్కడేయని తెలుసుకొనుట అత్యంత ముఖ్యము. మొత్తముమీద సృష్టి-స్థితిలయములకు ఒకప్రధానమైన శక్తి ఉన్నదని సర్వులు విశ్వసించుచున్నారు గదా!

ఇక్కడ ముఖ్యముగా జ్ఞాన సంపన్నులు, మహనీయులైన ఇద్దరి చరిత్రలు తెలుసుకొనుట చాలాముఖ్యము—

1. ఆదిశంకరాచార్యులవారు మహాజ్ఞాని. జ్ఞానయోగమునకు అత్యంత ప్రాధాన్యమిచ్చిన మహనీయుడు. ప్రతి జీవునిలో పరమాత్మయున్నాడని అద్వైత తత్త్వముద్వారా బోధించిన పరమాచార్యుడు. అంతటి మహనీయుడే ఒకానొక ఆపత్సమయమున ఆ పర తత్త్వాన్ని లక్ష్మీనృసింహ రూపమున మనస్సునందు లగ్నము జేసుకొని ప్రార్థించి, ఆపదలో నుండి రక్షింపబడిన సందర్భము గ్రహించుట యుక్తము. శంకర భగవత్పాదులవారే భక్తిని

గురించి "పశుపతేః పాదారవిందద్వయం-చేతోవృత్తి రుపేత్యతిష్ఠతి సదాసాభక్తిరిత్యుచ్యతే" "మోక్షసాధన సామగ్ర్యాంభక్తిరేవగరీయసీ" అని భక్తి మార్గమును బోధించిసాకారుడైన భగవంతుని ప్రాముఖ్యమును దెలిపెను.

2 స్వామిరామకృష్ణ పరమహంసగూడ ముందుగా సాకారుడైన భగవంతుని ధ్యానించిననేగాని, నిరాకారుడైన దేవుని తెలుసుకొనుట సాధ్యమను విషయము ఖండితముగా సెలవిచ్చియున్నారు.

భగవద్భక్తి మహిమను బోధించుటలో 1) వ్యాసుని బ్రహ్మసూత్రములు 2) పతంజలి యోగసూత్రములు 3) నారదుని భక్తి సూత్రములు మిక్కిలి ప్రధానమైనవిగా భావించబడుచున్నవి. అందును ప్రజాసామాన్యమునకును సుబోధకముగా నున్నందున నారదుని భక్తి సూత్రములు మహనీయులచే ప్రధానములుగా గ్రహింపబడుచున్నవి. ముఖ్యముగ నారదుడు భగవంతు లందరితోను, సన్నిహిత సంబంధము గలిగియున్నాడు. పురాణాది గ్రంథములలో అత్యంత ప్రాధాన్యమునుబొంది త్రిలోకసంచారియై సమస్తఘట్టములలోను, ప్రత్యక్షమై, ఆనందమూర్తియై, ప్రదాతయై విరాజిల్లెను. అతని సంకల్పములు, కార్యములు, స్వార్థరహితములై శ్రేయోదాయకములై యుండును.

"Narada is a Missionerey" అనిప్రఖ్యాతి వహించియుండెను. The word Narada is interpreted as some thing Specially attaching Nara (Mau) One view that it means, one who kills ignorance, another view is that means knowledge. I. e. the knowledge per excellence. The knowledge of what is eternal.

ఒక అర్థము నారదుడన అజ్ఞాన నాశకుడని దెలుపబడినది. రెండవ అర్థము పరమ జ్ఞానమనియు శాశ్వత జ్ఞానమనియు దాని

నొసంగువాడు నారదుడనియు అన్వయము. పదాన్వయమెట్లున్నను పురాణ యుగమున నారదుని యొక్క స్థానము అతి ప్రధానము. అద్భుతము అసమానముగూడనై యున్నది. అందుకనే

Narada is a true messenger of the spirit and his message is one love and peace. His perpose is to Quicken the process of Evolution in right direction.

"నరస్య ధర్మోనారం తద్దదాతీతి నారదః" అనగా ధర్మ ప్రచారము చేయువాడు గాన నారదుడయ్యెను. నరులకు నారాయణుని చూపించు వాడు నారదుడు. అతి ముఖ్యుడని శాస్త్రములవల్ల దెలియుచున్నది.

నారదుడు ఆధ్యాత్మిక విద్యా సందేశము. అందజేయు మహాత్ముడనియు అతని సందేశము ప్రేమ-శాంతి-సక్రమ పరిణామ పద్ధతిని త్వరితము చేయుటయే అతని ముఖ్య సంకల్పములని పురాణాది గ్రంథములు కొనియాడుచున్నవి.

లీలామానుష విగ్రహుడు. ధర్మ స్వరూపుడు అయిన శ్రీ కృష్ణపరమాత్మ తాను బోధించిన గీతలో ముక్తి బొందుటకు అనేక మార్గములున్నను, ముఖ్యముగా భక్తి మార్గమే సులువైన మార్గమని బోధించి యుండిరి. పరమ పవిత్రమైన భాగవత గ్రంథములో భక్తప్రహ్లాదుడు భక్తి మార్గముద్వారానే తప్ప ఇతర మార్గములలో శ్రీమన్నారాయణుని చేరుట బహు దుర్లభమని చెప్పి భక్తి మార్గ ప్రాముఖ్యమును గురించి-

చిక్కడు వ్రతముల క్రతువుల
చిక్కడు దానముల శౌచ శీల తపములం
చిక్కడు యుక్తిని-భక్తిని చిక్కిన క్రియ
అచ్యుతుండు సిద్ధముసుండీ అని సెలవిచ్చిరి.

భగవంతుని ప్రార్థించి తరించుటకు భాగవతములో శుక యోగీంద్రుల వారు నవవిధ భక్తిమార్గములు సెలవిచ్చియుండిరి, (1) శ్రవణము (2) కీర్తనము (3) స్మరణము (4) పాదసేవనము (5) అర్చనము (6) వందనము (7) దాస్యము (8) సఖ్యము (9) ఆత్మనివేదనము.

పై మార్గములలో పురాణాదులలో దెలుపబడిన ప్రహ్లాద-నారద-ధృవ-మార్కండేయ-విభీషణ-ఆంజనేయాది పరమ భక్తులే గాక విష్ణు భక్తులైన ఆళ్వారులు-శివభక్తులైన నాయనార్లాదులు-కబీరు-త్యాగరాజు-రామదాసు-తులసీదాసు-పోతనాది పరమ భక్తు లందరు సగుణ (విగ్రహ) రూపములోనున్న ఆ భగవంతుని చూచి సేవించి అర్చించి-కీర్తించి-తరించి యుండిరి. వారు అర్చారూపములో నున్న ఆ భగవంతునిచూచిన తరువాతనే అంతర్యామిలో ధ్యానించ గలిగిరి. ఈ భక్తి మార్గములలో గూడ (1) మర్కటకిశోరన్యాయం (2) మార్జాలకిశోరన్యాయమని రెండుమార్గములు గలవు.

1) మర్కటకిశోరన్యాయములో బిడ్డ తల్లిని పట్టుకొనును. బిడ్డ భాధ్యతయే ఎక్కువగా యుండును. తల్లి తనకు ఏ మాత్రము భాద్యత లేనట్లుగా యుండును.

2) మార్జాల కిశోర న్యాయములో తల్లి బిడ్డను పట్టుకొనును. ఇక్కడ భాద్యత పూర్తిగా తల్లిదై యున్నది. అనగా పరమాత్మయే స్వయముగ జీవాత్మమీాద కరుణ చూచుట. జీవాత్మ పూర్తిగ పరమాత్మమీాద ఆధారపడవలెను. ఈ మార్గములో భక్తుడు నిశ్చల భక్తితో సర్వము భగవంతునికి సమర్పించును.

"గీతలో" సర్వ ధర్మాన్ పరిత్యజ్య-మామేకం శరణంవ్రజ" అని శ్రీ కృష్ణ పరమాత్మ బోధించి యున్నాడు. ఉదా:-ప్రహ్లాదుడు సీతా దేవి-గజేంద్రుడు-ఈమార్గముననే అత్యంత ప్రాధాన్య మిచ్చిరి.

మోక్షమును బొందుటకు :-

"కేవలత్కర్మణోజ్ఞానాన్నహి మోక్షోఽభిజాయతే।
కింతుభాభ్యాం భవేన్మోక్షః సాదనంతూభయం విదుః॥

కేవలము కర్మచేగాని-జ్ఞానముచేగాని-మోక్షము కలుగదు. రెంటిచేతను కలుగును. ఆ రెండును మోక్ష సాధనములని చెప్పబడినది.

నధేనేన భవేన్మోక్షః కర్మణా ప్రజయానవా
త్యాగమాత్రేణకింత్వ కేయతయోఽచ్ఛన్తిచామృతమ్

అనగా! ధనముచేగాని, కర్మచేగాని, సంతానముచేగాని మోక్షము లభింపదు. త్యాగము మాత్రముచేతనే ఉత్తమయతులు అమృతపదమగును, మోక్షమును బొందుచున్నారు- ఇక్కడ త్యాగము అనగా కర్మ ఫలత్యాగమని భావించవలెను,

బ్రహ్మసంహితలో భక్తిని గురించి ఈ క్రింది విధముగా చెప్పెను—

కింజన్మనా సకలవర్ణ జనోత్తమేన।
కిం విద్యయా సకలశాస్త్ర విచారవత్యాః
యస్యాస్తి చేత సిసదాపరమేశభక్తిః
తోన్యాన్ తతస్త్రీ భువనే పురుషోస్తిధన్యః

అగ్రివర్ణమున జనించిన మాత్రమున ప్రాముఖ్యమేమి! సకలశాస్త్ర విచారణ రూప విద్యనార్జించిననేమి? ప్రయోజనము. సదాపరమేశ్వర భక్తి తన్మయత్వమున నున్న వానికంటె నీ త్రిభువనములలో ధన్యులెవరు.

భగవద్విషయ పరమైన అనురక్తియే భక్తియని శాండిల్య భక్తి సూత్రములు చెప్పుచున్నవి.

Sivananda Saraswati

Bhaktiyoga is one yoga which directly appeals to the feelings of Man.

మానవ చిత్తవృత్తులకు ప్రత్యక్ష సంబంధము కలది భక్తి యోగములు

Swami Vivekananda

Bhaktiyoga is a real genuine search after the Lord a search begining, continuing and ending in love.

ప్రేమతో ప్రారంభించి ప్రేమతో నభివృద్ధిగాంచి ప్రేమతో సమాప్తి నొందు పరమేశ్వరాన్వేషణమే భక్తి యోగమని నిర్వచించెను -

Sri S. Radhakrishnan Pandit

Bhakti is one emotionally Predominated enlightened, spiritual activity.

భక్తి అనగా జ్ఞాన యుక్తమైన ఆచరణ గలిగి యుండుట భక్తియనియు భగవంతునిపై భక్తిగలిగి మూఢత్వము లేకుండుట భక్తి సారమని దెలిపియుండిరి.

మధురభక్తి :- ప్రతి మానవుడు ఐహిక సుఖములకు స్వస్తిచెప్పి తన అంతరాత్మలో లీనమైపోవుట. ఈ భక్తిలో ఆ జగన్నాథుడే తన నాథునిగా భావించి- ఆ జగన్నాథుని దివ్యపాదార విందములే సేవించు చుండుటయే ముఖ్యమార్గము.

నిశ్చలభక్తి :- సర్వము మరచిపోయి తన ఇష్టదైవమునందే తన మనస్సును లగ్నముజేసి తదేకధ్యాసతో ఆపరమాత్మను ధ్యానించుట

ఉదా:- సర్కస్ తీగమీద ఉయ్యాలలమీద-క్రూరజంతువులతో పనిచేసే సమయములో ఏ ఇతర ధ్యాసలు లేకుండా వారుచేయు పనులలోనే లగ్నమయ్యెదరు. ఇతరచూపు ఉన్నచో ఆ పనులు వారు చేయలేరు -

భారతీయసంస్కృతి :- ప్రాచీన కాలమునుండి ప్రఖ్యాతి వహించిన భారతీయ తత్త్వమును, సాంప్రదాయములను, హిందూ మతము హిందూ సంస్కృతి మొదలగుపేర్లతో వ్యవహరించు చున్నారు. హిందువులందరు ఒకే మతమునకు-ఒకే సాంప్రదాయకమునకు చెంది యుండలేదు. వీరిలో వైష్ణవులు - శైవులు - శాక్తేయులు - గాణాపత్యులు-స్మార్తులు -అద్వైతులు - విశిష్టాద్వైతులు - మొదలగుననేక సాంప్రదాయములున్నవి. ఎవరిమతానుసారముగ వారుఆపరమాత్మను వారు యిష్టమొచ్చిన రూపమును కల్పించుకొని పూజించుచుందురు. వీరందరికి ముఖ్యముగా 1) చిత్తు=చేతనుడు జీవుడు 2) అచిత్తు=ప్రకృతి జడము, అచేతనము 3) ఈశ్వరుడు = జగత్కారణుడు. మాయాతీతుడు_పరబ్రహ్మము - పరతత్త్వము - భగవంతుడు అనేవాటిలో భేదములు కల్పించుకొని మతాచార్యులు ఎవరి యిష్టప్రకారము వారు బోధించుచు వచ్చిరి. అందుకని మహనీయుడైన జగద్గురు కంచి కామకోటి పీఠాధిపతులైన (శ్రీ) చంద్రశేఖర సరస్వతిస్వాముల వారు హిందూమతమును గురించి హిందూ మతము ఒక్కదానిలోనే అనేక సందేహములకు భేదములకు తావుగలదని దెలిపి యుండిరి. అందుకు కారణం ఏ ఒక్కరు ఈ మతమునకు రూపొందించక పోవడమే. ఈ మతము అనేకమంది ఆలోచనల ఫలితంగా ఏర్పడినదనియు మత విలువలకన్న కులముల ప్రాధాన్యత మాత్రము స్థిరపడినవని వివరించియుండిరి. మొత్తము మీద దర్మ శాస్త్రములు నిర్దేశించిన పరిధిలోనే మనుగడ సాగించడమే. హిందూమతము యొక్క ముఖ్యోద్దేశము అని స్పష్టముగా దెలిపి యుండిరి. అన్ని మతములవారు మాత్రము తమకు వేదములు, ఉపనిషత్తులు ప్రమాణములని చెప్పుచునే తమ అభిప్రాయములనే ప్రాముఖ్య మిచ్చుకొని ప్రబోధించుచు వచ్చిరి. ప్రముఖ త్రిమతాచార్యులుగా ప్రసిద్ధి వహించిన శంకర - రామానుజ - మధ్వాచార్యులు తత్త్వత్రయాన్ని బోధించుటలో ఎవరి యిష్టము వచ్చినట్లు వారి అభిప్రా

యములే ముఖ్యములని ప్రమాణములని భావించిరి. తదనుగుణము గానే భాష్యములు వ్రాసుకొని ప్రచారముగావించిరి. (వివరములకు దేవాలయములు తత్త్వవేత్తలు. T. T. D. ప్రచురణ చూడ వచ్చును.)

ఉదా:- 1. బుద్ధభగవానుడు. వ్యక్తికే ప్రాధాన్యమిచ్చి వారి బోధనలు సత్య అహింసా మార్గముల ద్వారా విరివిగా వ్యాప్తి గావించిరి.

2. శ్రీ శంకరాచార్యులవారు తాను బోధించిన "అద్వైతతత్త్వములో" పరమాత్మ-జీవాత్మ వేరుగాదని దానికి ప్రమాణముగా "ఏకమేవా ద్వితీయంబ్రహ్మ" "తత్త్వమసి" "అహం బ్రహ్మాస్మి" మున్నగు వాక్యములను ఉదహరించిరి.

3. ప్రాచీన విశిష్టాద్వైత తత్త్వమునుబోధించిన "భగవద్రామానుజాచార్యులవారు" పరమాత్మ వేరు-జీవాత్మ వేరు అనిచెప్పి ఈ రెడింటి సంబంధమును గూర్చి ఎంతో వివరముగా చెప్పియుండిరి. ఈ విశిష్టాద్వైతమును గురించి ముందుగా వ్రాయబోయే భాగములో వివరముగా తెలిపెదను-

4. ద్వైతమతమును బోధించిన "మధ్వాచార్యులవారు" 1. ప్రకృతి 2. పురుషుడు అనే రెండు తత్త్వములే ముఖ్యమనియు 1. పురుషుడు పరమాత్మయనియు 2. ప్రకృతి=జీవాత్మల సముదాయము, అచేతనా సముదాయమనియు. (పరాకృతి-అపరాకృతి) స్పష్టముగా నిర్వచించి - చేతనాచేతనాత్మకమైన ప్రకృతి ఒకతత్త్వమనియు, పరమాత్మ ఒకతత్త్వమనియు ఈ రెండు తత్త్వములే ప్రధానములని బోధించెను. అందుకనే ఈ మతము అద్వైతమని పిలువబడెను-

శ్రీ కృష్ణభగవానుడు బోధించిన గీతలో ప్రకృతి-పురుషులను గురించి ఈ దిగువ దెలిపిన విధముగా వివరించెను.

గీత :- 13వ అధ్యాయము. 20, 21 శ్లోకములు

శ్లో॥ ప్రకృతిం పురుషం చైవవిద్ధ్యనాదీ ఉభావపి
వికారాంశ్చ - గుణాంశ్చైవ విద్ధప్రకృతి సంభవాన్"
శ్లో॥ కార్యాకారణ కర్తృత్వే - హేతుః ప్రకృతిరుచ్యతే
పురుషస్సుఖ దుఃఖానాం భోక్తృత్వేహేతురుచ్యతే॥
(మనోబుద్ధీంద్రియాదులు) వికారములను (సత్వరజస్తమో)

గుణములు ప్రకృతి వలన గల్గినవిగా యెరుగుము, కార్యాకారణములను జేయుటయందు ప్రకృతి హేతువనియు సుఖదుఃఖములు అనుభవించుట యందు పురుషుడు హేతువనియు చెప్పెి. ఈ ప్రకృతి పురుషులను గురించి స్వామి వివేకానందులవారు ఈ విధముగా చెప్పియుండిరి.

ప్రపంచములో రెండే రెండు తత్వశాస్త్రములు అతి ప్రాచీనములై ప్రాముఖ్యము వహించినవనియు అవి భారతీయ - గ్రీకు తత్వశాస్త్రములని సెలవిచ్చియుండిరి.

భారతీయ తత్వశాస్త్రజ్ఞులు పరలోక చింతనలే ప్రాముఖ్యమిచ్చి ఆ తత్వ శాస్త్రాభివృద్ధికి ఎక్కువగా పాటుపడినారనియు, అనగా పరతత్వము ఎవరు? అని తెలుసుకొనుట

గ్రీకు తత్వశాస్త్రజ్ఞులు ఇహలోక (ప్రకృతికి సంబంధించినది) చింతకేన ప్రాముఖ్యమిచ్చి ఆ తత్వ శాస్త్రాభివృద్ధికి పాడుపడినారనియు రెండు తత్వ శాస్త్రములు అత్యంత ప్రధానములే యనియు మానవ సమాజాభివృద్ధికి అత్యంతావశ్యకములనియు ఉద్ఘాటించి యుండిరి.

అందువలన భారతీయ గ్రీకుతత్త్వ శాస్త్రజ్ఞులలోగూడా సమకాలికులు కొంతమంది యున్నందున ఈ రెండు తత్త్వశాస్త్రములు చాలా ముఖ్యమైనవని మహనీయులు చరిత్రకారులు స్పష్టముగా తెలిపియున్నారు.

"స్వామి వివేకానంద మానవులు ప్రకృతిలో చేయవలసిన సకల ధర్మములు నెరవేర్చిన తరువాతనే పరతత్త్వ చింతన చేయుట మంచిది గాని ఇహలోకములో తాను చేయవలసిన కర్మలు ధర్మములు విస్మరించి పరలోక చింతనచేయుట వృధాయని సెలవిచ్చియుండిరి.

ఉదా :- వ్యాసమహర్షి మహాజ్ఞానియైన తన పుత్రుడు శుకుని కర్మ యోగ సిద్ధాంతమును నేర్చుకొనుటకు జనకమహారాజు యొద్దకు పంపెను. జనక మహారాజు ఆదేశం మేరకు శుకుడు 'పిసినారిని' వివాహమాడి (1) శ్రీ కృష్ణుడు (2) గౌర ప్రభుడు (3) భూరి (4) దేవశృతుడు అనేనలుగురు కుమారులు కీర్తి అనే కుమార్తెను పొందెను. చివరకు మోక్షమును పొందుటకు కైలాసముచేరి, శివుని గురించి తపస్సుజేసెను.

ఉపనయనాంతరము ప్రతి ఒక్కరు (1) వేదాలు పఠించాలి. (2) తపస్సులు చేయాలి (భగవంతుని గురించి ప్రార్థించుటలో ధ్యానము చేయుట (3) బ్రహ్మచర్యమును గురించి తెలుసుకొనవలెను. (4) గురుపూజా ద్వారా దేవ పితృ ఋణాలు తీర్చుకొనవలెను. ఆ తరువాత గురువు (ఆచార్యుడు) అనుమతితో గృహస్థాశ్రమము తీసుకొనవలెను. (5) వాన ప్రస్థాశ్రమములో జ్ఞాన జ్యోతిని వెలిగించుకోవాలి. ద్వైదీభావాన్ని విడనాడాలి. కోరికలను కాంక్షలను జయించుకొనవలెను. చివరకు బ్రహ్మాశ్రమాన్ని సాధించాలి. ఇది మోక్షమార్గమని జనకుడు శుకునికి బోధించెను.

విశిష్టాద్వైత తత్త్వ వివరణ :

" విశిష్టాద్వైత ముత్పన్నం - విఖనాద్యైర్మహర్షిభిః "

" విశిష్టాద్వైత వాదీచ విఖనా బ్రహ్మవిత్తమః "

"విశిష్టంచ-విశిష్టంచ విశిష్టే విశిష్టయోరద్వైతం-విశిష్టాద్వైతం "

అను ప్రమాణములననుసరించి సర్వ జగదాధార భూతుడైన శ్రీ మహావిష్ణువుయొక్క దివ్యాంశములో అవతరించిన విష్ణు మానస పుత్రుడైన శ్రీ విఖనో మునీంద్రులే విశిష్టాద్వైత మూల సిద్ధాంత ప్రవక్త. ఆ పరమ పవిత్ర సిద్ధాంతమును ప్రప్రథమమున బహుళ వ్యాప్తి లోనికి గొని వచ్చిన పూజ్యులు 1) భృగు - అత్రి - కశ్యప మరీచి మహర్షులువారు విఖనోముని చరణ సన్నిధిలో విశిష్టాద్వైత పావన తత్త్వమును గ్రహించినవారై దానిని తమచేప్రోక్తములయిన సంహిత లో బాగుగా వివరించి ధన్యత గడించిరి.

వేద వేదాంత సమ్మతమై మహర్షిగణ ప్రకాశితమై విరాజిల్లు చున్న ఈ విశిష్టాద్వైత సిద్ధాంతమును అతి ప్రాచీన వైష్ణవులైన శ్రీ వైఖానసుల చేతను - శ్రీ పాంచరాత్ర వైష్ణవుల చేతను - పూజ్యులు మహావిష్ణు భక్తులైన ఆళ్వారాదుల చేతను శ్రీ వైష్ణవా చార్యులలో అతి ముఖ్యులైన శ్రీమన్నాథమునులు - యామునా చార్యులు వీరి ముఖ్య శిష్యులు భగవద్రామానుజాచార్యులు వారి గురువులైన పంచనంబులు తిరుక్కచ్చినంబి పెరియనంబి తిరుమలనంబి తిరుక్కోటియూర్ నంబి మారనేర్ నంబి మొదలగు మహనీయులచే ఆచరింపబడుచు దినదిన ప్రవర్ధమానమై వర్ధిల్లుచున్నది. ముఖ్యముగా వేదయుగము నందే శ్రీ వైష్ణవ విశిష్టాద్వైత సిద్ధాంత స్వరూపము తీర్చి దిద్దబడి యుండినట్లు స్పష్టముగా దెలియుచున్నది.

అద్వైతములో గల ప్రధానాంశమైన "అహం బ్రహ్మాస్మి" అనే పదములోగల అఖండ నిర్గుణ పరతత్త్వం అర్థం చేసుకొనుట బహు దుర్లభముగాయుండి పెక్కు మందికి అంతుబట్టక యుండెను. ఈ సమయములో భగవద్రామానుజులు గౌరవతరించి తనకు ముందు గల పూర్వాచార్యులు-తన గురువులు ఆచరిస్తూవచ్చిన విశిష్టాద్వైత తత్త్వమునందుగల విశిష్టతను దాని సారాంశమును విశేష వ్యాప్తి లోనికిగొని వచ్చిరి.

అద్వైతమునందుగల విశిష్టతను అతి సులువుగా సమస్త ప్రజలకు అర్థమయ్యేటట్లు బోధరచినందున్ననే అది విశిష్టాద్వైతమని ప్రసిద్ధి కెక్కెను. ఈ శతాబ్దములో ప్రపంచ విఖ్యాతి బొందిన గొప్ప తత్త్వవేత్త అయిన మాజీ రాష్ట్రపతి కీ. శే సర్వేపల్లి రాధాకృష్ణన్ గారు తాను వ్రాసిన భారతీయ తత్త్వశాస్త్రములో శంకరాచార్యుల వారు బోధించిన అద్వైతము తాజమహాల్ వంటిదనియు శ్రీ రామానుజాచార్యులవారు బోధించి విశేష వ్యాప్తిలోనికి గొని వచ్చిన విశిష్టాద్వైతము ప్రజలుఆచరించిరి. అనుసరించుటకు అనుకూలమైనదని వ్రాసియుండిరి.

విశిష్టాద్వైతము-జీవాత్మ-పరమాత్మల సంబంధమును గూర్చి చక్కగా పరిశీలన గావించి- సకల మానావళికి శ్రీ మన్నారాయణుడే ఉపాస్యదైవముగా నిర్వచించి నిరూపించి యుండెను. పరమాత్మ వేరు-జీవాత్మ వేరు అని నిర్ద్వంద్వముగా చెప్పుచు పరమాత్మయైన శ్రీ మహావిష్ణువును జీవాత్మ భక్తి ప్రపత్తులతో అర్చించి మోక్షమును బడయవచ్చుననియు జీవుడు - ప్రకృతి - ఈశ్వరుడు (చిత్తు - అచిత్తు - ఈశ్వరుడు) అను తత్త్వములు మూడునూ నిత్య సత్యములనియు విశదీకరించుచున్నది.

దేవాలయముల నిర్మాణము విగ్రహముల ప్రతిష్ఠ మొదలగు కార్యములు పూర్తి అయిన తరువాత 'అర్చావతార" అర్చనలు చేయు అర్చక స్థానము అత్యంత ప్రాముఖ్యము వహించియున్నది. అందుకనే "అర్చకస్తు హరి సాక్షాత్ చరరూపిన సంశయః" విష్ణ్వర్చకో విష్ణు సదృశః - ని విష్ణుర్విష్ణు మర్చయేత్ ' నారుద్రో రుద్రమర్చయేత్, ఇత్యాది ప్రమాణ వచనములుపై అంశములను విశదీకరించుచున్నవి.

ఈ విషయముననే భాగవతములో పోతనగారు "నీపాద కమల సేవయు నీపాదార్చకులతోటి నెయ్యము" అని వ్రాసినారు. వీరు ప్రాతఃకాలముననే నిద్రలేచి కాలకృత్యములు నెరవేర్చుకొని స్నాన మాచరించి స్వామివారి గర్భాలయాది ప్రదేశములను-దేవాలయము నకు సంబంధించిన పాత్రలను శుభ్రపరచి, తదుపరి స్వామివారిని పూజా ద్రవ్యములతో అర్చించి - సాదమును నివేదనము చేయు కాలములో రాజ - రాష్ట్ర - గ్రామ - యజమానార్చక - పాచక-పరిచార కాభివృద్ధ్యర్థం అస్మిన్గ్రామే స్థితానాం - ప్రజానాం - బ్రాహ్మణాది సర్వ వర్ణానాం సర్వేషాం భక్త జనానాంచ వ్యాధి-చోర-దుర్భిక్షనావృష్టి - రాజబాధాది - సర్వోపద్రవ - శాంత్యర్థం-సమస్త మంగళావాప్త్యర్థం -ధర్మార్థ కామమోక్ష చతుర్విధ పురు షార్థసిద్ధ్యర్థం అని ప్రజలను కాపాడవలసినదిగా సమస్త ప్రజల పక్ష మున ప్రతి నిధులుగా స్వామి చరణములకడ మంత్రపుష్పములను సమర్పించెదరు.

దేవాలయమునకు సంబంధించిన యజమాని (ధర్మకర్త) గాని పూజలు చేయించే ప్రధాన వ్యక్తులను గురించి యజమానస్య -

గోత్రస్య నామధేయస్య క్షేమ - స్థైర్య - విజయ - ఆయురారోగ్య ఐశ్వర్యాభివృద్ధిరస్తు-దేశోయం-క్షోభరహితః సస్యశ్యామలా భవతు సర్వేజనాః సుఖినోభవంతు అని ఆశీర్వదించవలెను.

అందుకనే అర్చకస్యత పోయాగాత్ అర్చన స్యాతి శాయనాత్ బింబానామాభి రూప్యాచ్చ - త్రిభిసాన్నిధ్యముచ్చతే ॥

అర్చకుని తపోనిష్ఠవల్లను, అర్చనయొక్క విశిష్టతవల్లను - మూర్తి యొక్క సౌందర్యమువల్లను విగ్రహమునందు భగవత్సాన్నిధ్యము కలుగుచున్నది. ఈ విషయము భగవచ్ఛాస్త్రములవల్లను నిర్ణయ సింధు అను ధర్మశాస్త్రములో దెలుపబడియున్నది.

అర్చకుల స్థానము తరువాత దేవస్థాన విధులు నిర్వహించ వలసిన ముఖ్యులలో పాచకులు. పరిచారకులు- పాలకవర్గమువారు అతి ముఖ్యులై యున్నారు. వీరు సలిపెడి నిర్వహణలలో యే లోపము లొనరించినను సమస్తమునకు అరిష్టములు సంభవించునని శాస్త్రములు స్పష్టముగా దెలుపుచున్నవి.

అర్చక సాంప్రదాయములు :

" నశైవ దీక్షితావి ప్రా - నవైఖనస సూత్రిణః
పాంచరాత్రస్య సంబంధాః - పరార్థం విత్తకాంక్షయా
శివకేశవయోః పూజాం - ఏకమప్యాచరేత్యహః
దూషితా సర్వకార్యేషు - తే వై దేవలనామకాః "

(మరీచి మహర్షి ఆనంద సంహితము మూడవ అధ్యాయము
అర్ష-వా-చరి 69 పేజి

'న శివబ్రాహ్మణశ్చైవ - న వైఖానస సూత్రికః'
నపాంచరాత్రి సంబంధీ - పరార్థం విత్తకాంక్షయా
శివస్య కేశవస్యాపి ప్రతిష్ఠాం కురుతేద్విజః
నవై దేవలకోనామ సర్వకర్మ బహిష్కృతః
(వ్యాస భట్టర్ :- వామన పురాణమునందు)

వివరము :- 'శైవాగమ' దీక్షితుడు-శివద్విజుడుగాని బ్రాహ్మణుడు శివపూజనమున్నా, వైఖానస సూత్రుడుగానివాడు పాంచరాత్రి సంబంధముకాని బ్రాహ్మణుడు - విష్ణ్వాలయ పూజనమున్నా, ఒక్క-రోజు మాత్రమే జేసినను, వాడు దైవాపరాధన జేసిన వాడగుచున్నాడు. అట్టివారు (దేవలకత్వము) సర్వ కర్మలకు బహిష్కృతుడని పై శ్లోకమువల్ల దెలియుచున్నది.

శివార్చనచేయు—ఆది శైవ సాంప్రదాయ వివరము :

" ఆది శైవశ్శివోరుద్రో శుద్ధాత్మా శుద్ధ శైవకః
తస్మాచ్చైవ ప్రకర్తవ్యం ప్రతిష్ఠా ముత్సవాంతకమ్
ఉత్సవాది ప్రాయశ్చిత్త - మాదిశైవేనకారయేత్
ఆగమోక్త ప్రకారేణ ప్రతిష్ఠా లింగపూజనమ్ "

' ఆదిశైవస్య పూజాచ సర్వసిద్ధికరీస్మృతా,
అన్య విప్రైః స్పృశ్యేన్నైవ సర్వద్దేవలకో భవేత్

ఆది శైవ బ్రాహ్మణుడు శుద్ధాత్మగలవాడును ధర్మానుష్ఠానపరుడును అయియున్నాడు. అందువలన ఆది శైవుని చేతనే శివాలయ ప్రతిష్ఠోత్సవాదులు శివార్చనము శాస్త్ర విధి ప్రకారము జరిపించవలెను.

ఆదిశైవుడొనర్చు శివార్చనము సర్వసిద్ధి కరమగునని శాస్త్రములు చెప్పుచున్నవి. ఆది శైవులుగాని ఇతర బ్రాహ్మణులు శివ లింగమును స్పృశించిన యెడల భగవదపచారము చేసిన వారు కాగలరని కారణాగమ శాస్త్రమునందుగలదు (అర్చ-వాచరి 69వ పేజి)

ఆది శైవులను, శివ బ్రాహ్మణులనియు, శైవ బ్రాహ్మణులనియు, శివభక్తులనియు, నామాంతరములు గలవు. వీరు బోధాయన సూత్రమునందు చెప్పబడిన విధముగ కర్మకాండను నిర్వర్తించుకొందురు. వీరిని దక్షిణ దేశములో గురుక్కల్ అని పిలుచుచుందురు. ఈ సాంప్రదాయము గలవారు దక్షిణ దేశమునందుగల ప్రసిద్ధ శివ పుణ్యక్షేత్రములైన చిదంబరం-శ్రీకాళహస్తి-తిరుత్తని-మొదలగు దివ్యస్థలములలో అర్చకులుగా యున్నారు.

శైవాగమోక్త ప్రకారముగ స్వార్థ - పరార్థములందు శివ ప్రతిష్ఠార్చనోత్స వాదులను జేయుట కధికారము గలిగి యున్నారు. ఆరాధ్యులు లింగధారణ చేయుదురు. ఆది శైవులు మృతాశౌచనమును బట్టుచు మృత శరీరమునకు దహన సంస్కారములు చేయుదురు

ప్రస్తుత కాలములో శివాలయములందు ఆది శైవ బ్రాహ్మణులే గాక - వెలనాడు తెగకు సంబంధించిన స్మార్త బ్రాహ్మణులున్నా పూజారులుగానున్నారు, ప్రముఖ శివ భక్తులను నాయనార్లని పిలువ బడుచు ప్రఖ్యాతి వహించియుండిరి.

[వివరములు : దేవాలయములు - తత్త్వవేత్తలు 69-70 పేజీలు.

టి. టి. డి. ప్రచురణ – రచన వి. టి. శేషాచార్యులు

శివార్చనచేయు ఆది శైవ సాంప్రదాయములను సూక్ష్మముగా వివరించడమైనది.

ఈ ప్రకరణలో విష్ణ్వర్చకులనగా ఎవరు? వారు సలుపు అర్చనా విధులెట్టివి! వారి ఆచార సాంప్రదాయ వివరములు తెలిసినంతలో దెలుపుటకు ప్రయత్నించెదను.

(1) ఉత్తరభారత దేశములో భాగవత సాంప్రదాయ పద్ధతి ననుసరించి విష్ణ్వార్చన జరుగుచున్నట్లు దెలియుచున్నది.

భాగవత శాస్త్ర విధానము జరుపు అర్చనా వివరణ :

భాగవత మతము శ్రీకృష్ణుడుదయించిన యాదవ కులము వారిచే ప్రచారము చేయబడినట్లు దెలియుచున్నది. శ్రీకృష్ణుడు సాత్వతవంశమునకు జేరుటచే సాత్వతమనియు గూడా చెప్పబడుచున్నది. శ్రీకృష్ణుడు యీ భాగవతమును ధర్మ స్వరూపుడైన ధర్మరాజునకు తన ఆప్త మిత్రుడైన అర్జునకు ఉపదేశించెను. కాని యీ మతమునకు పూర్వమె నారాయణీయ మతమనియు, వైఖానస మతమనియు పాంచరాత్రమతమనియు వివిధ నామములతో చెప్పబడుచుండిన పూర్వకాలపు భాగవతమతమేగాని క్రొత్త మతము గాదని కొందరు ప్రాజ్ఞులు దెలిపియుండిరి.

దక్షిణ భారత దేశములో అనాదినుండియు ప్రాచీన వైష్ణవులైన శ్రీ వైఖానసులు శ్రీ పాంచరాత్రులు వారి వారి ఆగముల పద్ధతుల ననుసరించి విష్ణ్వాలయములలో విష్ణ్వారారాధన చేయుచున్నట్లు సంహితలు-ఆగమ శాస్త్రములవల్ల దెలియుచున్నది. వీరు అయ్యంగార్లు ఆచార్యులు భట్టర్ దీక్షితులు అనే పేర్లతో వ్యవహరింపబడు చుండిరి.

అందుకనే " విష్ణ్వర్చనం - విఖనస పాంచరాత్రమ్ ' ముఖ్య

మని దెలిపియుండిరి, "వైఖానసం -పాంచరాత్రం నేత్రయుగ్మం సమం మమ అని భగవానుని వాక్యము. పై రెండు శాఖలవారు నాకు రెండు నేత్రములవంటి వారని సెలవిచ్చి యుండిరి.

బ్రహ్మాండ పురాణమునందు ఈ విధముగా దెలిపి యుండెను.

"వైఖానసం పాంచరాత్రమితి విష్ణ్వాగ మావుభౌ
తత్ర వైఖానస ముఖ్యతమ మిత్యుచ్యతే బుధై ః

తా॥ : వైఖానసము-పాంచరాత్రము అని విష్ణ్వాగమములు గలవు. ఈ రెండింటిలో వైఖానస సూత్రము ముఖ్యమని పండితులచే చెప్పబడుచున్నది.

ముఖ్యముగా గమనించదగిన విషయము -

ఉదా : వైఖానసార్చన విధానమున జరుగుచున్న విష్ణ్వాలయములలో కలౌ వేంకటనాయకః అని జగత్ప్రసిద్ధి గాంచిన తిరుమలలో వేంచేసియున్న శ్రీ వేంకటేశ్వరస్వామి వారి దివ్యసన్నిధిలో వైఖానసార్చనా విధానమున అర్చనా విధులు. కైంకర్యములు నేటి వరకు జరుగుచుండుట గమనించ దగిన అతి ముఖ్యవిషయము.

వైఖానస విధానమున జరుగుచున్న విష్ణ్వాలయములో "ధృవస్య దక్షిణేభాగే విఖనోముని మాశ్రయే' అనే ప్రమాణమును బట్టి గర్భాలయమున కమండలము. త్రిదండములతో గల 'విఖనస మహాముని' విగ్రహములను విధిగా ప్రతిష్టించ వలయునని భగవచ్ఛాస్త్రములు తెలుపుచున్నవి.

దిగువ తిరుపతిలో ప్రకృతిమాతయైన శ్రీ వేంకటేశ్వరస్వామివారి పట్టమహిషి అయిన శ్రీ పద్మావతీదేవి (అలివేలు మంగతాయారు)

దివ్య సన్నిధిలో పాంచరాత్రాగమార్చనా విధానముగ అర్చనా విధులు కైంకర్యములు నేటి వరకు జరుగుచున్నది.

పాంచరాత్రి విధానమున జరుగుచున్న విష్ణ్వాలయములలో పాంచరాత్రస్య కృత్స్నస్య వక్తా నారాయణ స్వయం నారాయణముఖోద్గీతం నారదో శ్రావయన్ మునిః అనే ప్రమాణ వచనమునుబట్టి పాంచరాత్ర విధానమున అర్చన జరుగుచున్న విష్ణ్వాలయములలో నారద మహాముని విగ్రహమును ప్రతిష్ఠించవలయునని సంహితులలో చెప్ప బడియున్నది.

శ్రీవైష్ణవులనగా ఎవరు?

వైష్ణవులనగా విష్ణు భక్తులు. వైష్ణవులే శ్రీవైష్ణవులు. అంతియేకాని వైష్ణవులు వేరు శ్రీవైష్ణవులు వేరు అను మాట లేదు. విష్ణువన్నను శ్రీవిష్ణువే కాని మరియొక విష్ణువు కాదు. విష్ణువులిద్దరు లేరు కదా! విష్ణువనగా నంతటను వ్యాపించి యుండువాడు. విష్ణువెపుడును శ్రీదేవితో గూడియుండును గనుక శ్రీ విష్ణువనబడుచుండును. గాన విష్ణువన్నను శ్రీవిష్ణువనియే గ్రహింపవలసియున్నది. శ్రీదేవి విష్ణు వక్షస్థలస్థిత యనియు శ్రీ విష్ణువుకు శ్రీనివాసుడనియును గల ప్రసిద్ధ దివ్య నామములు విష్ణువునకు శ్రీ విశిష్టతను చాటి చెప్పుచున్నవి. నిత్యానపాయినియగు శ్రీదేవికి విష్ణు దేవునితో నెడబాటెపుడు నుండదు. వారిరువురకునుగల సంబంధమని నా భావము. శ్రీ విష్ణువేపరాత్పరుడని కర్మ జ్ఞానములతో గూడినభక్తి ప్రపత్తులతో నా పరమాత్మను ధ్యాన రూపములతో నెల్లప్పుడు నుపాసించు కేవలవిష్ణు భక్తులను వైష్ణవులనియు శ్రీ వైష్ణవులనియు వ్యవహరించుచున్నారు. విష్ణు పూజయను కైంకర్య శ్రీ గలవారు

గనుక వైష్ణవులు శ్రీవైష్ణవులని పిలువబడుచున్నారు. వీరు భగవత్పూజా కైంకర్య శ్రీగలవారని సుస్పష్టము జేయుచున్నది.

ముఖ్యముగా 1955 సం॥ 11వ నెల (నవంబరు) భక్తి సంజీవిని

'పెరియకోయిల్‌వళ్ళత్తార్' గారిని వారి ముఖ్య శిష్యులు శ్రీ వైష్ణవులని వీరికీపేరు ఏలవచ్చినది యడుగగా శ్రియః పతి ఎరిగి యుండుట చేతను శ్రీమత్పదమునందు బుట్టుటచేతను శ్రీదేవి పురుషాకారము వలన బెరుగుట చేతను వీరికి శ్రీ వైష్ణవులని పేరు వచ్చినదనిరి. ఇది మిక్కిలి విశాలమైన భావమని చెప్పవచ్చును. ఇది శ్రీవిష్ణు భక్తులందరకును వర్తించు సర్వ సాధారణమైన విషయము.

మాసంప్రదాయ గురుపరంపరలో శ్రీదేవి మొదటివారు గనుక మా సాంప్రదాయము శ్రీ సాంప్రదాయము. అందువలన మేము శ్రీ వైష్ణవ సాంప్రదాయమునకు చెందిన శ్రీ వైష్ణవులము అని శ్రీ మన్నాథముని సంప్రదాయమునకు చెందిన కొందరు రామానుజ వైష్ణవులనుచున్నారు.

శ్రీ విష్టుడగు విష్ణువు శ్రీ విష్ణువు. ఈ శ్రీవిష్ణువు మాకు ఉపాస్య దైవతము గనుక మేము భగవత్కైంకర్య మనెడి శ్రీ గల వారలు గనుక మేము శ్రీ వైష్ణవులమని శ్రీ వైఖానసులు శ్రీ పాంచరాత్రులు చెప్పుచున్నారు.

ఏ భేదము లెట్లున్నను శ్రీదేవి ఉపాయకోటిలో చేరినదనియు, చేతనకోటి లోనిది గాదనియు శ్రీదేవి నారాయణునివలె మార్పు లేకుండ నుండుననియు విశ్వసించి ఆత్మార్థ-పరార్థ-నారాయణుని తప్ప

ఇతర దైవముల నారాధింపని ఏకాంత వైష్ణవులను శ్రీ వైష్ణవులుగా పరిగణింపబడిరి-పరిగణింప బడుచున్నారు. ఉదా:- శ్రీవైఖానసులు-శ్రీ పాంచరాత్రులు-ఆళ్వారాదులు శ్రీమన్నాథముని సాంప్రయస్థులైన శ్రీవైష్ణవాచార్యులు ఈ వైష్ణవ సాంప్రదాయములలో నింబార్కాచార్యులు వల్లభాచార్యులు మధ్వాచార్యులు - చైతన్య-విష్ణుస్వామి సాంప్రదాయములవారుగూడ వైష్ణవులుగానే పరిగణింపబడుచున్నారు. ఈ సాంప్రదాయములు గలవారు ఉత్తర దేశమున ధార్వారు-మధుర బృందావనం-కాశి-ప్రయాగ-బెంగాలు మొదలగు ప్రాంతములయందు ఈ శాఖీయులు గలరు.

వీరుగూడ బ్రహ్మ సూత్రములకు ఒక్కొక్క పేరుతో భాష్యములు రచించిరి. వీరు భాగవతము-విష్ణుపురాణము-రామాయణాది గ్రంథములు పారాయణము చేయుచుందురు. వీరు తప్తచక్రాంకనము చేసుకొనరు. గురు పీఠములు లేవు. ఒక పండితుడు రామాయణాది పురాణములు చదివి వాటి యర్థములు వినిపింపగా భక్తితో విని ఆనందించుటయే వీరికి ప్రధాన కాలక్షేపము. కొంత మంది వారి సాంప్రదాయముగలవారు శ్రీ వైష్ణవులమని చెప్పుకొన్నట్లు శ్రీ మధ్వాచార్యుల సాంప్రదాయస్థులు మేము సద్వైష్ణవులమని చెప్పుకొందురు. ఎవరు ఏ విధముగా చెప్పుకొన్నను సర్వ దైవములలో శ్రీ విష్ణువే పరమదైవమని విశ్వసించి నమ్మి ప్రార్థించు వారందరును శ్రీ వైష్ణవులుగానే పిలువబడుట ముఖ్యము.

'వైష్ణవమును గురించి' 'గృహ్యసూత్ర ధర్మ నిర్ణయము' అనే పుస్తకములో కీ. శే. విశ్రాల రాఘవాచార్యులుగారు పూర్వం వైష్ణవము మూడు విధములుగా నున్నట్లు ఈ దిగువ నుదహరించిన విధముగా వివరించిరి.

శ్లో॥ శుద్ధం-మిశ్రంచ-సౌమ్యంచ-వైష్ణవం త్రివిధం స్మృతమ్
శుద్ధం-భాగవతం-ప్రోక్తం-మిశ్రంస్యా త్పాంచ రాత్రికమ్
సౌమ్యం వైఖానసం ప్రోక్తం వైష్ణవం వేదవిత్తమైః

తా॥ 1) శుద్ధ వైష్ణవము భాగవతము 2) మిశ్రమావైష్ణవము పాంచరాత్రము 3) సౌమ్యవైష్ణవము వైఖానసమని చెప్పబడి యున్నది.

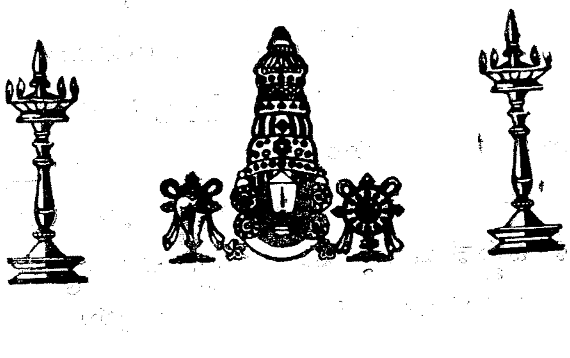

శ్రీ వైఖానసుల చరిత్రి

శ్రీ వైఖానస సంప్రదాయ గురుస్తవము

1. శ్రీ లక్ష్మీ వల్లభారమ్భాం-విఖనోమునిమధ్యమామ్
అస్మదాచార్య పర్యంతాం-వందేగురుపరమ్పరామ్॥ (మా)

2. శ్రౌతస్మార్తాత్మికం కర్మ నిఖిలం యేన సూత్రితమ్,
తస్మై సమస్త విదార్థ విదే విఖనసేనమః॥

3. యేనవేదార్థ విజ్ఞేన లోకానుగ్రహకామ్య యా
ప్రణీతం సూత్రమౌఖేయం తస్మై విఖనసేనమః

4. దేవరాజ దయాపాత్రం-ధీభక్త్యాది గుణార్ణవమ్
భృగ్వాది మునిభిర్మాన్యం-వందే శ్రీ విఖనోమునిమ్॥

5. శ్రుతి స్మృతినదీపూర్ణం-శాస్త్ర కల్లోల సంకులమ్ (సు)
విష్ణు భక్త్యుదకం శుద్ధం-వందే శ్రీవిఖనోఽర్ణవం....॥

6. పద్మనాభ మనోజాతం విష్ణు పూజా విశారదమ్,
కుశాసనే సమాసీన మూర్ధ్వపుండ్రవిరాజితమ్ 1

7. కిరీటహారా భరణకుండలాంగ గదభూషితం
శిఖాయజ్ఞోప వీతాభ్యాం త్రిదండేన విరాజితం॥

8 వరదాభయ హస్తాభ్యాం-శంక చక్రధరం ప్రభుం, (ం)
పద్మంతు దక్షిణే హస్తే ధారిణం పీతవాసనమ్॥

9 కమండలు ముస్తైర్యుక్తం బ్రహ్మర్షి గణసేవితమ్
తులసీపద్మ మాలాభిస్తప్ప సాచసుశోభితం

10. విష్వక్సేన ప్రియసఖం విమలం శాంతమానసమ్
పారమాత్మిక మంత్రజ్ఞం, విఖనోమునిమాశ్రయే॥

11. పాతేదివ్యోర్ధ్వపుండ్రం కరకమలయుగే శంఖ చక్రేసుహృద్యే
పాణిద్వన్ద్వేపరస్మిన్ సులలిత వరదాభీతి ముద్రేచరమ్యే
కణ్ఠే పద్మాక్షమాలా సురభి తులసీమాలికాంచోద్వహన్తం,
వన్దే నారాయణస్యాత్ పరవరవరిషం దివ్యవైఖానసార్యం.

12. భృగ్వత్రికశ్యప మరీచి మహర్షిమధ్యే
స్థిత్యాసనే కుశమయే సమంధీరయ స్తం
వేదాంతసార మఖిలం విఖనోమునీంద్రం
భూయో నమామి భువనైక గురుం ప్రసన్నమ్॥

13. వందే భృగుం తపోనిష్ఠం మరీచింతం మహామునిమ్
అత్రించైవ త్రికాలజ్ఞం కశ్యపం బ్రహ్మవాదినమ్॥

14. నారాయణం సకమలం సకలామరేంద్రం
వైఖానసం మమగురుం నిగమాసమేంద్రం
భృగ్వత్రి కశ్యప మరీచి ముఖాన్, మునీంద్రాన్
సర్వానహం కులగురూన్ ప్రణమామి మూర్ధ్నా॥ (ఆ)

15 శ్రీ వెంకటేశ కరుణామృతసేకలబ్ధ
వేదాంతదేశిక పదాయబుధో త్తమాయ
వైఖానసాన్వయ పయోధి సుధాకరాయ
శ్రీ శ్రీనివాస గురవేమహతే నమోఽస్తు.

16. సర్వజిద్వత్సరే చైవ వైశాఖే శుక్లపక్షకే
ద్వితీయే రోహిణీయుక్తే జాతం శ్రీ వేంకటాచలే
శ్రీనివాస దయాపాత్రం వైఖానస శిరోమణిం
భాష్యకారం మహాత్మానాం శ్రీనివాసాధ్వరింభజే.

వైఖానసులనగా ఎవరు? వీరు ఏ సూత్రిజ్ఞులు. ఈ సూత్రి కర్త ఎవరు? ఆయన ఉత్పత్తికి కారణం? వీరి ముఖ్య అనుచర మహర్షులెవరు? వీరు అతి ప్రాచీన అనాది వైష్ణవులుగా ఎట్లు పరిగణింపబడుచున్నారు? వీరి ఆచార వ్యవహార ములేవి? రామాయణ, భారతాది గ్రంథములలో వీరిని గురించి తెలిపిన వివరము లేవి? అష్టాదశ సూత్రకారులలో, ఈ సూత్రకర్త తెలిపిన అతిముఖ్య విషయముల వివరము? ఈ వైఖానసులు ప్రాచీన కాలము నుండి నేటివరకు దేశములోనే యే ప్రాంతములందున్నారు? వీరి ముఖ్యవృత్తి యేమి? వీరిని గురించి- వైఖానస- వైఖానసేతర మహా పండితులు వెలిబుచ్చిన అభిప్రాయములు? మొదలగు అనేక ముఖ్య విషయములు పాఠక మహాశయులకు నాకు తెలిసినంతవరకు వివరించుటకు ప్రయత్నించెదను.

3

శ్రీ వైఖానసులకు మూలపురుషుడు విఖనోమహాముని. వీరికి విఖనస మహర్షి- విఖనసాచార్య, అనే నామములు గూడా గలవు. వి- పరమాత్మ, ఖనుడు - విచారించువాడు గనుక విఖనసుడని అర్థము.

1. "విశేష ఖననాత్ జాయత ఇతివిఖనసః" అని నిర్వచనము.
2. "విశేషఖనేద్యస్మాత్-ఖావనాముని సృష్టయే
   తస్మాద్విఖన సోనామన అసీదండజ ప్రియః"

3 స్రష్టుం సతు సముద్యుక్తో బ్రహ్మాయోని మయః ప్రభుః
ఖనిత్వాచాత్మనాత్మానాం ధర్మాగి గుణసంయుతం॥

4 "ధ్యానమా విశ్వయోగేన హ్యసీ ద్విఖన సోమునిః
అని చెప్పబడియున్నందున విశేష ఖాపనతో ముని సృష్టి జరిగినటుల దెలి
యుచున్నది.

1. ముని అనగా: "నారాయణ పరాయణో నిర్ద్వందో మునిః" నారాయణ పరాయణుడై, ద్వందాతీతుడగు వాడు ముని. ద్వందాతీతుడనగా: సుఖదుఃఖములు, కలిమి లేములు, శీతోష్ణములు మొదలగునవి పాటింపనివాడు.

2. ఋషి అనగా:

తపోయోగ పరాదాంతాః
సత్యవాచో బహుశ్రుతాః
వేదవేదాంత తత్త్వ జ్ఞాః
ఋషయః పరికీర్తితాః

ఊర్ధ్వ రేతా స్తపస్స్యుగ్రః
నియతాశీచ సంయమీ
శాపానుగ్రహయో శ్శక్తః
సత్య సంధో భవేదృషిః

"సాంగ చతుర్వేద తపో యోగా దృషిః" షడంగ సహితముగ చతుర్వేద ముల నధ్యయన మొనర్చి, తపస్సంపన్నుడై, పై శ్లోకములలో నుదాహరించిన సకల గుణములు గలవాడు ఋషి.

ఆచార్యుడు :- తన సిద్ధాంతములను తన ముఖ్య శిష్యులకు బోధించి- వారి ద్వారా సకల మానవాళికి తన సిద్ధాంతములను తెలియునట్లుజేసి మానవులను భక్తి పరులుగను, సన్మార్గ వర్తులుగా జేయు మహా పురుషుని ఆచార్యుడందురు-

విఖనోముని యావిర్భావము :

శ్రీమన్నారాయణుడు మానవకోటి సముద్ధరణార్థమై అర్చా రూపమున తాను లోకమున విహరింపదలచెను. అత్యంత భక్తిశ్రద్ధలతో అనన్య చింతనముతో సర్వజగ. చ్ఛ్రేయస్సు కొరకు తనను అర్చించుటకై విశిష్ఠ శక్తిసంపన్నుడైనయొక మహామునిని సృజింపుమని బ్రహ్మదేవుని ఆదేశించెను. ఆ బ్రహ్మ తత్కార్య సాధనము గూర్చి ఆలోచనాపరుడు కాగా, సర్వజ్ఞుడైన పరమాత్మ అట్టి మహామునిని తానే సృజింపదలచి వేదాంత తత్త్వ మీమాంసా ఖననమొనర్చెను- తత్ఫలితము గనే మహాశక్తి సంపన్నుడైన ఒక మహాముని అవతరించి, ప్రాంజలియై, భగవం తుని యెదుట నిలిచెను. అతడే ఆది మునియైన విఖనోమహాముని.

పిమ్మట వేద వేదాంతములయందు సారము మూర్తీభవించెనోయన, శంఖ చక్రములు-కిరీటము-ఊర్ధ్వపుండ్రములు - పద్మాక్ష మాలికలు-దండకమండలులు- సర్వలోకేశ్వరార్చితుడై విఖనసుడు రెండవ శ్రీ మహావిష్ణువోయన నొప్పుచుండెను

ఈ మహనీయుడే శ్రీ మహావిష్ణు మానస పుత్రుడు ఇతర బ్రహ్మ మానస పుత్రులవలె గాక, ఈతనికి శ్రీ మహావిష్ణు చిహ్నములన్నియు గలవు భగవంతుడా మునిని జూచి, చేటబిలిచి. తాను ఉపదేశించిన వేదరాశి పేరు, ఆ మునియొక్క ప్రాదుర్భావ విధము విశదమగునటుల విఖనసుడని నామకరణమొనర్చెను.

1. ముఖ్యముగా "వైఖానసాయమగాయనమః" ప్రమాణ వచనము వలన. విఖనసుడని విష్ణువునకు పేరున్నటుల తెలియుచున్నది.

2. "విఖనసార్థితో విశ్వగుప్తయే" అను, (మహాభారత వచనము) భాగవ తము ప్రమాణము వలన బ్రహ్మకు గూడా విఖనసుడని పేరున్నటుల తెలియు చున్నది

3. "విఖనా ఇత వై విష్ణుస్సజ్ఞా వైఖానసాస్స్మృతాః" అను పురాణ వచనమును బట్టి విఖనోముని అనగా విష్ణువు, ఆయనవల్ల ప్రాదుర్భవించిన వారు వైఖానసులు

అని తెలియుచున్నది. విఖనో మునులకు శాతాతపులను నామాంతరము గలదు. ఇందువలన విఖనోముని విష్ణు మానస పుత్రుడని తెలియుచున్నది. విఖనోముని సూత్రానుష్ఠాతలు వారు బోధించిన మార్గములు అనుసరించుచున్నవారంవరు వైఖానసులని పిలువబడుచున్నారు-

"స్వాయంభువమనోః కాలే యుగాదౌ శుక్ల వత్సరే,
శ్రవణే శ్రావణే మాసీ పూర్ణిమా సోమవాసరే,
సింహ లగ్నేన సంయుక్తే విఖనాః ప్రాప్తనైమిశమ్"

విఖనోముని స్వాయంభువ మనువు కాలమందు, మొదటి యుగము (కృత యుగము) శుక్ల వత్సర-శ్రావణ పూర్ణిమ-సోమవారం-శ్రవణా నక్షత్రమందు సింహ లగ్నములో నైమిశారణ్యమునందు ప్రవేశించెను శ్రీ మహావిష్ణువు ఈతనికి స్వయముగ వేదములనుపదేశించి, అర్చనా విధానమును బోధించెను.

శ్రవణా నక్షత్ర ప్రాముఖ్యము : "శ్రవణం వైష్ణవం" అను ప్రమాణమును ననుసరించి, శ్రవణా నక్షత్రం- వైష్ణవ తిరునక్షత్రం అయినందున శ్రీమహావిష్ణువునకు విశేషార్చన జరుగుచున్నది

శ్రీ మహావిష్ణువు వేదోక్త విధానముగా నారాధించు పద్ధతులను వివరముగా బోధించి- ఏకాయనీయ- యజుశ్శాఖానుసారముగ నొక సూత్రము రచింపుమనియు అది వైఖానస సూత్రమను పేర జగద్విఖ్యాతము కాగలదనియు, "భృగు-అత్రి కశ్యప-మరీచి" మహర్షులు నలుగురు నీకు ముఖ్య శిష్యులయ్యెదరనియు, వీరేగాక వసిష్ఠుడు-జమదగ్ని-భరద్వాజుడు-గౌతమమహర్ష్యాదులుగూడ నీకు అనుచరులయ్యెదరనియు విఖనోమునీంద్రునకానతిచ్చెను.

భగవంతుడే ఆ మహామునికి విఖనసుడని నామకరణమొనర్చి- దైవికము- మానుషికములను- విశదీకరించు సమస్త వేదశాస్త్రములను, స్వయముగా నుపదేశించెను. నీవు ముఖ్యముగా నా ఆరాధన కొరకు అవతరించితివి కావున అత్యంతావశ్యకమైన కల్పసూత్రములను రచింపుమనియు, అవి నీ పేరిట వైఖానస సూత్రముగ విఖ్యాతి నొందుననియు, ఆనతిచ్చెను.

విఖనసుడు భగవంతుని యాజ్ఞానుసారముగ 32 విభాగములు గల కల్ప సూత్రములను, ఒకటిన్నర కోటి ప్రమాణముగల భగవచ్ఛాస్త్రమున్నూ రచించెను.

విఖనస మహాముని తాను శారీరక దైవిక- కర్మ కలాపమునందు చెప్పిన మంత్రములను వేదరాశి నుండి గ్రహించిరి.

కల్పసూత్రములనగా : వేదములు అనంతముగా నున్నందున వాటి ప్రయోజనములను, మహా ఋషీశ్వరులు. మానవ శ్రేయోభిలాషులై వేదముల యందలి కర్మ ప్రతిపాదక మంత్రములను విపులముగా తెలుపు మహత్తర గ్రంథములే కల్ప సూత్రములుగా ప్రఖ్యాతిగాంచెను. ప్రతియొకరు, తన మత శాఖాధర్మముల నెరింగి వేదోక్త కర్మలను- ఆచరించుటకు వీలుగా కల్ప సూత్రములను వ్రాసియుండిరి. ఇది వేదాంగములారింటిలో నొకటియైయున్నది వేదమంత్రములచే ప్రతిపాదితమైన ఫలమును సాధించుటకు చేయవలసిన యోగ-ప్రయోగాది-శ్రౌత - స్మార్త - కర్మలను, తెలుపునదియని అర్థము. వేదమునందలి యజ్ఞయాగాది వివిధ కర్మల నొనర్చు విధమును పరిపూర్ణముగా తెలుపుచున్నది.

శ్రౌత మనగా: శ్రుతియందు వినియోగము చెప్పబడిన మంత్ర ప్రయోగములు. ధర్మ-కర్మ-యజ్ఞయాగాదులు నిర్వహించే విధానాన్ని బోధించునదే శ్రౌత మనిపేరు.

స్మార్తమనగా: స్మృతులలో వివరింపబడిన కర్మలయందాయా మంత్రములు వినియోగించు భాగము. అనగా శారీరక-సంస్కారాన్ని నిర్వహించే భాగములను విశదీకరించునవి స్మార్తమని పేరు.

ధర్మ సూత్రములు : వర్ణాశ్రమ ధర్మములను నిర్వహించే విధానములు చెప్పేవి ధర్మ సూత్రములు.

విఖనస మహాముని భగవంతుని యాజ్ఞననుసరించి, 32 ప్రశ్నలు (విభాగములు) గల కల్ప సూత్రములలో నిషేకాది-శారీరక-సంస్కారములు సమస్త పాక యజ్ఞములు-ఆశ్రమాది ధర్మములు-గోత్ర ప్రవరాది వివరములు మొదలగు అనేక విషయములను విశదీకరించి చెప్పియుండెను.

వైఖానస కల్ప సూత్రమునందు 32 ప్రశ్నలు (విభాగములలో) మొదటిది 7 సూత్రములు గృహ కర్మలను గురించియు, 8-9-10 సూత్రములు ధర్మములకు సంబంధించియు- 11వ విభాగము గోత్ర ప్రవరులను గురించియు, 12 మొదలు- 32 భాగముల వరకు శ్రౌత క్రియలను గురించియు తెలుపుచున్నవి.

7

యజ్ఞస్వరూపుడగు శ్రీ మహావిష్ణుమూర్తికి అత్యంత ప్రియమైన సమూర్తి విష్ణ్వర్చనాత్మకమగు మహా క్రతువు విధానమును సార్ధకోటి ప్రమాణ గ్రంధముగ ప్రవచించెను. వీరు వేదరాశి నుండి శారీరక, దైవిక, కర్మలకు వలయు మంత్రములను గ్రహించి, ఎన్నో విధములుగ విశదీకరించి యుండినను, దైవిక కర్మ విభాగములకు భగవచ్ఛాస్త్ర సంహితల ద్వారా వినియోగము గలిగి పరమాత్మ ప్రతిపాదకమైన భాగము సర్వోపనిషత్సారముగ నుండి "పారమాత్మికోపనిషత్" అను పేరిట విఖ్యాతినందియున్నది. ఇందు "జీవాత్మ – పరమాత్మ" భిన్నులనియు, జీవాత్మ, పరమాత్మను తెలుసుకొని ఆయన అనుగ్రహమును బడయుటయే మోక్షమని తెలిపియుండిరి.

విఖనససంబంధమైనది, వైఖానసము వైఖానసమనగా వేదసముదాయముదాని నాధారముగా జేసుకొని విఖనస మహర్షి వ్రాసిన సూత్రమే వైఖానస సూత్రమని ప్రఖ్యాతి వహించియున్నది ఇది వేదసమ్మతము గనుకనే "శ్రౌతం వైఖానసం ప్రోక్తం" అని పద్మ పురాణం చెప్పుచున్నది. ఈ సూత్రావలంబకులే వైఖానసులు. వానప్రస్థులు.

ఈ శబ్దము తొలు దొల్త తైత్తిరీ యారణ్యకమున" కాననగును వైఖానసులు -వానప్రస్థులు నొకే తెగవారైనట్లు భారతమునందు గూడా కలదు. వీట అతి ముఖ్యమైన కర్షణాది-ప్రతిష్ఠాంతము గల దైవిక మంత్ర భాగమును, నిషేకాది పాణిగ్రహణాంతమైన శారీరక మంత్రములు గల కల్ప సూత్రములు అన్యాపేక్షతో నిమిత్తములేకుండ నొకేయొక మహనీయుడు, సర్వసమగ్రముగ రూపొందించుట అనిర్వచనీయమైన మహత్తర విషయము.

వీరు గృహములలో గూడా ప్రత్యేకముగా శ్రీమన్నారాయణుని అర్చనా విధానము చెప్పుట చాలా గొప్ప విషయమని ఇతర సూత్రకారులు ప్రశంసించి యుండిరి. విఖనస మహర్షి బోధించిన వైదిక వైష్ణవమైన ఈ సూత్రమును 1) నారాయణ పరాయణ సూత్రమనియు 2) దేవయజన సూత్రమనియు 3) శ్రీ వైష్ణవ సూత్రమనియు, 4) జౌఖేయస్థ సూత్రమనియు 6) శ్రీ శాస్త్రమనియు 7) వైఖానస భాగవశాస్త్రమనియు 8) శ్రీవైఖానస కల్ప సూత్రమనియు ప్రఖ్యాతిబడసి యుండెను....

"నమో విఖన సేతుభ్యం నారాయణ మనోభువే
యేన శ్రుతిస్సమాలోక్య సూత్రం హరి పరం కృతం"

అని ఈ మునిపుంగవుని ప్రాజ్ఞులందరు ప్రస్తుతించెదరు. ఈ మహాముని శ్రీమన్నారాయణుని (హరిని) ప్రధానముగ, నిత్యము అర్చింపవలయునని కర్తోని ముగా శాసించుటయేగాక, శ్రీహరియొక్క ప్రతిష్ఠావిధానమును, తదర్చనాపద్ధతిని వైదిక మంత్రములతో ప్రత్యేకముగా ఈ సూత్రమునందు మాత్రమే విశదీకరించి యున్నారు అందుచేతనే యిటు కల్ప సూత్రములలోను, అటు అగమ సూత్రము లలోను, దీనికొక విలక్షణ స్థానము లభించుచున్నది

అగమము :- "అగతం శంభు వక్త్రాచ్చ-గతంచ గిరిజజా ముఖమ్,
సమ్మతం వాసుదేవస్య తస్మాదాగమ ముచ్యతే॥॥

ఆగమమనగా శంభుని ముఖము ద్వారా వచ్చియుండి- పార్వతి ముఖము ద్వారా వెల్లడి కాబడి- వాసుదేవుని అనుమతి ద్వారా సరియైనదని నిరూపించుకొని చెప్పబడినదే ఆగమమని చెప్పబడియున్నది

మొత్తం కల్ప సూత్రములు పదునెనిమిది (అష్టాదశ సంఖ్యలు గలవిగా (మన్నవి) 1) బోధాయనం 2) ఆపస్తంబం 3) సత్యాషాఢం 4) ద్రాహ్యా యణం 5) అగస్త్యం 6) శాకల్యం 7) ఆశ్వలాయనం 8) శాంభవీయం 9) కాత్యాయనం 10) వైఖానసం 11) శౌనకీయం 12) భారద్వాజం 13) అగ్నివేశం 14) జైమినీయం 15) వాధూలం 16) మాధ్యన్దినం 17) హిరణ్యకేశీయం 18) కౌషీతకం

వీటిలో మొదటి తొమ్మిదింటిని పూర్వ సూత్రములనియు, చివర తొమ్మిదిం టిని అపర సూత్రములనియు, వ్యవహరించెదరు. అపర సూత్రములంటే పరిపూర్ణ సూత్రములనియు, దైవిక సంబంధమైన పూజాదులు గూడా చెప్పబడిన సూత్రము లనియు, విజ్ఞులంటారు. అందులో ప్రథమ గణ్యమైనది వైఖానస సూత్రం. ఎందు వలననగా విఖనోముని సాక్షాత్ నారాయణ తేజో సంభవునిగాను, ఆయన నారా యణార్చనను, స్వామి ఆదేశానుసారం ప్రచారం చేసినట్లుగా ఆగమ శాస్త్ర గ్రంథా లలో ప్రమాణములుగా గనపడుచున్నవి. ఈ వైఖానస సూత్రం. ప్రథమతః

గమ్యమైనదనియు. ఈ సూత్రం అన్ని విధముల శ్రేష్ఠమైనదని చెప్పడానికి ఇతర సూత్ర కర్తలు గూడ వారివారి కర్మలలో దీనిని ప్రమాణముగా నిర్వరిస్తూ ఉంటటం ప్రబల నిదర్శనము.

"స్వసూత్రే విద్యమానేతు పరసూత్రేణవర్తతే
శాఖారుడస్స విజ్ఞేయః, సర్వకర్మ బహిష్కృతః॥

తా॥ తమ కల్ప సూత్రములందున్న ధర్మములను విడచి ఇతరసూత్రముల యందలి ధర్మములను స్వీకరించుట దోషావహమైయున్నదని చెప్పినను "ఉక్తమన్యతో గ్రాహ్యమ్" అను ప్రమాణమును బట్టి తమ సూత్రమందు లేని విషయములు, ఇతర సూత్రముల నుండి గ్రహించవచ్చునన్నది ఇట్టి యెడ యే సూత్రమునకు లేని గొప్పతనము బోధాయన సూత్రమునకున్నట్టుల ఈ క్రింది ప్రమాణ వచనమువల్ల తెలియుచున్నది.

"బోధాయన మతంకృత్వా స్వసూత్ర ఫలభాగ్భవేత్"

అను ప్రమాణ వచనము ననుసరించి బోధాయన సూత్రము స్వీకరించుట ఆచారమైయున్నదని "వృద్ధమనుస్మృతిలో చెప్పబడియున్నది

బోధాయన మహర్షికి కల్ప సూత్రకారులలో ఎంతో సమున్నత స్థానమున్నది. అంతటి మహనీయుడైన బోధాయనులవారే ముఖ్యసంస్కారములుపదేశించు సందర్భములో విఖనసుడుపదేశించిన సంస్కారములు, తన్మంత్రములను యథాతథముగా ఉపదేశించిన కొన్ని సందర్భములలో శ్రీ విఖనసమహర్షిని అనుసరించుట జరిగినది. ముఖ్యముగా బోధాయన సూత్రమందు వైఖానస సూత్ర ప్రస్తావన కానవచ్చుచున్నది. వైఖానస సూత్రమున బోధాయన ప్రస్తావన ఒక్క స్థలములో గూడ లేదు. వైఖానస కల్ప సూత్రమున యే కల్ప సూత్రకారుని ప్రస్తావన లేదు. ఏదో ఒక రూపమున వైఖానస సూక్తులను, ప్రమాణముగ స్వీకరింపని ఏ కల్ప సూత్రము లేదు ఏ ధర్మ శాస్త్రము లేదు. ఈ వైఖానస మహర్షిని పైన, తద్ధర్మములపైన. మనువునకు అపార, అచంచల భక్తి విశ్వాసములు గలవని మనుస్మృతి యందలి ఈ క్రింది వచనమువల్ల తెలియుచున్నది-

"నిషేకాదిశ్మశానాన్తో - మన్త్రైర్యస్యోదితో విధిః
తస్య శాస్త్రేఽధికారోఽస్మిజ్ఞేయో నాన్యస్య కస్యచిత్॥

తా నిషేకాది-శ్మశానాన్త విధులు సమన్త్రకముగ ఎవరికి విధింపబడియున్న వో, అట్టివారు మాత్రమే. తన గ్రంథమును పఠించుట కర్హులనియు, తదితరులకా యధికారము లేదని చెప్పియుండిరి. ఒక్క విఖనస మహర్షి మాత్రమే పై పాకా రముగ తెలిపియుండిరి. విఖనస మహర్షి. 1) చరిత-నిత్యానుష్ఠానము (యజ్ఞయాగా దులు మొదలయిన విషయములు) 2. క్రియ - కర్షణాది ప్రతిష్ఠాంతము-ప్రతిష్ఠాది ఉత్సవాంతము - ఉత్సవాది ప్రాయశ్చిత్తాంతము చెప్పబడెను. 3) జ్ఞానము- యోగ ముల విషయములు ఎంతో వివరముగ విశదీకరించిరి. పై ప్రకరణలు ఏ సూత్ర కారుడు తెలిపియుండలేదు.

మంగళసూత్రధారణ : "ముఖ్యముగ సర్వులు గమనించదగిన విషయము) విఖనస మహర్షి తన సూత్రములో విశేషముగ చెప్పబడిన అతి ముఖ్య విషయము మంగళసూత్రధారణ అష్టాదశసూత్రకారులలో వివాహ ప్రక్రియయందు మంగళ సూత్ర ముండవలసినట్లుగాను దానిని వధువుకు కట్టించవలసినట్లుగాను, దానికి గల పవిత్రత-ప్రాముఖ్యమును గూర్చి వైఖానస సూత్రమునందు దక్క తక్కిన సూత్రకారులెవరు తెలిపియుండలేదు. కన్యాదానమైన వెంటనే మంగళసూత్రమును, కర్ణాభరణములను, ధరింపజేయవలయునని వైఖానస సూత్రమునందే వివరముగా తెలుపబడియున్నది. అన్ని సూత్రములవారు దానిని ఆచరించుటకు సమ్మతించుట చాలా గొప్ప విషయము. (అష్ట-వాఙ్మ-చరి,) పే 80 ఈ పద్ధతి కేవలము హిందూ సాంప్రదాయములవారుమాత్రమేగాక, ఈ మంగళసూత్రధారణ విశిష్టతను-పవిత్రతను ఇతర మతస్థుల వారు గూడ గ్రహించి- వారుగూడ వధువుకు మంగళసూత్రధారణ చేయు ఆచారము పాటించుచుండుట దాని ప్రాముఖ్యమును చాటుచున్నది

శ్రీ వైఖానస సూత్రమును గురించి, వైఖానస శాస్త్రమును గురించి శ్రుతి పురాణాదులు-స్మృతికర్తలు. వివరించిన కొన్ని ముఖ్య విషయములు.

1) శ్రుతిః ; దేవుర్వాహణా మిదితిస్సురాణాం ద్రిహ్మ

ఋషీణాం-విఖనో మునీనామ్

2) స్మృత్యన్తరే : వైఖానస సూత్రస్య చాగ్నేర్బ్రాహ్మణ కస్యచ

నారాయణస్య దేవస్య యదార్ఘ్యం నచ విన్దతి.... ఇతి

3) స్మృత్యన్తరే : వేదే వైఖానసే సూత్రే యోధర్మ పరికీర్తితః
సర్వైస్స ధర్మోనుష్ఠేయో నాఒత్రకార్యా విచారణా

4) మనుః : అతఃపరం ప్రవక్ష్యామి-ధర్మ వైఖనసాశ్రయమ్ ఇత్యారభ్య
పుష్పమూలఫలైర్వాపి కేవలైర్వర్తయేత్సదా
కాల పక్వైః స్వయం శీర్ణైర్వైఖానసమతేస్థిత....ఇతి

5) వృద్ధ మనుః : వేదాన్త వేదిభిర్విప్రైః సద్వైఖానససూత్రిభిః
యాజయేద్యజ్ఞ పురుషం విష్ణుమ్ ..ఇత్యాది

6) యాజ్ఞవల్క్యః : వైఖానసో వైదికేషు-బ్రహ్మనిష్ఠ మాచరేత్
తం బ్రాహ్మణం తుదృష్ట్వైవ సర్వపాపం వ్యపోహతి-ఇతి

7) బ్రహ్మకైవర్తే : యథాముసీనాం విఖనా ఆదిభూత ఉదహృతః
సూత్రాణాం తత్ప్రణీతంతు తథా శ్రేష్ఠతమంస్మృతమ్.

8) స్కాన్దే : వైఖానసీం మహాశాఖం స్వసూత్రే వినియుక్తవాన్....
....మాచారం ప్రవిభాగశః

9) బోధాయనః : "వానప్రస్థః వైఖానస శాస్త్ర సముదాచారః"

10) హారీతః : శ్రౌతం మహర్షిభిః ప్రోక్తం వశిష్ఠాద్యైః పురాతనైః
వైఖానసైశ్చ భృగ్వాద్యైస్సనకాద్యైశ్చ యోగిభిః

11) వ్యాసః ; మూలైరేకే, ఫలైరేకే, పుష్పైరేకే ధృడవ్రతాః
వర్తయంతి యథాన్యాయం వైఖానస మతేస్థితాః॥

బ్రహ్మత్వవాను క్రమణికా : దీవి వేంకట నృసింహాచార్యః

ప్రకటితం. నల్లూరు 1982 రేపల్లె తాలూకా గుంటూరుజిల్లా.

వానప్రస్థాశ్రమ ప్రాముఖ్యము - విశిష్టత

విఖనస మహర్షి తన సూత్రమునందుపదేశించిన అసంఖ్యాక ముఖ్య సంస్కారములలో అతి ప్రముఖమైనవి వానప్రస్థాశ్రమ ధర్మములు.

“వానప్రస్థః వైఖానస శాస్త్ర సముదాచారః”

అని బోధాయనులవారు నదించి యుండిరి. అందువలన వానప్రస్థ ధర్మములు వైఖానసమునననుసరించవలయుననియు వారినెల్ల వైఖానసులనియందురు.

“బ్రహ్మచారీ-గృహీ-భిక్షు-ర్వైఖానసః అని గూడ బోధాయనులవారు చెప్పియుండిరి. (ఆర్ష-వాఙ్మ-చరి 63వ పేజి)

1) బ్రహ్మచారి-గృహి-భిక్షు-వైఖానసము అనునవి ఆశ్రమములు. వానప్రస్థాశ్రమ ధర్మములు, వైఖానస సూత్రకర్త మాత్రమే చెప్పియున్నందున ఈయాశ్రమము వైఖానసమని పేర్కొనబడినది

వానప్రస్థుడు వైఖానస సూత్రమునందుపదేశించబడిన ఆశ్రమ విహిత ధర్మములు తప్పనిసరిగా అనుష్ఠింపవలయునని స్పష్టముగా దెలిపియుండెను

“వైఖానసమతేస్థితః” యను మనుస్మృతి వాక్యముండుట వలన వైఖానస శాస్త్రము ప్రత్యేక గ్రంథమొకటి యుండవలయునని జర్మన్ పండితుడైన డా. బూలర్ అభిప్రాయపడిరి. ఇట్టి గ్రంథము గుజరాత్ దేశమున గలదని గూడ పై పండితుడు అభిప్రాయపడిరి. అయితే వైఖానస శాస్త్రము గ్రంథము ప్రత్యేకముగా లేదనియు వైఖానస సూత్రమే వైఖానస గ్రంథముగ ప్రఖ్యాతి గాంచినదని పెక్కుమంది పండితుల అభిప్రాయము. కాళిదాసు కాలము నాటికిగూడ వైఖానస ధర్మములు, ప్రాశస్త్యము వహించి, వంద్యములయినట్లు శాకుంతల నాటకములో వారి ప్రస్తావన యున్నట్లు స్పష్టముగా దెలియుచున్నది.

“విఖనసం ప్రోక్తం సూత్రం వైఖానసమతమ్ - తత్రహివానప్రస్థ ధర్మస్య పూర్ణ ఉపదేశః” అని స్మృతి ముక్తాఫల ధర్మశాస్త్రము నందు వైద్యనాథ దీక్షితులు పై విధముగా వ్యాఖ్యానించియుండిరి, ఇట్లే గౌతముడు-యాజ్ఞవల్క్యుడు మొదలగు స్మృతికర్తలందరు దెలిపియుండిరి,

పరాశరస్మృతి వ్యాఖ్యానములో మాధవాచార్యులు (విద్యారణ్యస్వామివారు ఇట్లు వ్రాసిరి)

“శ్రావణకోఽరణ్యంగత్వా వైఖానస సూత్రోక్త మార్గేణాగ్ని మదధ్యాత్”
“వైఖానసః - వానప్రస్థః - తద్ధర్మ ప్రతిపాదిక శాస్త్రదర్శనే స్థితః”
తేనైతదుక్తం అన్యదపి వైఖానస శాస్త్రోక్తం ధర్మమనుతిష్ఠేత్”

అని కల్లూక భట్టు వ్యాఖ్యానించియుండిరి.

పరాశరస్మృతి వ్యాఖ్యానములో మాధవాచార్యులు (విద్యారణ్యస్వామి)
తాదృశోఽరణ్యం గత్వా వైఖానస సూత్రోక్త మార్గేణాగ్ని మదధ్యాత్
విఖనసా ప్రోక్తం సూత్రం వైఖానస మతమ్.
తత్రహి వానప్రస్థ ధర్మస్య పూర్వ ఉపదేశః"

అని స్మృతి ముక్తాఫలమను, ధర్మ శాస్త్రమునందు వైద్యనాథ దీక్షితులు ఇట్లు వ్యాఖ్యానించిరి

వానప్రస్థాశ్రమము స్వీకరింపదలచిన వ్యక్తి-యమ-నియమాదులు పాటించి ఐహిక భోగములపై విరక్తులై, వైరాగ్యమార్గమునను సరింపదలచినవారి కెల్లరకు ఏకైక శరణ్యముగా యీ ఆశ్రమము యొక్క వివరణ విఖనస మహామునిచే మాత్రమే ఉపదేశింపబడెను. ఈ వ్యక్తి బ్రహ్మచర్యము నవలంబించి భార్యతో (అనగా భార్యల వలన సపర్యలను మాత్రమే పొందుచుండవలెను) అడవులలోనికి పోయి, పర్వత-నదీ తీరములలో నొక పర్ణశాలను నిర్మించుకొని అందు నివసించుచు (శ్రామణకమను) అగ్నిద్వారా (అనగా వైఖానసశాస్త్రమందు విధానానుసారముగా చెప్పబడిన అగ్నికార్యము) అగ్నిహోత్రమును గ్రహించి హోమాగ్ని క్రతువులను నిర్వర్తించుచు శ్రీమన్నారాయణుని ధ్యానించుచు తపోధనుడై యుండవలెను.

శ్రామణకాగ్ని వివరము : యజ్ఞస్వామివ్యాఖ్య, ఆర్ష-వాఙ్మ-పుట 64వ పేజీ న్యాస చక్రము ధరింపవలయునని, విఖనసముని వచించెను. (తెల్లని నామముచే గాని, తెల్లని చందనముచేగాని, భుజములపై శంఖచక్రములు ధరించుట) వానప్రస్థము స్వీకరించువారు ఉప్పు, పులుసు, తీపి, కారం, రసవర్గములు కలిపియుండు పదార్థములు త్యజించవలెను అడవులలో దొరకు పండ్లు, దుంపలు, మొదలగునవి మాత్రమే భుజించవలెను. ఆ పదార్థములు మధ్యాహ్న సమయమున, భార్యచేత తయారు చేయించుకొనవలెను. లేదా స్వయముగ తయారుచేసుకొనవలయును వైశ్వదేవ హోమము చేసుకొన్న పిదప, అతిథులు, అభ్యాగతులు వచ్చినవారికి భోజనమిడి తాను మితముగా భుజింపవలయును. రాత్రిపూట భోజనము చేయరాదు. నేలపై దర్భలు, గడ్డి లేక ఆకులు పరచుకొని, భార్య చెంతలేకుండ ఒంటరిగ పరుండవలయును. భార్య ఉపచారములను మాత్రమే చేయుచుండవలయును. చెంతకు రాకూడదు, ఆమెను తల్లివలె భావించవలయును. పై తెలిపిన ఆశ్రమ స్వీకార

పద్ధతి ఏ సూత్రకారుడు చెప్పనందున. ఈ సూత్రకారునికొక ప్రత్యేక ప్రాముఖ్య మేర్పడినది. ఇంతకుమించి వేరొక ధర్మ శాస్త్రములో లేదు.

పురాణములలో యెందరో చక్రవర్తులు. తమ తమ పట్టమహిషులతో సహా, తరుచ్ఛాయలలో, విఖనస మహర్షి తెలిపిన వానప్రస్థాశ్రమ ధర్మములు, నిర్వ హించుచు, ప్రశాంతముగానున్న ఆశ్రమములలో తమ చరమ జీవితములు వెళ్ళ దీసికొన్నట్లు పెక్కు గాథలు లభించుచున్నవి

కృతయుగమునాటి సౌటర్యాదులు, త్రేతాయుగమునాటి సూర్య-చంద్ర వంశములకు చెందిన పృథు-దిలీప-యయాతి శ్రీరామచంద్రమూర్తి, ప్రభృతి చక్ర వర్తులెందరో వైఖానస ధర్మాశ్రయణము జేసి తరించునట్లు గ్రంధములవల్ల తెలి యుచున్నది. దిలీపుడు విఖనస మహర్షిని మాఘస్నాన మహత్మ్యమును గురించి అడిగి తెలుసుకొన్నట్లు పద్మపురాణములో గలదు. వైఖానస ధర్మ సూత్రములు కేవలం వైష్ణవులకు, బ్రాహ్మణులకు మాత్రమే అవతరించలేదు. చాతుర్వర్ణ ప్రజలు తదితరులు తరించుటకొఱకు విశాల భావములతో ఉద్భవించిన మహత్తర ప్రప్రథమ సూత్రము వైఖానస సూత్రము-

"విఖనసా ప్రోక్తం వైఖానస మార్గం వానప్రస్థ ధర్మః" అనే ధర్మాన్ని అనుసరించి- ముఖ్యముగా శ్రీమద్రామాయణములో అయోధ్యాకాండ సర్గ 52 లో "తతో వైఖానసోమార్గమాస్థితాస్సహలక్ష్మణా" అని చెప్పియున్నది. అనగా శ్రీరామ చంద్రమూర్తి సీతాలక్ష్మణులతో అరణ్యమునకు పోవుటకు వశిష్ఠాది మహామునులు "వైఖాన మార్గముత్తమమైనదని" తన సమ్మతిని తెలిపియుండిరి పితృవాక్య పరి పాలనార్థము శ్రీరామచంద్రమూర్తి భార్యయు, సోదరుడు వెంటరాగా, నార వస్త్ర ములు, జటాకమండలములు ధరించి క్షాత్రతేజో విరహితుడై వైఖానస ధర్మపరంగా వానప్రస్థాశ్రమము స్వీకరించిరి.

"యేఽనఖాస్తే వైఖానసాః"
"యేవాలాః వాలఖిల్యాహః"

అను యీ ఆరణ్యక వచనము ద్వారా వాలఖిల్య సహచరులైన ఋషులును కొందరున్నట్లు తెలియుచున్నది.

వైఖానస పదము- రామాయణములో సరోవాచకము (విఖనససరస్సు) గూడ వాడబడియున్నది

ఉదా : సీతాన్వేషణకై సుగ్రీవుడు, వానరులను ఉత్తర దిశకు పంపినప్పుడు వారితో మీకు వైఖానసులు-వాలఖిల్యులు కనపడుదురు ముందుగా వారికి నమస్కరించి, తరువాత మీ కార్యక్రమమునకు పొందని అజ్ఞాపించెను వీరు బోధించిన సూత్రములలో సన్యాసికి గూడ-శిఖ-యజ్ఞోపవీత ధారణ-దహన సంస్కారం-శ్రావణకాగ్ని ద్వార వానప్రస్థాశ్రమ స్వీకారం-సన్యాసికి గూడ దేవాలయ ప్రవేశము మొదలగునవి- విఖనమహర్షి ప్రతిపాదితాలే.

అన్య సూత్రకారులు ఈ సూత్రమునందు గల గొప్పతనమును గ్రహించి వట్లు ఒప్పుకొనియుండిరి తమ సూత్రజ్ఞులకు త్రిదండ సన్యాసమునే యనుష్ఠింపవలసినదని బోధించియుండిరి

"కపింజల సంహిత పంచమోధ్యాయః"

శ్లో॥ ఆశ్రమేవా వనేవాపి-పుత్రదారా సమన్వితః
అష్టాక్షర పరోనిత్యం-సవైఖానస ఉచ్యతే॥

ఆశ్రమమందున్నను, వనమునందున్నను, దారాపుత్ర సమన్వితుడై యున్నను, అష్టాక్షరి ఉపాసించువాడు వైఖానసుడని ప్రమాణము

సన్యాసాశ్రమములలో గల భేదములు :

1) ఏకదండ ధారణము : బ్రహ్మ వస్తువు ఒక్కటియే జగత్తునకు కారణమనెడి సిద్ధాన్తమునకు చిహ్నము ఏకదండ ధారణము అద్వైత మతానుసారముగ సన్యాసము స్వీకరించువారు విధిగా ఏకదండ ధారణ మొనర్తురు

2) ద్విదండ ధారణము : (చేతనాచేతనాత్మకమైనది) ప్రకృతి-పురుషులనెడి తత్త్వములు రెండును జగత్తునకు కారణమనెడి నిర్ణయమును ద్విదండధారణము సూచించుచున్నది. ద్వైతమతానుసారముగ సన్యాసమునాశ్రయించిన వారెల్లరు, ద్విదండ ధారణము పరమ ధర్మముగా భావింతురు.

3) త్రిదండ ధారణము : (త్రిదండ సన్యాసము) ఇక చిత్—అచిత్—ఈశ్వరుడు అనెడి తత్త్వత్రయము 1) జీవాత్మ 2) ప్రకృతి 3) పరబ్రహ్మము (పరతత్త్వము) పరబ్రహ్మయందలి భాగములనియు, వాస్తవమునకు మూడు భాగములు సైతము ఒకేయొక తత్త్వమును వెల్లడించుననియు, చిదచిదీశ్వర విశిష్ట బ్రహ్మస్వరూపమే జగత్కారణమనియు, త్రిదండ ధారణయందు ద్యోతకమగుచుండును విశిష్టాద్వైత మతానుసారముగ సన్యసించు మహనీయులీ త్రిదండ ధారణము. పరమ కర్తవ్య మనియు, ధర్మమనియు విశ్వసించుచున్నారు.

త్రిదండధారణ విధానము : మూడు వెదురు కర్రలను కట్టిన దండమును, కషాయ వస్త్రముచే నలంకరించి, దండధారణ స్థానమున శాస్త్రపద్ధిననుసరించుటయే త్రిదండ ధారణ మనబడును. దీనినే త్రిదండ సన్యాసమందురు. ఈ త్రిదండ సన్యాస స్వీకార రీతి తదితర సూత్రకారులచే తమ సూత్రములయందెచ్చట గూడ ప్రస్తావింపబడి యుండలేదు.

భగవద్రామానుజులవారు తమ సూత్రము నందీత్రిదండ సన్యాస విధి లేక పోవటముననే శ్రీమద్దివ్య వైఖానస సూత్రము నుండి, యద్దానిని సభక్తికరముగ స్వీకరించి- శిరసావహించి యనుష్ఠించినట్లు "కౌమోదకి" యను గ్రంధమున స్పష్టీ కరింపబడి యున్నది.

పంచసంస్కారముల వివరణ - (గర్భచక్రాంకన విశిష్టత) భారతదేశము నందనేక మతములున్నవి. అందులో హిందూమతములో షణ్మతములు మిక్కిలి ప్రసిద్ధి వహించియుండెను అవి 1) వైష్ణవము 2) శైవము 3) సౌరము 4) గాణా పత్యము 5) శాక్తేయము 6) కాపాలికము. ఈ యారు మతములను ఆదిశంకరా చార్యులవారి అంగీకారమును బొందియుండెను. అందుకనే వారు షణ్మతోద్ధారకుని గా ప్రఖ్యాతి వహించియుండిరి ఈ ఆరు మతములవారు వారి మతములకు గుర్తులు చిహ్నములుగా ఆయా మతములవారిని గుర్తించుటకు వీలుగా కొన్ని నియమములే ర్పరచుకొనిరి. అప్పుడు జగద్గురు శంకరాచార్యులవారు ఈ దిగువ దెలిపిన చిహ్న ములు లేనివారినే ఆయా మతస్థులుగా అంగీకరించిరి.

"అలింగక మచక్రాంక - మజటాస్థ్యసురామిషమ్
అరక్తక మనుచ్ఛిష్టం-షడస్మాభిరనుష్ఠితమ్."

తా. చక్రాంకనములేని వైష్ణవము-లింగధారణలేని శైవము - జటాస్థిమాలా కపాల ధారణములేని కాపాలికము - సురామిషములు లేనిశా క్తేయము - అంగు ష్ఠరక్తాభిషేకము లేని సౌరము - ఉచ్ఛిష్టములేని గాణాపత్యము మాచే అంగీకరింప బడినవని శంకర భగవత్పాదులవారు దెలిపియుండిరి.

ప్రస్తుతాంశము : వైష్ణవేతరుడైన యే వ్యక్తియైనను, వైష్ణవత్వము స్వీక రింపదలచిన ఆ వైష్ణవాచార్యులవారిని నాశ్రయించవలెను. వారి వలన పొందవల సిన అయిదు అర్హతలకు, పంచ సంస్కారములందురు సంస్కారము అంటే బాగు చేయుట అని అర్థము గదా! ఇక్కడ బాగుచేయుట అనగా వైష్ణవునిగా మారవలయు నన్న వ్యక్తి కొన్ని వైష్ణవ నిబంధనలకు లోబడి, సదా విష్ణు భక్తి గలిగి యుండు వాడుగా నుంటవలయునని తాత్పర్యము.

పంచసంస్కార వివరములు

శ్లో. తాపః పుండ్రః తథానామ - మంత్రో యాగశ్చపంచమః
అమీతు పంచ సంస్కారః పరమైకాంత్య హేతవః॥
(భారద్వాజ సంహిత)

2) చక్రాంకణం చోర్ధ్వపుండ్రం శ్రీహరేర్దాసనామచ
విష్ణు మంత్రం - జపశ్చాపి మాదవారాధనం తథా
అమీతు పంచసంస్కారాః పరమైకాంత్య హేతవః
(ఆనంద సంహితయందు చెప్పబడిన పంచ సంస్కారములు)

విశాల భావములు గలిగిన విఖనస మహర్షి చక్రధారణము ధరించే విషయ ములో ఈ దిగువ తెలిపిన మూడు విధానములలో ఏదో ఒక విధానమునచక్రధారణ తప్పనిసరిగా చేసుకొనవలయునట్లు దెలిపియుండెను.

"గర్భస్తే పాయసం తప్తం - ఉపవీతే భుజే తదా
నిత్యార్చానేన్యాసతప్తం - త్రికప్తం విఖనో మతే"
(బ్రహ్మాండ పురాణే విష్ణు రహస్య ఖండమందు చెప్పబడినది)

1) తప్త చక్రాంకన విధానము : సుదర్శన, పాంచజన్యములను భగవా

యుధములచే భుజములయందు తప్తము జేయించుకొనుట, మంత్రపూతమైన వ్రవి కొగ్నియందు శంఖ చక్రములు కపింపజేసి వానిని భుజములమీద అంటించుకొనుట ఈ పద్ధతి రామానుజీయ సాంప్రదాయ వైష్ణవులు మాత్రమే ఎక్కువగా ప్రాముఖ్య మిచ్చి, ఈ పద్ధతికి సమ్మతించిన వారినే తమ శిష్యులుగా పరిగణింతురు

2) న్యాస చక్రాంక విధానము : నిత్యము స్నానమాచరించిన తరువాత తిరుమణి. శ్రీచూర్ణముతో గాని-మంచి గంధముతోగాని, శ్రీమహావిష్ణు చిహ్నములైన (భగవదాయుధములు) సుదర్శన పాంచజన్యములను, భుజములమీద విధిగా ధరించుట, వైష్ణవ సాంప్రదాయము గలవారందరు ఏ భేదభావములు పాటింపక న్యాస చక్రాంక విధానమును విధిగా పాటింతురు. మధ్వ-వల్లభ-చైతన్య సాంప్రదాయ ములుగల వైష్ణవులు. మంచి గంధముతో భగవదాయుధ చిహ్నములు భుజముల మీద ధరింతురు

3) గర్భచక్రాంకన విధానము (విష్ణుబలి) తరువాత వివరించెదను.

పుండ్రః : ద్వాదశ స్థానములయందు, ఊర్ధ్వ పుండ్రములను ధరించుట దీనినే స్వరూపమని వాడెదరు

స్వరూపమనగా బ్రహ్మస్వరూపము. బ్రహ్మస్వరూప నిర్ణయమందు "సవా ఏష బ్రహ్మచతుష్పాత్" అని చెప్పుటచే నాలుగు పాదములు బ్రహ్మ స్వరూపము

1) అవిద్య-ఆనంద-ఐశ్వర్య-తురీయము, అని నిర్వచింపబడినది. సమస్త భూతములతో గూడిన విశ్వము అనగా లీలావిభూతి

అవిద్యాపాదము, సత్యవిభూతి పరమపదము. అమృతము వంటిది అని చెప్పబడినది ఇది మూడు పాదములు. ఈ రెండు విశ్వభూతముల స్వరూపమే. బ్రహ్మస్వరూపము. అట్టి బ్రహ్మపరాయణత్వమును సూచించునది గనుక ఊర్ధ్వ పుండ్రమునకు స్వరూపమని వ్యవహారము వచ్చినది ఈ పుండ్రధారణలో వడగలై తెంగలై అను పేర్లచే వ్యవహరింపబడుపుండ్రమునకు ఇదిసమన్వయ స్వరూపమైన నిర్ణయము. (క. శే. నారాయణం రఘునాధ చక్రవర్తి భట్టాచార్యులగారిచే వివరింప బడినది

3) నామ : భగవంతునియొక్క, భగవద్భక్తులయొక్క నామములు ఆచార్యుల ద్వారా గాని, పెద్దల ద్వారా గాని తాను ధరించుట

4) మంత్రిః "నారాయణ అష్టాక్షరీ మహా మంత్రము (తిరుమంత్రము) ఓం నమో నారాయణాయ" అను మంత్రము

ఎ) భక్తుడు తనను, నారాయణునకు సమర్పించుకొనుట, అనగా నేను నీ వాడనే నారాయణ అని భావము.

బి) ద్వయ మంత్రము : "శ్రీమన్నారాయణ చరణౌ శరణం ప్రపద్యే" శ్రీమన్నారాయణుని పాదపద్మములను శరణు వేడెదననియు, శ్రీతో గూడియున్న నారాయణునికి నమస్కరింతుననియు భావము. ఈ ద్వయ మంత్రము, మంత్ర రత్నమని చెప్పవచ్చును ఏ వ్యక్తియైనను ఈ మంత్రదీక్షను, జప, హోమాదిం కార్యకలాపములతో నిమిత్తము లేకుండ, ఏ విధముగానైనను, ఏ మార్గముననైనను ఎల్లవేళలా జపించవచ్చును. శ్రీమన్నారాయణుని పాదద్వయమునుపొందు మార్గము నిరూపించు సుళువైన మార్గము ఇంత శక్తివంతమైన మార్గము ఏ మంత్రముగాదని మహనీయులందరు బోధించియుండిరి.

సి) చరమ శ్లోకము : "సర్వధర్మాన్ పరిత్యజ్య-మామేకం శరణంవ్రజ
అహంత్వా సర్వ పాపేభ్యో-మోక్ష యిష్యామి మాశుచః॥

వీనినే "రహస్యత్రయ, మంత్రత్రయ, రహస్యామ్నాయ" మని చెప్పుదురు. భగవంతుడు శ్రీకృష్ణుడు అర్జునునికి బోధించిన అంత్య సందేశమే చరమ శ్లోకము, ఇది సర్వ దుఃఖములను పోగొట్టి మనము ఊహించజాలనంతటి ప్రశాంతిని ప్రసాదించును. భక్తుడు రక్షణకు సర్వ విధముల దివ్య శక్తిని ప్రసాదించును. భక్తుడు భగవంతుని సన్నిధికిజేరు ఉపాయము చరమ శ్లోకమునందలి రహస్యమును ప్రబోధించును

5) యాగః : ఆచార్యుల ద్వార, భగవత్తిరువారాధన క్రమమును (భగవంతుని పూజించు విధానమును) యధావిధిగా తెలుసుకొని ఆచరించుట, పూజావిధాన మనగా: విష్ణ్వర్చనా విధానము. (శ్రీ వైఖానస-శ్రీ పాంచరాత్ర పద్ధతులు) సక్రమముగా నిర్వర్తించుట భగవన్నివేదితమైన తీర్థ ప్రసాదములు భుజించవలెను.

<u>గర్భ చక్రాంకన విధానము :</u>

ఉత్తమంగర్భ చక్రంచ - మధ్యమంతప్త చక్రకం

అథమం న్యాస చక్రంచ - చక్రహీనో౽ధ మాథమః॥

అని శాస్త్రములు చెప్పుచున్నవి.

విఖనస మహాముని. విశాలభావముతో చక్రధారణ విధానములలో ఏదో యొక పద్ధతి తప్పనిసరిగా అనుసరించుట ముఖ్యమని దెలిపి, గర్భ చక్రాంకనము ఉత్తమోత్తమమైనదనియు, తప్తచక్రధారణ మధ్యమమార్గమనియు, కనీసము న్యాస చక్రధారణనైనా నుండవలయునని దెలిపి ఏ చక్రధారణ లేకుండుట వైష్ణవహానత్వా పాదకమగుచున్నదని దెలిపియున్నారు.

విఖనస మహాముని తన సూత్రజ్ఞులకు గర్భ చక్రాంకన విధానమును మాత్రమే అవలంబింపవలయునని దెలిపియుండిరి.

"వైఖానసానాం సర్వేషాం గర్భవైష్ణవ జన్మనామ్
నారాయణ స్స్వయం గర్భే ముద్రాం ధారయతేనిజాం॥
"వైఖానసామనుజాగర్భ వైష్ణవ జాతకా॥

తేషాం పృథక్ వలిహ్నాని చక్రాదీనాం గురున్నహి" యని భగవానుడే దెలిపియుండెను.

"అహమేవ గరుస్తేషాం గర్భవైష్ణవ జన్మనామ్
మచ్ఛరీరతయా చక్రలిహ్నాని పృథద్గురుః"
అని ఆనంద సంహితయందు దెలిపియుండెను.

"వైఖానసకులశ్రేష్ఠాః - వైదికాచార నిష్ఠితాః"

అను భారత వచనానుసారము వేదసమ్మతమై శ్రీ సూత్ర ప్రతిపాదితమైన విష్ణుబలి సంస్కారమే ప్రధానమై. ప్రాముఖ్యమైయున్నది శ్రియః పతియే యాచార్యుడై, గర్భమునందలి శిశువునకు స్వయముగా చక్రధారణ (తప్త ముద్రలను) చేయును గనుక జననాంతరముత ప్త చక్రాంకన ధారణ అనావశ్యకమేగాక వైఖానస సూత్రజ్ఞులకిది నిషిద్ధము. విష్ణు బలి సంస్కారమువలననే వైఖానసము అగర్భ వైష్ణవముగాను, అనాది వైష్ణవముగను పరిగణింపబడుచున్నది శ్రీమన్నారాయణుడే వీరికి గురువు, దైవము, సర్వము అని భృగు మహర్షి క్రియాధికార గ్రంథము

నందు విశదీకరించెను.

"ఆనంద సంహితాయాం - సప్తమోధ్యాయే-భగవద్వాక్యం

"అనాది వైష్ణవస్యాక్ష దహమేవ పరాత్పరః
ఆదివైష్ణవనామనో విఖనస్తవ సూత్రిణః"

అనగా వైఖానసులే ఆదివైష్ణవులైయున్నారని సెలవిచ్చెను. పంచసంస్కారములలో మొదటిదిగా పేర్కొనబడిన "తాపము" అనే పదానికి వైఖానసులకు పాయస తాపము అత్యంత ముఖ్యమైయున్నది. (విష్ణుబలి యందు విధింపబడి యున్నది.)

విష్ణుబలియనగా : గర్భ చక్రాంకనము, స్త్రీ గర్భవతిగా నున్నప్పుడు, శివ (ఎనిమిదవ) మాసమురాగానే విష్ణుబలి సంస్కారమును యథావిధిగా జరుపవలెను. గర్భస్థమైన శిశువునకు అష్టమ మాసమునందు, ఒక శుభదినమునందు, విష్ణ్వారాధన పూర్వకముగా విష్ణువుయొక్క ఆయుధములైన "శంఖ-చక్రములు" స్పర్శతో పవిత్రమైన పాయసాన్ని తల్లి ద్వారా ప్రాశనం చేయించే సంస్కారమే విష్ణుబలి.

ఈ పాయస ప్రాశనము వలన గరకస్థ జీవునకు వైష్ణవము సిద్ధించునని వైఖానసుల సిద్ధాంతము ఇతర సూత్రకారులెవ్వరు గర్భస్థ శిశువునకు వైష్ణవసిద్ధి కలిగే విధానాన్ని ప్రవచించలేదు.

ఈ సంస్కారముచే లభించిన వైష్ణవత్వమే సహజ వైష్ణవమని ప్రాజ్ఞులు గ్రహించియుండిరి. విష్ణుబలి సంస్కారము యొక్క గొప్పతనమును విశిష్టతను బోధాయనుడు తెలుసుకొని ఈ కర్మను విధిగా ఆచరించవలెనని తెలిపియుండిరి.

ఉదా : హిరణ్యకశిపుని భార్య లీలావతి నిండు చూలాలిగా ఉన్నప్పుడు

1) ఆమె నిద్రించుచున్న సమయములో నారద మహర్షి అష్టాక్షరీ మహామంత్రమును ఉపదేశించుట - గర్భములోనున్న శిశువు ఊకొట్టుట-ఆ శిశువే ప్రహ్లాదుడుగా జన్మించెను. ప్రహ్లాదుడు జన్మ వైష్ణవుడై యున్నట్లు స్పష్టముగా తెలియుచున్నది. ఆ ప్రహ్లాదుడే బాల్యము నుండి హరిభక్తపరాయణుడై - మహాజ్ఞానియై భక్తులందరిలో శ్రేష్ఠుడైనట్లు పురాణములలో తెలిపియున్నారు.

2) శ్రీమద్రామాయణములో యజ్ఞ పాయస భక్షణము వలననే శ్రీమన్నారాయణ మూర్తియే - శ్రీరామచంద్రమూర్తిగాను, ఆయనగారి దివ్యాయుధములు శ్రీరామచంద్రమూర్తి సోదరులుగను (లక్ష్మణ-భరత-శత్రుఘ్నులు) కౌసల్య, సుమిత్ర, కైకేయిల సంతానములు కాగలిగారు ఇంతకన్న నిదర్శనమేమి కావలెను

ఏతావాతా తేలిన సారాంశం - 8వ మాసములో జరిపే విష్ణుబలి సంస్కారమువలన గర్భస్థ శిశువునకు వైష్ణవత్వము సిద్ధించుట నిశ్చయము.

ఉపనిషత్తులు, కల్పసూత్రములు, భారతాది పురాణ గ్రంథములలో స్త్రీ గర్భము ధరించిన 8వ మాసమున గర్భస్థ శిశువునకు కొంత జ్ఞానము కలుగుతుందనియు, ఆ 8వ మాసమునకు ఒక ప్రత్యేకతను కల్పించి, ఆ ప్రాశస్త్యమును తెలిపియున్నారు గర్భస్థ శిశువు యొక్క 10వ మాసము శివమాసము, దేవమాసము అని పేరు దానియందు విజ్ఞానము కలుగుతుందనియు జననాంతరము పిని 10 సంవత్సర కాలములో 8వ సంవత్సరమున గూడ అట్టి విజ్ఞానము కలుగుతుందనియు అందువలననే 8వ సంవత్సరమున ఉపనయనాది సంస్కార మంత్రోపదేశాలు చేయమని తెలిపినారు

8 సంవత్సరములు దాటి, మరి యెనిమిది సంవత్సరములు గడచిన తరువాత 16 సంవత్సరములు వచ్చును "ప్రాప్తేతుషోడశవర్షే-పుత్రం-మిత్రవదాచరేత్తని" తెలిపినారు. అనగా 16 సంవత్సరములు నిండినవానికి కార్యాలోచన కలదౌతాడని భావము. 16 సంవత్సరములు నిండి మరియొక 8 సంవత్సరములు గడచిన తరువాత 24 సంవత్సరములు నిండిన పురుషునకు గలిగిన సంతానము ఆరోగ్యము గలిగి దృఢ వ్రతుడుగా ఉంటాడని ఆయుర్వేద శాస్త్రజ్ఞులు చెప్పుచున్నారు.

ముఖ్యముగా యెవడు హృదయమున భగవద్రూపమును, వాచా భగవన్నామమును, ఉదరమున విష్ణు నివేదితాన్నము గలిగి, శిరస్సున విష్ణు పాదోదక తీర్థమును ధరిస్తాడో వాడు పరిశుద్ధ వైష్ణవుడని శాస్త్రములు నొక్కి వక్కాణించుచున్నవి. విఖనస మహర్షి సాంప్రదాయస్థులైన వైఖానసులు పైన తెలిపిన పద్ధతులు తప్పకుండా ఆచరించుచున్నారు. వైఖానసులు పంచ సంస్కార పద్ధతులలో స్వల్ప భేదములున్నను ఎవరిని ద్వేషించక సౌమ్య భావముతోనే అందరిని గౌరవిస్తారు.

వైఖానస సిద్ధాంతమునందు, నారాయణుడు పరబ్రహ్మ. నారాయణు నుండి అభివ్యక్తమైన వ్యూహములు అయిదు, 1) విష్ణువు 2) పురుష 3) సత్య 4) అచ్యుత 5) అనిరుద్ధ అనెడి నామములతో పిలువబడుచున్నవి.

ఈ విషయమై మహాభారతమునందిట్లు చెప్పబడియున్నది.

"కథ్వంత్వ మర్చనీయోఽసి, మూర్తయః కీదృశాశ్చతే
వైఖానసాః కథం బ్రూయుః కథంవాపాంచరాత్రిణః

విష్ణుంచ-పురుషం-సత్య-మచ్యుతంచయుధిష్ఠిర
అనిరుద్ధంచ మాంప్రాహుః వైఖానస విదోజనాః॥"

"వేదేవైఖానసే సూత్రేయో ధర్మః పరికీర్తితః
సర్వైరేవ ధర్మోఽనుష్ఠేయః నాత్రకార్యా విచారణా॥"

వేదమునందు, వైఖానస సూత్రమునందు ఏ ధర్మము చెప్పబడినదో ఆ ధర్మములు అందరిచేతను విచారణ రహితముగా అనుష్ఠించదగినవి

వైఖానస కల్ప సూత్రము బహు ప్రామాణిక గ్రంథములలో బహు విధ నామములతో వ్యవహరింపబడి యున్నది ఈ వైఖానస కల్ప సూత్రము మహా భారతమున వేద సూత్రమను నామముతో విరాజిల్లుచున్నది. వీరు "నారాయణుడే పరతత్త్వమని నిరపేక్షగా అనేక ప్రమాణములతో దెలిపియుండిరి. యజ్ఞస్వరూపుడగు విష్ణువుయొక్క పూజా విధానమును, వైఖానస కల్పసూత్రములు విశేషముగా దెలిపియుండెను. అందుకనే అష్టాదశ కల్పసూత్రములలో వైఖానసకల్పసూత్రము స్వయం సంపూర్ణము సర్వాంగసుందరమని పూజ్యులయిన ఇతర సూత్రకారులు శ్లాఘించియుండుట గమనించదగ్గ చాలా ముఖ్య విషయము.

ప్రాచీన వైష్ణవ ధర్మములకు నాలంబమై వన్నెకెక్కిన విఖనోమహాముని వేదరాశి ద్రష్టగను, వైఖానసభగవచ్ఛాస్త్రమునకు ఉపదేష్టగను వైఖానస కల్పసూత్రమునకు ద్రష్టగను శోభిల్లుట, వైఖానసుల పూర్వపుణ్యమని చెప్పక తప్పదు. శ్రీవారిచే ప్రతిష్ఠాపితమైన మహోజ్జ్వల ధర్మమును, విశ్వవ్యాప్తినందించ గలిగిన మహానుభావులలో విష్ణు ధర్మోత్తర ఖండనకు కర్తయగు శౌనకుడు, వృద్ధహారీత

స్మృతి కర్తయగు వృద్ధహరీత మహర్షియు మొదలగు మహనీయులు యథాతథముగ ననుగ్రహించి యుండుట ఈ సూత్ర ప్రాముఖ్యమును చాటుచున్నది.

"అగ్నిర్వైఖానసం సూత్రం-విష్ణుర్వేదాశ్చశాశ్వతాః
గాయత్రీ-వైష్ణవావిప్రాః సప్తైతేతి పవిత్రకాః॥"

1) అగ్నిహోత్రము 2) వైఖానస సూత్రము 3) విష్ణుదేవుడు 4) శాశ్వతమైన వేదములు 5) గాయత్రీ మంత్రము 6) విష్ణుభక్తులు 7) బ్రాహ్మణులు (బ్రహ్మజ్ఞానము కలిగినవారు) మిక్కిలి పవిత్రులు, విఖనస మహర్షి విష్ణువునే పరదైవతముగా నెన్నుకొనుటకు, సూత్రకర్త. శ్రుతిమార్గమునే ఎన్నుకొనెను. కనుకనేనిది శ్రుత్యుక్తమార్గమై ప్రామాణికమై, రాజవీధి సదృశమై యున్నది.

సాయం- ప్రాతః కాలములయందు, గృహమునందు గాని, దేవాలయమునందు గాని, విష్ణువునే పరతత్త్వముగా భావించి, పూజించుట స్వార్థ- పరార్థసాధనకు రాజబాటగా నిర్మించి, భుక్తి, ముక్తులకు మార్గదర్శకుడైన విఖనస మహర్షి సర్వదా చిరస్మరణీయుడు, వందనీయుడు. యీ విధముగా నిర్ద్వంద్వముగా మోక్షమార్గ ము ప్రతిపాదించిన మహామహుడెవ్వరో! లోకానికి ప్రమాణంగా చాటిన కీర్తి విఖనస మహర్షికే దక్కినది-

ఈ విఖనోమహామునికి ముఖ్య శిష్యులైన 1) భృగు 2) మరీచి 3) అత్రి 4) కశ్యపమహర్షుల వారి జన్మలు. వారు వైఖానసమునకు గావించిన కృషి - వారు వారు రచించిన గ్రంథముల వివరములు సంక్షిప్తముగ తెలుపుటకు ప్రయత్నించెదను

విఖనస మహర్షి తన అంతరంగిక శిష్యులైన భృగు,మరీచి, అత్రి, కస్యప మహర్షులకు సార్ధకోటి పరిమితమగు శ్రీ శాస్త్రసారస్వతమును ఉపదేశించి, వారిని చరితార్థులను చేయుట ఎంతో గణనీయము. గురుకులాశ్రమమున నామహర్షులు నలుగురు వారి మహోపదేశము ద్వారా, సంపాదించిన దేవాలయ వ్యవస్థా మహాశాస్త్రమును, చాతుర్లక్ష గ్రంథముగ సంగ్రహ పరచి, వారలు, మానవ కల్యాణము కొఱకు, ఆచరణ ప్రచారము లోనికిగొని వచ్చిరి. ఇది వైదిక మూలము. దీనిని సాధారణముగా ఈనాడు వైఖానసాగమమని వ్యవహరించుచున్నారు.

భృగువు - వీరి ప్రోక్తములు

బ్రహ్మ హృదయము నుండి జన్మించిన పరమ పూజ్యుడు. భృగు వంశమునకు ఇతడు మూలపురుషుడు, గోత్రకర్త. ఈయన మహర్షులలో అతి ప్రతిభావంతుడుగా ప్రశస్తి వహించియుండెను భృగు ప్రోక్తములు 1) ఖిలము (పురాతంత్రము) 2) ఖిలాధికారము 3) పురాధికారము 4) వాసాధికారము 5) అర్చాధికారము 6) మానాధికారము 7) క్రియాధికారము 8) నిరుక్తాధికారము 9) ప్రకీర్ణాధికారము 10) యజ్ఞాధికారము గల 10 గ్రంథములు 64,000 శ్లోకముల సంఖ్య యున్న గ్రంథమును రచించిరి. ఉపవాస దినమునందు విష్ణుపాదోదకము, తులసీ దళము, ఆమలక లేక రేగు పండంత ప్రసాదము ప్రాశనము చేయవచ్చునని భృగుమహర్షి అర్చాధికార గ్రంథమునందు వివరించియుండిరి.

అత్రి మహర్షి వీరి ప్రోక్తములు

వీరు బ్రహ్మ నేత్రము నుండి జన్మించిరి. వీరు దేవ హూతీ-కర్దమ ప్రజాప్రతుల ద్వితీయ పుత్రికయైన అనసూయను వివాహమాడిరి ఒకానొక సమయమున త్రిమూర్తులు సహితము ఆమె యొక్క పాతివ్రత్యమును పరీక్షింపదలచి, ఆమెను అవమానింపబోయి ఆమెకు శిశువులైరి. ఆమె పాతివ్రత్య మహాత్మ్యమునకు ముగ్ధులై, తమ అంశముల పుత్రులుగానుద్భవించెదమని, వరములొసగి వారివారి లోకములకు పోయిరి. 1) బ్రహ్మ అంశచే చంద్రుడుగాను, 2) శ్రీమహావిష్ణు అంశచే దత్తాత్రేయ మూర్తిగాను 3) ఈశ్వరుని అంశచే దుర్వాస మహర్షిగా జన్మించిరి.

రామావతారములో శ్రీ సీతారామలక్ష్మణులకు తన ఆశ్రమమునకేతెంచిన సమయములో వారి నెంతయో పూజించి, వారి మన్నలకు పాత్రుడైన మహర్షి అత్రి వీరు ఉత్తమ దైవము శ్రీమన్నారాయణుడే యని నిరూపించి, శ్రీ వైఖానస మతము ననుసరించి చేయు అర్చనయే మహోన్నతమైనదని వక్కాణించియుండిరి 88,000 శ్లోకములు గ్రంథమును రచించిరి. 1) సమూర్తయజనము (సమూర్తార్చనాధికారము) పేర అత్రి సంహిత విశ్వవిఖ్యాతి గాంచియున్నది పూర్వ తంత్రము, ఉత్తమ తంత్రము. విష్ణు తంత్రము, మహా తంత్రము అను గ్రంథములు పై సంఖ్యగల శ్లోకములలో వ్రాసియుండిరి. ఆత్రేయ సంహితయను. ఆయుర్వేద

గ్రంధమును రచించి అగ్నివేశాది శిష్యులకుపదేశించిరి.

కస్యప మహర్షి - వీరి ప్రోక్తములు

స్వాయంభువులలో నొకరుగా విలసిల్లిన మహనీయుడు. వీరు వాస్తు శాస్త్రములలో దిట్ట వీరు భృగు. అత్రి. మహర్షులవలె భగవత్ప్రతిష్ఠార్చనాది విషయములు విపులీకరించుచు, 64,000 శ్లోకముల సంఖ్యగల గ్రంధమును రచించినట్లు తెలియుచున్నది. ఈ గ్రంథము జ్ఞానకాండము. సత్య కాండము. కర్మకాండము తెలుపునవిగా యుండెను. అనవముగా 28,000 శ్లోకములు గ్రంధమను తర్కము ను దెలుపునదిగా వ్రాసినట్లు తెలియుచున్నవి. వీరు విఖనోమునీంద్రుల యాదేశముచే భగవదాలయముల నిర్మాణమునకు సంబంధించిన గ్రంథములు వ్రాయుటయే గాక, భగవదాలయములనిర్మాణమొనరింపజేసి స్వయముగ భగవదారాధనమొనర్చి లోకకల్యాణమునుగూర్చిన మహనీయుడు. "కశ్యపో విష్ణుస్థానే" అను వాక్యమే దానికి ప్రమాణము.

మరీచి మహర్షి - వీరి ప్రోక్తములు

మరీచి మహర్షి బ్రహ్మ మానస సంజాతుడై ప్రజాప్రతులలో గణనీయుడై సప్తమహర్షి లోకమున విరాజిల్లుచున్న మహనీయుడు. వీరు వైఖానస భగవచ్ఛాస్త్ర ప్రణేతలలో గణనీయులుగా యావత్ ప్రపంచ వ్యాప్తిగా విష్ణ్వార్చనా ప్రాశస్త్యము ను. ప్రచారమొనర్చుటలో భృగ్వాదులవలె. దిగంత యశో విరాజితులైన పూజనీయులు. వీరు రచించిన గ్రంధములు 1) విమానార్చన కల్పము (కల్పసంహిత), 2) విజయ సంహిత (ఆది సంహిత) 3) అనంద సంహిత 4) సజ్ఞా సంహిత 5) వీర సంహిత 6) విజిత సంహిత 7) విమల సంహిత వీరు పై గ్రంధములు 1,84,000 శ్లోకములు గలవిగా ప్రఖ్యాతి గాంచెను. వీరు విఖనసాచార్యులవారి ఆదేశానుసారం "మరీచిర్మందరే విష్ణుం-అర్చయా మాసకేశవం" అన్నట్లు భగవదర్చనా విధి స్వయముగా నొనరించి, తదితర అర్చక లోకమునకు మార్గదర్శకులైన మహనీయుడు.

వివిధ సంహితలుగా నున్న యీ శాస్త్రము, శ్రీమన్నారాయణుడే పరతత్త్వ

మనియు, అసంఖ్యాక జీవులు మఱియొక తత్త్వమనియు, సత్వ-రజో-స్తమో గుణాత్మకమైన ప్రకృతి ప్రత్యేక తత్త్వమనియు, జీవ-ప్రకృతులు రెండును, పరతత్త్వమగు శ్రీమన్నారాయణుని అధీనము నుండి విలసిల్లుచుందురనియు, ప్రకాశించుచున్నవి సర్వచేతనుల సముద్ధరణార్థము భగవన్ముఖోద్గతమై విఖనస మహామునిచే గ్రహింపబడిన భృగ్వత్రి కశ్యప మరీచ్యాది మహర్షులకుపదేశింపబడిన యీ మోక్షశాస్త్రము వేద ధర్మరాశికి, మకుటాయమానమై, ముముక్షుజనులకు సులభతరణోపాయమై నేటికిని విరాజిల్లుచున్నది.

యీ ప్రాచీన వైష్ణవ మతము, ప్రప్రథమున భగవంతునిచే విఖనస మహామునికుపదేశింపబడెను తరువాత వారి శిష్యులచేతను, వైదిక మత ప్రచారకుల చేతను. అనరింపబడుచున్నందున దానికి శ్రౌతమను నామధేయము ఏర్పడినది.

విష్ణ్వంశ సంభూతుడైన శ్రీకృష్ణభగవానుడు, తన ప్రేమ పాత్రుడును, ధర్మస్వరూపుడైన ధర్మరాజునకు యీ వైష్ణవ మతమునే ఉపదేశించెను. అనాది నుండి వచ్చుచున్న యీ మతము భాగవతమనియు, నారాయణీయమనియు, వైఖానసమనియు, వివిధ నామములతో చెప్పబడుచున్నది ఇది ప్రాచీన కాల వైష్ణవ మతమేగాని. క్రొత్త మతముగాదనెడి విషయం నిర్వివాదము.

క్రీ.పూ 2వ శతాబ్దములో యీ వైఖానస మతము పశ్చిమ ఇండియాలో వ్యాప్తమైనట్లు నానాఘట్ శాసనము వల్ల తెలియుచున్నది క్రీ.పూ. నారాయణ తత్త్వము, బ్రాహ్మణములందును ఆరణ్యకములందును, అంతర్గతమై- దక్షిణ ఇండియాలో విశేష ప్రచారము బొందియున్నట్లు చరిత్రలవల్ల తెలియుచున్నది ఆరణ్య జనిత గ్రంధములగు ఆరణ్యకములలో నిండియున్న ఈ నారాయణ తత్త్వమే అరణ్య వాసులైన వానప్రస్థుల ఉపయోగమునకై వెలసి "వైఖానస సూత్రములలో విశేషముగా వివరింపబడియున్నది.

గురు పరంపర : "మోక్షోపాయప్రదీపికా" అను గ్రంథములో శ్రీ వైఖానస మహాముని చంద్రుని దివ్యాజ్ఞలను శిరసావహించి, సత్సాంప్రదాయములను, అన్ని విధములా పరిరక్షించుచు, గురు పరంపరగా వచ్చిన కొందరి మహనీయుల వివరములు నాకు తెలిసినంతలో తెలుపుటకు ప్రయత్నించెదను.

శ్రీ కేశవాచార్యులు గారు వీరిచే పంచఖండ వివరణ రూపమగు వేదాంత వ్యాస సూత్ర వృత్తియు, అర్చనానవనీతమును, చేయబడినవి. శ్రీ వాజపేయా చార్యులు అను వారిచే భగవచ్ఛాస్త్ర సంగ్రహ రూపదర్పణమును శ్రీవైఖానస సూత్ర భాష్యమును చేయబడినవి. యీ భాష్యమునకు నృసింహవాజపేయమని పేరు. యీ వాజపేయాచార్యులుగారి శిష్యుడు, భాస్కర భట్టాచార్యులు. వీరిచే వైఖానస-దైవిక మానుషిక- ఖిల ఋఙ్మంత్రములకు భాష్యము మొదలైన గ్రంథములు చేయబడి నవి ఈ భాష్యమందు అష్టమ ప్రశ్నారంభమున ప్రపత్తి ప్రకారము దర్శింపబడి నది. వీరి తరువాత సుందర రాజాచార్యులవారిచే వైఖానస సూత్రమునకు ప్రయో గము వృత్తి మొదలగునవి గల గ్రంథ ము చేయ బడినవి దీనికి సుందరరాజీయ మని పేరు. తరువాత అనంతయాజాచార్యులను వారిచే వైఖానస సూత్రమునకు వ్యాఖ్యలు మొదలగునవి చేయబడినవి.

తిరుపతిలో రుక్మిణి గోవింద పుణ్యదంపతులకు శ్రీనివాస ధ్వరియను కుమారుడు గలడు, వీరికి వేదాంత దేశికులని పేరు గలదు. రు సర్వతంత్ర స్వతంత్రులనియు, కవికుల తిలకులనియు, పిలువబడిరి. వీరిచే ఎన్నో గ్రంథములు వ్రాయబడియుండెను వీరిచే శారీర సూత్రమునకు "లక్ష్మీవిశిష్టాద్వైత భాష్యమును" వైఖానస మహిమ మంజరియను. ప్రసిద్ధమైన గ్రంథములు రచింపబడినవి. వేదాంత దేశికులనే నామధేయము, భగవంతునిచే నీయబడినదని తెలియుచున్నది. వైఖానసులందరు వీరిచే తెలియజేయబడిన వేదాంత తత్త్వార్థము గలవారు. వీరు వ్యాఖ్యానము చేయుట చేత, వైఖానస సూత్ర తాత్పర్యము స్పష్టముగా తెలిసికొన గలుగుచున్నాము. వీరిచే "పారమాత్మికోపనిషద్భాష్యము" చేయబడినది. మరియు వైఖానసులకు శ్రీమన్నారాయణ పద ప్రాప్త్యుపాయ భూతములగు రహస్యమంత్రా ర్థములు తెలుపబడినవి.

శ్రీనివాసాధ్వరి ముఖ్యశిష్యులైన అనంత నారాయణాచార్యులు గారిచే "బ్రహ్మసూత్రమునకు" వారిక్రో(గ్రాహిణి" యను వృత్తి చేయబడినది. అనంత నారాయణ గారి శిష్యులలో శ్రీనివాసాచార్యులు చాలా గొప్ప పండితుడు, పరమ భక్తుడు. ఈ శ్రీనివాసాచార్యులుగారిచే ఉపనిషత్తులనెడి "క్షీరాబ్ధినుండి" ఉత్తమ బ్రహ్మ విద్య" యను సుధ" ఉద్ధరింపబడినది ఈ గ్రంథము సర్వోత్కృష్టమై

వెలుగుచున్నది. అనగా వీరిచే "ఉత్తమ బ్రహ్మ విద్య" యని యొక గ్రంథము వ్రాయబడినది. ఇదిగాక వాల్మీకి రామాయణమునకు, వ్యాఖ్య గూడా చేయబడినది. ఆ వ్యాఖ్య రామాయణార్థము తెలుసుకొనువారికి కల్పవృక్షము వంటిదని ప్రాజ్ఞులు ప్రశంసించియుండిరి వీరికి అష్ట భాషా చక్రవర్తి యను బిరుదు గూడా గలదు.

ఈయన బాల్యము నందు శ్రీనివాస స్వామివారికి పుష్పమాలిక సమర్పించు నప్పుడు స్వామివారు ఈ పిల్లవానికి తన మెడ అందుటకు, వంగి, యామాలికను స్వీకరించెనట మరియొక పర్యాయము, స్వామివారికి నైవేద్యము సమర్పించున ప్పుడు "ఓ తండ్రీ - యీహవిస్సు నీవు భుజింపుమని భక్తితో ప్రార్థించి, నిర్బం ధించగా స్వామివారు స్వయముగా నారగించి, తరువాత, ఓ చిన్నవాడా! నీవు గూడా భుజింపుమని" స్వామి యాజ్ఞాపించగా బాలుడైన యీ శ్రీనివాసా చార్యులావ్రకార ముగా తాను గూడా భుజించెనట. వీరిచేతనే వైఖానస సత్సంప్రదాయకములగు ననేక గ్రంధములు చేయబడినవి. శాకుంతల వ్యాఖ్యానము గూడా వీరిచే వ్రాయ బడినది.

శ్రీనివాసాచార్యులగారి శిష్యులలో అతి ముఖ్యుడు గొప్ప పండితుడయిన వరదాచార్యులుగారిచే శ్రీ వైఖానస సూత్రమునకు "షట్సూత్రీయనుసృత" యను వ్యాఖ్యానము చేయబడినది.

ఇంతవరకు విఖనస మహాముని ముఖ్య శిష్యులైన భృగ్వత్రికశ్యప మరీ చాది మహర్షులు వారు గావించిన కృషి- వారు రచించిన గ్రంధముల వివరములు వైఖానస గురు పరంపరలో పైన చెలిపియున్న మహనీయుల వివరములు, వారి కృషి తెలుసుకొంటిమి. మరికొంతమంది ప్రముఖులున్నట్లుగా దెలియుచున్నది. తెలిసినంతలో పై ప్రముఖుల వివరములను మాత్రమే దెలిపియుంటిని.

వైఖానసులు ప్రస్తుతం ఏ యేప్రాంతములందున్నారు. వారి వృత్తులు, గోత్రముల వివరములు భగవద్రామానుజులవారు వారిని,గుర్తించిన విధానము-చరి త్రకు సంబంధించిన కొన్ని ముఖ్య విషయములను పాఠక లోకానికి తెలుపుటకు ప్రయత్నించెదను.

శ్రీమన్నారాయణ పరాయణత్వమే ప్రధానమని భావించే వైఖానస శాఖీ

యులు, ప్రథమమున నైమిశారణ్యమునందును, గంగానది తీరములయందును, వేదకాలములో వెలిగినను, బౌద్ధ మతాది కాలమున ఉత్తర హిందూ స్థానము వదలి దక్షిణ దేశమునకు వచ్చినట్లు చరిత్రల వల్ల స్పష్టముగా తెలియుచున్నది.

11వ శతాబ్దములో చోళ దేశమును పాలించిన "రాజకేసరి ధర్మాభిదానుడ" ను మొదటి రాజాధిరాజు తన 80వ యేట, అనగా 1050 వ సంవత్సరమున అనగా క్రీ.శ. 1050 వ సంవత్సరమున అనారోగ్యముగా నున్న సమయమున అనేక ధర్మములు గావించెనట. (చూ. డా॥ యన్. కేశవా చారియర్, శ్రీ వైఖానసం పేజీ 22, దక్షిణ అర్కాటు జిల్లా, "త్రిభువణి" యను గ్రామమునందు గల శాస శాసనము)

పై శాసనములో సుమారు 11 వ శతాబ్దములో దక్షిణ దేశమునందలి చోళ రాజులు వైఖానసులను కొందరిని పిలిపించి, వారికి మాన్యము లిచ్చి తత్సంబంధమైన శాస్త్రవివరములను తెలుసుకొని, వైష్ణవ మతమును ప్రోత్సహించినట్లు తెలియుచున్నది.

ఈ శాఖయందొక విశేషము గలదు నైమిశారణ్యము మొదలు- కన్యాకుమారి అగ్రము వరకు వైఖానసులందరు ఒక్క సూత్రమునకే సంబంధించియున్నారు వీరందరు తదితర బ్రాహ్మణాంతశ్శాఖీయులవలెగాక, స్వశాఖీయులలోనే సంబంధ బాంధవ్యములు చేసుకొందురు. వీరందరు ఉత్తములగు సప్తఋషులగోత్రీయులగుటచేతను, ఏక వేద, ఏక సూత్రమునే అవలంబించి యుండుట చేతను భోజన సంబంధబాంధవ్యములు నెఱపుటకు వీలగుచున్నది.

అనాది కాలము నుండియు, శ్రీరంగాది సుప్రసిద్ధ దేవాలయములలో వైఖానసులే అర్చకులుగా నున్నట్లు చరిత్రాంశముల వల్ల తెలియుచున్నది.

వీరు రామానుజీయుల పద్ధతులకు సమ్మతించనందుననే, శ్రీరంగమునందు రంగనాథాలయములో వైఖానసులను తొలగించి, పాంచరాత్ర విధానము అమలు పరచినట్లు "కోయిల్ ఒళగు" శ్రీరంగక్షేత్ర మహాత్మ్యము అను తమిళగ్రంథమునందును, "శ్రీ వేంకటేశ్వరేతిహాస మాల" యను గ్రంథములందు గలదు.

రామానుజాచార్యులకు పూర్వము శ్రీరంగాది మొదలైన మహాక్షేత్రములందు, విష్ణు నారాధించువారు వైఖానసులేయని బ్రహ్మాండాది పురాణములవల్ల స్పష్టముగా దెలియుచున్నది.

ఉదాహరణము : శ్రీరామానుజులవారు సమస్త దివ్యక్షేత్రములు దర్శించుచు పూరి-జగన్నాధ క్షేత్రమునకు బోయి. అక్కడ జరుగుచున్న అర్చనాది క్రియలను తన సిద్ధాంతము ప్రకారము, సంస్కరింపదలచి, తీవ్రముగా ప్రయత్నించెను. అంతకు పూర్వము అర్చన చేయుచున్న అర్చకులు రామానుజులవారు దెలిపిన పద్ధతులకు సమ్మతింపక జగన్నాధస్వామివారిని ప్రార్ధించిరి. స్వామి రామానుజునికి స్వప్నమునందు కనపడి, పూర్వము నుండి జరుగుచున్న పూజా పద్ధతుల ప్రకారమే. నాకు పూజలు సలుపుచుండవలయుననియు, నీవు వారి వృత్తిని చెఱపవద్దనియు చెప్పెను రామానుజులే మాత్రము సమ్మతింపక పూరీ రాజుగారిని మెప్పించి తన పద్ధతుల ప్రవేశపెట్టదలచెను. స్వామివారికి కావలసినది నిశ్చల భక్తియే గదా। స్వామివారు రాజుగారికి గూడా కలలో కనపడి- అనాది పద్ధతులు మార్చవద్దనియు క్రొత్త పద్ధతులు పనికిరావనియు చెప్పెను, చివరకు, స్వామివారు తన యోగ మాయచే రామానుజుని, శిష్యులతో సహా శ్రీకూర్మమునకు జేర్చినట్లు "ప్రపన్నామృత" మను గ్రంధము నందు చెప్పబడియున్నది.

తిరుమలలో గూడ అర్చనాది విధానములలో ఏవో కొన్ని మార్పులు చేయదలచి ప్రయత్నించినను. శ్రీ వేంకటేశ్వర స్వామి "వైఖానసార్చనా పరతంత్రుడే యని గ్రహించెను" తన గురువు, మేనమామగారైన "తిరుమలనంబి" గారంతటి మహనీయ పరమ భక్తుడే, స్వామివారిని అనంత భక్తితో సేవించినారేగాని, అర్చనావిధులలో ఏ మాత్రము మార్పు చేయుటకంగీకరించలేదనెడి విషయము గూడా గ్రహించి, తన ప్రయత్నమును విరమించుకొని స్వామివారిని మనసారా ప్రార్ధించి- సేవించి తదుపరి శ్రీరంగమునకు బోయెను.

దక్షిణ దేశములో మళయాళ ప్రాంతమైన "తిరువనన్తపురములో" అది శేషునిపై పవళించియున్న శ్రీ పద్మనాభస్వామి వారిని శ్రీ రామానుజులు దర్శించి అక్కడ స్వామివారికి నిత్యము జరుగుచున్న పూజా విధానమును శాస్త్రవిధానముగా లేదని అచ్చట గల అర్చకులతో భేదించి తన విధానమును ప్రవేశపెట్టవలయునని

పట్టుబట్టి తీవ్రముగా ప్రయత్నించిరి. అంకట అర్చక స్వాములు స్వామివారిని ప్రార్థించిరి. అనాటి రాత్రియే శ్రీ పద్మనాభ స్వామివారు అర్చకుల ప్రార్థనలకు సంతృప్తుడై, రామానుజుని "తిరుక్కురుంగుడి"కి చేర్చిరి. మరుసటి దినము ఉద యమున శ్రీ రామానుజులు జరిగినదానికి ఆశ్చర్యపడి అటువంటి ప్రయత్నములు విరమించుకొనుటయే యుక్తమని భావించి- తన భవిష్యత్ కార్యక్రమములు జరు పుకొనుచు తన యాత్రలను సాగించిరి.

ఇక్కడ ముఖ్యముగా గమనించవలసిన విషయము :

శ్రీ మచ్ఛేషాంశసంభూతుడు, విశాల హృదయుడు అయిన భగవద్రామానుజా చార్యులవారు తాను చేయవలసిన కార్యక్రమములు నెరవేరినపవితలచి దేహత్యాగము చేయనెంచి తన పదునారు కళలు, శిలావిగ్రహమునందుంచవలయునని పాంచ రాత్ర విధానమున ప్రయత్నించి విఫలుడాయెను.

అట్టి శక్తి ఆ శాస్త్రమున లేదని గ్రహించి శ్రీ రామానుజులు శ్రీ వైఖానస సిద్ధాంతమునందు గల గొప్పతనమును గ్రహించిన దూరదృష్టి గలవాడై "తిరు వరంగత్తముదనార్" అను వైఖానసుని నాశ్రయించి, విఖనస సూత్రపద్ధతిని బింబ శుద్ధి చేయించి, తన షోడశ కళలు నా విగ్రహమున న్యాసము చేయించెను. శ్రీ రామానుజులవారు తన గురువులకు పరమ గురువు. శ్రీ వైష్ణవాచార్యులలో పేర్వడ సిన, అత్యంత ప్రముఖులైన యా ముని చంద్రునంతటి మహనీయుడే కాశ్మీరా గమ ప్రామాణ్యము నందు గల

"అనిందితాచార్య మనస్య భాజం
దాస్యైక నిష్ఠం కరణ త్రయేణ
అనారతం శ్రీపతి పాదపంకజం
భజామి వైఖానస మాది వైష్ణవం॥"

అను శ్రీ సూక్తిని బట్టి శ్రీ వైఖానసులే ఆదివైష్ణవులని వారు కొనియాడి యుండుట గమనించి. ఆ శ్లోకమునే మనసారా తలచిరి. తన జన్మస్థలమైన శ్రీ పెరుంబుదూరు (భూతపురినందు) శ్రీ ఆదికేశవ స్వామిని వైఖానస విధానముననే ప్రతిష్ఠించి, పెరుమాళ్ల నర్చించుటకు వైఖానసులనే అర్చకులుగా నియమించునట్లు

భూతపురి మహాత్మ్యము దెలుపుచున్న విషయము గమనించి, ఆ విధానమునకే అక్కడ అర్చకులు వైఖానసులే నుండునట్లుగా అందరిని అంగీకరింపజేసినట్లు జేసిరి నేటివరకు ఆ పరమ దివ్యస్థలములో వైఖానసులే అర్చకులుగానుండియున్నారు.

"కలియుగ ప్రత్యక్ష దైవముగ ప్రసిద్ధి నొందిన తిరుమలలో వేంచేసియున్న శ్రీ వేంకటేశ్వరస్వామివారి అర్చక స్వాములును, భగవద్రామానుజాచార్యులవారి జన్మస్థలమైన శ్రీపెరుంబూదు నందు వేంచేసియున్న ఆదికేశవస్వామివారిని భగవద్రామానుజులవారిని అర్చించు అర్చక స్వాములు వైఖానసులే అయియున్నందున శ్రీ వైఖానస ప్రాశస్త్యము దెలియుచున్నది.

శ్రీ రామానుజులవారి మేనమామ, గురువులలో అతి ముఖ్యులైనవారు- "తిరుమలనంబి" మహాపండితుడు. పరమభక్తుడు. తిరుమలలో వీరి స్థానము అద్వితీయము వీరి కాలమునకు పూర్వమునుండియు, తిరుమలలో శ్రీ వేంకటేశ్వర స్వామివారి అర్చనాది కైంకర్యములు వైఖానస పద్ధతిన జరుగుచున్నను- సహృదయులు విశాలభావములు గలిగిన మహనీయుడు గనుక వైఖానస విధానమునకు హర్షామోదములు దెలిపి, ఏ మాత్రము మార్పులు చేయ తలపెట్టక తాను స్వామివారిని మనసార భక్తితో ప్రార్థించుచు, తాను స్వామివారికి చేయవలసిన సేవలు మాత్రము చేయుచు, పెళ్ళుబుచ్చి- ధన్యులై యుండుట ముఖ్యముగా గమనించవలసిన విషయము.

వైఖానసులను దక్షిణ ఇండియాకు చోళ రాజులు రప్పించుకొన్నట్లు తెలుసుకొంటిమి. వీరు ముఖ్యముగా దక్షిణ ఇండియాలో గోదావరి-కృష్ణ-కావేరీ నదీ తీరములకు విచ్చేసియుండుటచే నేటికిని, పై నదీతీరములయందే విస్తారముగ నివసించుచున్నట్లు కనపడుచున్నది.

ఇందుకు ఆధారముగ ఆంధ్ర మండలములో గోదావరి-కృష్ణ-గుంటూరు- ప్రకాశం-నెల్లూరు-చిత్తూరు జిల్లాలయందు విశేషముగను. గంజాం-శ్రీకాకుళం-విశాఖపట్నం-కడప-బళ్ళారి-అనంతపురము- కర్నూలు జిల్లాలలో స్వల్ప సంఖ్యాకులు గను- తమిళ ప్రాంతములో తంజావూరు- చిరుచినాపల్లి. చెంగల్పట్టు జిల్లాలలో విశేషముగను, తిరునల్వేలి' రామనాడ్, సేలం, కోయంబత్తూరు, ఉత్తర దక్షిణ

జిల్లాలలో కొద్దిగను, పశ్చిమ సముద్రతీరమున కొచ్చిన్, కూర్గు, మలబార్, మైసూరు ప్రాంతములలో అక్కడక్కడ అల్ప సంఖ్యాకులుగా నివసించుచున్నారు. నిజాం రాష్ట్రంలో (తెలంగాణా) చాలా తక్కువ సంఖ్యలో నున్నట్లు తెలియు చున్నది. ఉత్తర హిందూ స్థానములో ఈ శాఖీయులే ప్రాంతమునందున్నారో తెలియుట లేదు. నేటికిని ఆంధ్ర-ద్రావిడ-కర్ణాటక రాష్ట్రములందు పేర్వడసిన విష్ణ్వాలయములలో అర్చకులుగా నున్నారు.

ఇప్పటికిని పేర్వడసిన విష్ణ్వాలయములలో వైఖానస సూత్ర ప్రకారం అర్చన జరుగుచున్న ప్రసిద్ధ దేవాలయములు.

తిరుమల-తిరుపతి, కంచిలో కొన్ని దేవాలయములు, మధుర, తిరుక్కోటి యూర్, శ్రీవైకుంఠం. ఆళ్వారుతిరునగరి, వానమామలై, నవ తిరుపతిలో 7 దేవా లయములు, చిదంబరం, శ్రీ పెరుంబూదూరు, పూందమల్లి, తిరువళ్ళిక్కేణి, మహా బలిపురం, మంగళగిరి, అంతర్వేది-వేదాద్రి- పొన్నూరు, బాపట్ల మొదలగు దివ్య స్థలములు, వీరి గృహములు గ్రామములలో ఒకటి రెండు తప్ప ఎక్కువగా కనప డుటలేదు వీరు విష్ణ్వర్చనతోబాటు ఆయుర్వేద వైద్యమును గూడా నుపవృత్తిగా పెట్టుకొని జీవిస్తున్నారు, అనగా మాధవసేవతోబాటు – మానవసేవ కూడా చేయు చున్నారు.

1 వైద్య శాస్త్రమంతయు దేవాలయార్చకుల యొక్కయు. మత గురువుల యొక్కయు, స్వాధీనమైయున్నట్లు, "Temple Sleep" అను శీర్షిక క్రింద
1) History of Ayurveda by Dr. Mukharjee, Vol. 1 Page 75
2) Peaks of Medical History by Dawn M.D. అను రెండు వైద్య గ్రంధములందును చూడవచ్చును. (Ref. Sri Vykhanasam by Dr. N. Kesava Chariar. వైఖానస శాఖీయులలో ఏడు గోత్రములవారే యున్నట్లు తెలియుచున్నది.

1) భారద్వాజ 2) గౌతమ 3) అత్రి 4) కాశ్యప 5) కౌశిక 6) వసిష్ఠ 7) భార్గవ 8) మౌద్గల్య వారున్నట్లు తెలియుచున్నను- 7 గోత్రములవారే ఉన్నట్లు కనపడుచున్నది.

వైఖానసులు దేశమునందేప్రాంతమునందున్ననువిభేదములులేక స్వశాఖీయు

లతోనే సంబంధ బాంధవ్యములు గలిగి యున్నట్లు తెలుసుకొంటిమి వీరు సౌమ్య భావముతో అన్ని మతములవారిని- ఎట్టి పక్షపాత భావములు లేకుండ గౌరవ భావముతోనే జూచుచుందురు. వీరు ఆళ్వారులను, ఆచార పురుషులను- మతాధిపతులను తమ గృహములలో పూజింపరు గాని, వారియందు భక్తి- పూజ్యభావములతోనే మెలగుచుందురు ద్రవిడ ప్రబంధములను విధిగా పఠించరు

ఈ పరిశోధనలో శ్రీ విఖనస మహాముని ఆవిర్భావమును గురించి వారిచే తయారుచేయబడిన విఖనస సూత్రము- సిద్ధాంతము యొక్క ప్రాముఖ్యమును గురించి - వారి ముఖ్యశిష్యులైన భృగ్వత్రి, కశ్యప, మరీచ మహర్షులు గావించిన కృషిని గురించి- వైఖానసులు- వైఖానసేతరులైన ప్రముఖులు కొందరు వెలిబుచ్చిన అభిప్రాయములు. నాకు లభ్యమైనంతవరకు- వివరించుటకు ప్రయత్నించెదను

శ్రీ వైఖానసులలో ప్రముఖులైనవారొసంగిన అభిప్రాయములు- వారు రచించిన పుస్తకములు :

1. కీ. శే. బాలకలానిధి, డి. శేషాచార్యులుగారు, (తూగవారిపాలెం- చెంగల్పట్టు జిల్లా) షుమారు 1916 నుండియే. "వైఖానస ముద్రాక్షరశాల" నొకదానిని ఏర్పాటుజేసి- శ్రీ వైఖానస పత్రిక అను పేరుతో నొకదానిని ముద్రించి ప్రచురించిరి. వీరు ఆ పత్రికద్వారా శ్రీ విఖనస మహాముని ఆవిర్భావము యొక్క ప్రాముఖ్యము- వైఖానసుల గురించి అనేకములైన అంశములను ప్రముఖులైన పండితుల ద్వారా సేకరించి, ఆ పత్రికలలో ప్రచురిస్తూ అనేక అమూల్య విషయములను పాఠకులకు అందజేస్తూ వైఖానసేతురులకు గూడా వైఖానసులంటె ఎవరోః అను విషయమును తెలియపరచిరి. వీరు గావించిన సంఘ సేవ నిరుపమానము.

2) "శ్రీ మదనంత భట్టాచార్యాః" అనువారు 19.7లో మద్రాస్ నందుగల వికేతన ముద్రాక్షర శాలయందు" మరీచిమహర్షిణాకృతః అను విఖనసస్తోత్రపాఠః అను చిన్న పుస్తకములో అనేక విషయములు సేకరించి వ్రాసియుండిరి.

3) కీ.శే. శ్రీమాన్ ముక్తేవి వేంకట తిరుమలాచార్యులుగారు 1898లో "శ్రీ

వైష్ణవ విశిష్టాద్వైత సిద్ధాంత బోధినిలో ప్రాచీన వైష్ణవ విశిష్టాద్వైత సిద్ధాంతమునకు విఖనోమునియే ప్రథమ మహనీయుడనియు, ఆ సిద్ధాంతము తన ముఖ్య శిష్యులైన భృగ్వత్రి కశ్యప మరీచాది మహర్షులద్వారా ప్రచారమొనర్చిరని పెక్కు నిదర్శనములతో నిరూపించియుండిరి.

4) శ్రీమాన్ వాడపల్లి కృష్ణమాచార్యులుగారు 1911లో శ్రీ వైఖానస చరిత్రము అనే పుస్తకము వ్రాసియుండిరి.

5) శ్రీమాన్ సిరహరి గోపాలాచార్యులుగారు (తమ్మర) 19... లో విఖనసాచార్య స్తుతి- అను పుస్తకమును వ్రాసియుండిరి.

6) శ్రీమాన్ ముక్తేవి అనంతపద్మనాభాచార్యులుగారు (దేవరపల్లి పి.ఓ వయా తోట వల్లూరు- విజయవాడ) వీరు పంచ సంస్కార భాస్కరమ్ అను షుమారు 30 పేజీలుగల పుస్తకము వ్రాసి ముద్రించియుండిరి వీరు పంచసంస్కారవివరములు చక్కగా విశదీకరిస్తూ- శ్రీ విఖనో మహామునిచే తెలుపబడిన "గర్భచక్రాంకన ధారణే అత్యుత్తమమైనదనియు, శ్రీ వైఖానస-శ్రీ పాంచరాత్రులే ప్రాచీన వైష్ణవులని ప్రమాణములతో నిరూపించియుండిరి

7) కీ.శే. డా. నారాయణం శేషాచార్యులుగారు ఏ.ఎమ్.ఏ.సి. (ఒంగోలు) 1947 సం॥లో "శ్రీ వైఖానసమ్" అను పేరుతో 80 పేజీలు గల పుస్తకమును, ముద్రించి, ప్రకటించియుండిరి. వీరు సంస్కృత-ఆంగ్ల తెలుగు భాషలలో పరిజ్ఞానము గలిగియుండుటచే శ్రీ విఖనస మహాముని ఆవిర్భావము-వైఖానస సూత్ర విషయములు శాస్త్ర, పురాణ, సంహితల ద్వారానే గాక వైఖానస మత వికాసము వైఖానస సరస్సు అనేది మైనాక పర్వతమునకు ఆవలయున్నట్లు పటముల ద్వారా (Map) నిరూపించిరి. పాశ్చాత్యులు సహితము శ్రీ వైఖానస సూత్ర విషయములు తెలుసుకొని, ప్రశంసించియున్న పెక్కు విషయములు వివరముగా వ్రాసియుండిరి వీరు ప్రసిద్ధ ప్రాచీన దేవాలయములలో శ్రీ వైఖానసులే అర్చకులుగా నున్నట్లు గూడా శాసనములలో తెలిపిన విషయములు వ్రాసియుండుట గమనార్హము. వీరు వ్రాసిన పుస్తకములో 9,11,13,14,15,16,17 పేజీలలో తెలుపబడిన చరిత్రాంశములను బట్టి వీరు చాలా గొప్పగా కృషి చేసినారనుట ప్రబల నిదర్శనము.

8) కీ.శే. దివి లక్ష్మీ నరసింహాచార్యులుగారు (లలిత భారతి బిరుదాంకితులు, గుంటూరు) వీరు ప్రముఖ సంస్కృతాంధ్ర భాషలో గొప్ప పండితుడు. "విఖనోముని-వైఖానసము" అనే 16 పేజీలు గల చిన్న పుస్తకములో తెలుపబడిన విషయములు "రత్నములే" అది వైష్ణవులు-అగర్భ వైష్ణవులు శ్రీ వైఖానసులేయని అనేక ప్రమాణములతో నిరూపించియుండిరి.

9) కీ శే. డా. వేదాన్తం శ్రీనివాసాచార్యులుగారు (మంచికలపూడి గుంటూరు వీరు వ్రాసి ముద్రించిన గ్రంథములలో 1) అర్ష వాఙ్మయ చరిత్రము 2) వేద విజ్ఞాన సారము" అను రెండు గ్రంథములలో 1) విష్ణుబలి-వానప్రస్థాశ్రమ ధర్మములు - త్రిదండ సన్యాస రీతి- మంగళ సూత్రధారణ మొదలైన అనేక విషయములు అనేక శాస్త్రాధారములతో వైఖానసమునకు సంబంధించి అనేకానేక ముఖ్య విషయములు తెలిపియుండిరి.

10) శ్రీమాన్ పండిట్ పరాశరం-వెంకట్రామాచార్యులుగారు (విజయవాడ 1986లో "వైఖానసకథామథనము" అనే 103 పేజీలు గల పుస్తకమును వ్రాసి వేద పురాణాది గ్రంథములలో వైఖానసుల గురించి తెలిపి అనేక ముఖ్య విషయములు ఎంతో వివరముగా తెలిపియుండిరి.

11) అర్ష విద్యావాచస్పతి - తర్క - వేదాన్త - మహావిద్వాన్, టి.టి.డి. ఆస్థాన పండితులు, కీ.శే. వేదాన్తం జగన్నాధాచార్యులుగారు (అప్పికట్ల) వీరిని గురించి నేను చెప్పవలెనన్న నా మాటలు చాలవు. సమస్త మతములవారు ఏ ఈర్ష్యా భావములు లేకుండా, వీరిని పూజించి. గౌరవించుటను బట్టియే, వీరి ఔన్నత్యము తెలియుచున్నది. వీరు పెక్కు సంవత్సరములు టి టి డి. ఆస్థాన పండిట్ పదవి నిర్వహించి, అధికార-అనధికార-పండితులద్వారా ప్రశంసింపబడిన మహామనీషి త్రిమతములవారుగూడా వీరియందు భక్తిగౌరవములు ప్రదర్శించి మెలుగుటయే వీరి ప్రతిభకు చక్కని నిదర్శనము.

వీరు 1986 వ సంవత్సరములో శ్రావణ పౌర్ణమి నాడు విఖన మహర్షి జయంతి సందర్భముగా, వీరి ఉపన్యాస సారాంశమును- శ్రీమాన్ డా॥ రొంపిచర్ల శ్రీనివాసాచార్యులుగారు 1986 సం॥ అగష్టు నెల సప్తగిరి పత్రికలో ప్రకటించి యుండిరి. వారు తెలిపిన అతి ముఖ్య విషయములు స్వల్పముగా పాఠకులకు తెలుపుచున్నాను.

1) అష్టాదశ సూత్రకారులలో ముఖ్యులు, శ్రీ వైఖానస సూత్ర ప్రాముఖ్యతను గుర్తించుట, వైఖానస సూత్రానికి వైష్ణవత్వ సిద్ధిని కల్పించిన పద్ధతి- విష్ణుబలి- వానప్రస్థాశ్రమ ధర్మములు- సన్యాసికి గూడా దేవాలయ ప్రవేశము, విఖనస మహర్షి ప్రతిపాదించిన మార్గము, ఊర్ధ్వ పుండ్రధారణ మొదలగు ఎన్నో అతి ముఖ్య అమూల్య విషయములను తెలిపియుండిరి.

అతి ముఖ్య విషయం : విఖన మహర్షి చివరకు "నారాయణ ధ్యానం తోనే" తన సూత్రాన్ని "అనర్థక్యాత్-తత్తత్ప్రసంగే తత్కృత్కుర్యాత్-అపత్సుత ధనం తద్ధనం-ఇత్యాహ విఖనాః" అని వ్రాశారు. అనగా ఆపదలో పిడికెడు ధనం వంటివాడు నారాయణుడు అని చెప్పిరి నారాయణ పరతత్వాన్ని గురించి, ఇంతగా విపులీకరించి, చెప్పగలగినవారు శ్రీ విఖనస మహర్షియే అని చెప్పక తప్పదని ఘంటాపథముగా తెలిపియుండుట గమనార్హము. "ఈ నారాయణ పరతత్వాన్నే వ్యాసులవారు మాత్రం విష్ణు సహస్రనామాధ్యాయంలో చివరగా

"ఆర్తా విషణ్ణాశ్శిథిలాశ్చభీతా
ఘోరేషుచ, చ, వ్యాధిషు, వర్తమానాః
సంకీర్త్య నారాయణ శబ్దమాత్రం విముక్త దుఃఖాః
సుఖినోభవన్తి అని కంఠోక్తిగా చాటాడు.

12) వైయాకరణ, పంచానన, బిరుదాంకితులు, రాష్ట్రపతి బహుమతిగ్రహీత పండిట్ కీ.శే రొంపిచర్ల పార్థసారథి భట్టాచార్యులుగారు (అకులమన్నాడు, కృష్ణా జిల్లా) వీరు జగమెరిగిన శ్రీ వైఖానస వైష్ణవమహాపండితులు : వీరు సంస్కృత ఆంధ్ర, తమిళ, ఆంగ్ల భాషలలో ఎంతో విజ్ఞానము సంపాదించిన మేధావి మృదు భాషి, శాంతస్వభావము గలవారు, వీరు జన్మించి విద్యాభ్యాసము ప్రారంభించిన కాలము నుండి- తన నిర్యాణ కాలము వరకు అనగా జీవితములో ఎక్కువ కాలము తిరుమల తిరుపతిలోనే గడిపినట్లు తెలియుచున్నది. వీరి పాండిత్య ప్రతిభను అనుభవములను, గ్రహించి టి.టి.డి, వారు ఆస్థాన పండిట్ గాను, ఆగమచార్యులుగను, నియమించిరి. గవర్నమెంటువారు, టిటిడి వారు, అర్చక స్వాములు, వీరి సలహాలకు ఎంతో ప్రాముఖ్యమిచ్చి వీరి సలహాలను పొందుటను బట్టియే వీరి ప్రాముఖ్యము చాటుచున్నది దేవాలయ నిర్మాణాది నూతన కార్యములలో ఏవైనాచిక్కు

సమస్యలొచ్చినప్పుడు- వీరి సలహాలను పాటించుచుండెడివారు కొన్ని సమయములలో దేవాలయమునకు సంబంధించిన విషయములు న్యాయాధిపతులకు అర్థమయ్యేటట్లుగా ఆంగ్లేయ భాషలో చెప్పి వారిని సమ్మతింపజేసి, వారి మన్ననలను బడసియుండిరి. వీరు మరీచ్యాది మహర్షులు వ్రాసిన కల్ప సూత్రములకు తెలుగు లిపిలో వ్రాసిన గ్రంథములు చాలా ప్రాశస్త్యము బొందియుండెను.

ముఖ్యముగా విదేశీయులైన జర్మన్ పండితులు సహితము వీరి వద్దకువచ్చి వీరి ప్రతిభను గుర్తించి- వైఖానస కల్ప సూత్రములలో గల అనేక సందేహములను దీర్చుకొని కొనియాడి యుండుట వీరి ప్రతిభకు చక్కని తార్కాణము. ఎంతటి చిక్కు సమస్యలొచ్చినను, అతి సులువుగ, సునిశితముగ పరిష్కరించి అందరి మన్ననలను బడసియుండిరి. వైఖానసులేగాక, ఇతర వైష్ణవ శాఖలవారు స్మార్తులు, వీరు వారననేల అన్ని శాఖలకు సంబంధించిన పండితులు వీరిని గౌరవించి కొనియాడియుండుట వీరికి గల సమత్వభావములను దెలియజేయుచున్నవి . వీరు వ్రాసి ముద్రించిన "శ్రీ వైఖానస వైభవము" వ్యాస సంపుటి ఎంతో ప్రాముఖ్యము వహించియుండెను

వీరి ప్రతిభను గుర్తించియే కేంద్ర ప్రభుత్వమువారు "రాష్ట్రపతి అవార్డు" ఇవ్వటము, ఎంతో గర్వింపదగిన విషయమై యున్నది.

వీరు తిరుమలలో గావించిన మహత్తర కృషి, వైఖానసాశ్రమ నిర్మాణము ఈ ఆశ్రమముయొక్క చరిత్ర. తెలుసుకొనుట ముఖ్యమైయున్నది.

స్వస్తిశ్రీ నలనామ సంవత్సర చైత్ర బహుళ త్రయోదశి ఆదివారమునాడు తూర్పుగోదావరి జిల్లా, రామచంద్రాపురం తాలూకా- మండపేట గ్రామములో శ్రీమాన్ వింజరపు శోభనాద్రి ఆచార్యుల వారి మందిరమున ప్రముఖ వైఖానస శాఖీయులు సమావేశమై, సంఘ శ్రేయోభివృద్ధికై, వైఖానస శాఖీయుల విద్యాభివృద్ధికి. ఈ శాఖీయులకు సంబంధించిన ముద్రితాముద్రితములుగనున్న స్వసూత్ర గ్రంథములు శాఖీయులందరికి అందుబాటులోనుండి, అభిరుచిని పెంపొందించవలయునని, సభానిర్వాహకులు కృషిజేయుటకు ప్రారంభించిరి. 1921 నుండి తెన్నేరు, గూడూరు,పూనమల్లి,బందరు,ఏలూరు,నర్సరావుపేట.బుచ్చిరెడ్డిపాలెం,నెల్లూరు మొద

లగు పట్టణములలో ప్రముఖులైన కీ.శే. శ్రీమాన్ పండిట్ వేదాన్తం జగన్నాథా చార్యులుగారు కీ.శే. మహోపధ్యాయ, శ్రీమాన్ ఎమ్. లక్ష్మణాచార్యులు గారు_ కీ.శే. శ్రీమాన్ వైయాకరణ పంచానన బిరుదాంకితులైన రొంపిచర్ల పార్థసారధి భట్టాచార్యులు మొదలగా గల వారి ఆధ్వర్యములో సభలు జరిపి. ఈ సంస్థకు శ్రీ వైఖానస దివ్య సిద్ధాంత వివర్ధని సభ" అని పేరు బెట్టి, ఈ సంస్థాభివృద్ధికి కృషి జేసియుండిరి.

శ్రీ వేంకటేశ్వర వేదపాఠశాల అధ్యక్షులుగానున్న కీ.శే. ఆర్. పార్థసారధి భట్టాచార్యులుగారు కార్యదర్శిగా నియమింపబడిరి. 10-5-1959 సం॥లో చిత్తూరు నందు 1860 సం॥ 21 వ చట్టము క్రింద రిజిష్టరు చేయించిరి,

శ్రీమాన్ ఆర్. భట్టాచార్యులగారు ఎంతో కృషి జేసి శ్రీ వైఖానస, వైఖాన సేతరులైన ప్రముఖులు, ఉదార స్వభావులైన దాతలనుండి విరాళములు సేకరించి పరమ పవిత్రమైన తిరుమలయందు 12-85 పశ్చిమమాడవీధి, కేంద్ర స్థానములో శ్రీ వైఖానసాశ్రమము అను పేరున సమస్త వసతులతో పెద్ద భవనము నిర్మించి యుండుట చారిత్రాత్మక విషయమని చెప్పకతప్పదు. ఈ ఆశ్రమ భవనములో భృగు, అత్రి, కశ్యప, మరీచి మహర్షుల సమేత శ్రీ విఖనస మహాముని విగ్రహ ములు ప్రతిష్ఠించియుండిరి. ఈ ఆశ్రమము ఆ కొండలి స్థలములో నిర్మించుటకు వారు ఎన్నో అతిక్లిష్ట-కష్టపరిస్థితులనెదుర్కొని, వారుపడిన శ్రమ విలువకట్టరానిది. వారు జేసిన కృషి అమోఘము, నిరుపమానము శాశ్వతమైయున్నది.

ఈ విరాళములను సేకరించుటలో ఇతర రాష్ట్రములవారి వద్దనుండి గూడా తన పలుకుబడినుపయోగించి, విరాళములు సేకరించుట అంతంత మాత్రము వారికి సాధ్యమయ్యే పనిగాదు, చిరస్థాయిగా నుండే ఈ కార్యమును నెరవేర్చి వారి జీవిత మును ధన్యతగావించుకొనిన మహనీయమూర్తి, ఈ ఆశ్రమమునకు వచ్చి నేటి వరకు సకల సౌకర్యములు, సమస్త ప్రాంతములవారు పొందుతున్నారంటే అందుకు భట్టాచార్యులుగారి విశాలభావములు, కృషియే కారణము. తిరుమల నందు గల శ్రీ వైఖానసాశ్రమముయొక్క పేరు_ భారతదేశములో తెలియని వారు లేరు. అతి ప్రాచీనమైన "శ్రీ వైఖానసము" శ్రీ వైఖానసాశ్రమము అను పేరులో దిన దిన ప్రవర్ధమానమగుచు_ ఇంతటి ప్రఖ్యాతి బడసియుండుట కీ.శే. ఆర్. పార్థ సారధి భట్టాచార్యులుగారి కృషి, వారి కృషికి ఎంతగానో తోడ్పడిన వైఖానసపాలక

వర్గమని చెప్పక తప్పదు.

10-5-1959 సం॥లో రిజిస్టర్ గావింపబడిన శ్రీ వైఖానస దివ్య వివర్ధనీ సభ 1984 వ సం॥లో అతి వైభవముగా, రజతోత్సవము జరుపుకొనుట ఆనందించి గర్వించదగిన విషయము. పద్మావతీ శ్రీనివాసుల కృపాకటాక్షముతో భవిష్యత్‌లో శ్రీ వైఖానసాశ్రమములో పై సభ "స్వర్ణ, వజ్రోత్సవములు గూడా జరుపుకొన గలదని ఆశించుచున్నాను.

ప్రస్తుతం ఆశ్రమము యొక్క పాలక వర్గము :

అధ్యక్షులు : శ్రీమాన్ డా॥ జి. రాఘవాచార్యులుగారు, యం.బి.బి.యస్, ఒంగోలు
కార్యదర్శి : శ్రీమాన్ డి. విఖనాసాచార్యులు, B.E. E.E., T.T.D.

ప్రముఖులు, దక్షత గల ఉపాధ్యక్ష- పాలకవర్గ సభ్యులతో, ఈ ఆశ్రమము నిర్వహింపబడుచు దినదిన ప్రవర్ధమానమగుట మిక్కిలి గర్వించదగ్గ విషయము. కీ.శే. ఆర్. పార్థసారధి భట్టాచార్యులవారి వద్ద, పాలకవర్గ, సహాయ సహకారములలో ఎంతో అనుభవము సంపాదించి. సమస్త యాత్రికులకు సకల సదుపాయములందించుచు, పరిపాలనలో ఏ లోటు రానీయకుండ తన విధి నిర్వహణలో తన తోటి వారల సహకారముతో సమర్థవంతముగా మేనేజర్‌గా యుండి తన విద్యుక్త సేవలను చక్కగా అందించుచున్న చిరంజీవి జి. ప్రభాకరాచార్యులను అభినందించదగియున్నది.

కీ.శే. భట్టాచార్యులుగారు ఒక విధముగా తిరుమలకే అంకితమైవారనిన ఆశ్చర్యపడవలసిన పనిలేదేమో! వీరు, జీవితములో ఎక్కువ కాలము తిరుమలలో వేంచేసియున్న శ్రీ శ్రీనివాసమూర్తి దివ్యచరణారవిందములనే సేవించుచు కాలము గడిపియుండిరి. వీరి జీవితము గమనించిన నాకు భగవద్రామానుజులవారి మేన మామ, వారి పరమ గురువు "తిరుమలనంబిగారి జీవితము" జ్ఞాపకమునకు వచ్చుచున్నది. నిక్కముగ అంతటి మహనీయుడనియే చెప్పక తప్పదు.

13) శ్రీమాన్ దీవి లక్ష్మీనరసింహాచార్యులుగారు (అవనిగడ్డ-కృష్ణాజిల్లా)

వీరు తర్క, వేదాన్త, మహా విద్వాన్, పండిత, వేదాన్తం జగన్నాథా

చార్యులుగారి వద్ద వేదాంత శాస్త్రమభ్యసించినారంటేనే, వీరికి గల పాండిత్య ప్రతిభ ఎటువంటిదో సర్వులు తెలుసుకోగలరు.

వీరు "ఉభయ వేదాన్త ప్రశంస" అను షుమారు 60 పేజీల పుస్తకమును వ్రాసి ప్రకటించియుండిరి. వీరు ఉభయ వేదాంతులంటే సంస్కృతవేదము, ద్రవిడ వేదములలో గల రహస్యములు తెలుసుకొనిన వారినే ఉభయ వేదాంతులని వ్యవహరించుట సమంజసము గాదనియు, ద్రవిడ ప్రబంధములంటామే గాని, ద్రావిడ వేదమని ప్రత్యేకముగా లేదనియు, భగవద్గీతయందలి పరమాత్మతత్త్వము ఉభయాత్మకముగా నున్నదని బోధింపబడుటచే గీతాచార్యుడు ఉభయవేదాంతమే అర్జునకుపదేశించి సందేహనివృత్తి జేసెనవని వీరు సిద్ధాంతపరచి- ఉభయ వేదాంతములకు ప్రకృతి కారణ కారకుడైన పరమాత్మయు, వీరిరువురే ఉభయులు. ఉభయాత్మకమగు వీరి తత్త్వము తెలియవలెనన్న ఉభయ వేదాన్తమే శరణ్యము. వీరు ఈ చిన్న గ్రంథములోనే అనేకానేక విషయములు సప్రమాణముగా నిరూపించి వైష్ణవ లోకమునకే కళ్లు తెరపించి యుండుట గమనించదగిన అతి ముఖ్య విషయమై యున్నది.

14) కీ.శే. విద్వాన్ నారాయణం రఘునాథ చక్రవర్తి భట్టాచార్యులుగారు (ఖాజీపాలెం-రేపల్లె తాలూకా-గుంటూరు జిల్లా) వైఖానసులై యుండియు- తమ పూర్వీకులచేతనే తప్త చక్రాంకనము జేయించుకొని, తమిళ భాషలో దెలుపబడిన ద్రవిడ ప్రబంధములలో గల విషయములు, ద్రావిడ పండితులద్వారా తెలుసుకొనిన విశాలభావములు గలిగిన మహా పండితుడు వీరు సంస్కృత, హిందీ, తెలుగు భాషలలో గొప్ప పండితుడు, మృదుభాషి, ఏ సమస్యనైనా చక్కగా నిర్వచించి సహనభావముతో, ఓర్పుతో ప్రతివాదులను సంతృప్తిని గలిగించగలిగిన దిట్ట. సమస్త వర్గములు వీరిని పూజ్య, గౌరవ, ప్రేమ భావములతో చూచినారనిన వీరిలో గల నేర్పు- ఓర్పు- సామర్థ్యము అర్థము కాగలదు. వీరితో పరిచయము గలవారే వీరి విషయము చెప్పుటకు సాధ్యపడునని నా అనుభవము

12) భగవద్రామానుజుల తదనంతరము కాంచీపురమునకు సమీపమున షుమారు 700 సం॥ పైన "తూప్పిల్" అను దివ్యక్షేత్రమున శ్రీ వేదాంత దేశిక స్వామివారు జన్మించిరి. వీరు ఉద్దండ పండితులుగను- వడగలై సాంప్రదాయ

వారు ప్రముఖులుగాను- కీర్తింపబడి- శ్రీ రామానుజుల పరిపూర్ణ కటాక్షమునకు పాత్రులై సర్వతంత్ర స్వతంత్రులై "వేదాన్తాచార్యులని ప్రసిద్ధి నొందిరి. శ్రీ రామానుజ సాంప్రదాయమునకు చెందిన ప్రముఖాచార్యులలో "తెంగలై శాఖకు చెందిన కొందరు- ద్రావిడ ప్రబంధములకు మాత్రమే ప్రాముఖ్యమిచ్చిన సందర్భములో వీరు విశాల హృదయముతో సంస్కృత వేదమునకు గూడా అత్యంత ప్రాముఖ్యమిచ్చి సమదృష్టితో పరిశీలించిన విశాల హృదయులు. వారు శ్రీ వైఖానసులను- శ్రీ పాంచరాత్రులను కొనియాడుచు ఈ క్రింద నుదహరించిన విధముగా సెలవిచ్చిరి.

"త్వాం పాంచ రాత్రికనయేన పృథగ్విధేన
వైఖానసేన చ పథానియతాధికారాః
సంజ్ఞా విశేష నియమేన సమర్చయంతః
ప్రత్యాక్షయంతి ఫలవంతి దినాని ధన్యాః॥

తా॥ శ్రీమన్నారాయణా, వైఖానసులు-పాంచరాత్రులు శాస్త్రముచే నియమింపబడిన అధికారము గలవారై వైఖానస-పాంచరాత్రోక్త విధి ననుసరించి నీ చరణాంబుజములను, నిరంతరమర్చించు దినములను ఫలవంతము జేసుకొనుచు మహదానందముతో కాలము గడుపుచున్నారు. వారెంత ధన్యులో గదాః యని పై శ్లోకము ద్వారా శ్లాఘించి యుండుట సర్వులు గమనించదగియున్నది.

16. శ్రీ రామానుజీయ సాంప్రదాయస్థులలో ఉద్దంత పండితుడు- మహాకవి రచయిత- ప్రఖ్యాతిగాంచిన షడంగ వేదజ్ఞులు కాళహస్తి సంస్థాన విద్వాంసులు కీ.శే ఎక్కిరాల రాఘవాచార్యులుగారు 1930 సం॥లో "గృహ్య సూత్ర ధర్మ నిర్ణయము" అను 26 పేజీలుగల పుస్తకమును వ్రాసి ముద్రించి ప్రకటించి యుండిరి వీరు నిష్పక్షపాత- విశాలభావములవారని వీరు వ్రాసిన యీ పుస్తకము వల్ల సర్వులు తెలుసుకొని ఎంతగనో ప్రశంశించియుండిరి. ఇందులో వీరు వ్రాసిన విషయములు ఈ పుస్తకములో శ్రీ వైఖానసుల చరిత్ర అనే భాగములో వ్రాసిన వాటిలో నున్నవి.

వాటిని తిరిగి యిక్కడ వ్రాయటము సమంజసము గాదు- ముఖ్యముగా వారు శ్రీ వైఖానసులను గురించి చెలిపిన కొన్ని ముఖ్య విషయములను మాత్రమే

సంక్షిప్తముగా దెలిపెదను-

వీరు 18 సూత్రకారులు దెలుపని అనేక ముఖ్య విషయములు విఖనస మహాముని తన సూత్రములో వివరించినట్లు దెలిపియుండుట ఎంతోగమనించదగిన విషయము

1) విఖనస మహాముని ఆవిర్భావము యొక్క- ప్రాముఖ్యత- ప్రాచీనవైష్ణవులు వైఖానసులేయనియు, విఖన మహర్షి తన సూత్రములో పంచయజ్ఞములతో సహా 22 యజ్ఞములు- నిషేకము మొదలు అష్టాదశ కర్మ ప్రయోగములున్నూ- అన్త్యకర్మ ప్రయోగమున్నూ నాలుగు ఆశ్రమముల ధర్మములు- ఇతర సూత్రములలో నిమిత్తము లేకుండ తాము స్వయముగా దెలిపిరని వ్రాసిరి.

2) భగవదారాధన క్రమము చెప్పుచు కర్షణాది ప్రతిష్ఠాంతము, అర్చనోత్సవాది ప్రాయశ్చిత్తము వరకు, ప్రయోగ విధులు ఉపదేశించియున్నారు ఈ ఋషి శిష్యులు- భృగ్వత్రి కశ్యప మరీచాది మహాఋషులు గావటమే చాలా గొప్ప విషయమని ఎంతగనో శ్లాఘించియుండిరి.

3) వానప్రస్థాశ్రమ ధర్మములు ఈ ఋషి చెప్పినట్లు ఏ సూత్రకారుడు తెలుపలేదనియు, వానప్రస్థాశ్రమము స్వీకరింపదలచిన ఏ వ్యక్తి అయినను, వైఖానస సూత్రము మాత్రమే నాశ్రయించవలయునని స్పష్టముగా దెలిపియుండిరి. గృహార్చనా ప్రతిష్ఠ విధానము సక్రమముగా ఈ సూత్రకారుడు మాత్రమే దెలిపియుండిరి.

4) అష్టాదశ సూత్రకారులలో వివాహకాలములో మంగళసూత్రముండవలసియున్నట్లు దెలుపలేదనియు, ఒక్క విఖనసుడు మాత్రమే తన సూత్రమునందు మంగళ సూత్రాది కంఠాభరణములు కన్యాదానమైన వెంటనే ధరింపవలసియున్నట్లు వివరించి చెప్పిన విధానమును ఆచార్యులుగారు చక్కగా విశదీకరించి వ్రాసియుండిరి.

5) త్రిదండ సన్న్యాస విధి క్రమము గూడా ఈ ఋషి చాలా చక్కగా వివరించి తన సూత్రజ్ఞులకు చెప్పినట్లు- భగవద్రామానుజులు గూడా ఈ పద్ధతినే

త్రిదండ సన్యాస పద్ధతిని స్వీకరించునట్లు విపులముగా దెలిసియుండిరి.

9) విశిష్టాద్వైత సిద్ధాంతము శ్రీ రామానుజాచార్యులు ఏర్పరచినదిగాదనియు ఇంతకుపూర్వమే విఖనస ఋషివల్లను- తదుపరి పాంచరాత్రి ఋషివల్లను- మొదలగు వారిచేత ఏర్పడియున్నదని జెప్పియుండిరి. రామానుజీయ సాంప్రదాయ ప్రసిద్ధాచార్యులలో ప్రాచీన విఖనస మహర్షిని గురించి- వారు దెలిపిన సూత్ర ప్రాముఖ్యమును గురించి ఇంత స్పష్టముగా, వివరముగా, నిష్పక్షపాతముగా ఒక చిన్న పుస్తకములో వ్రాసిన వారు లేరు. వారిని సర్వులు అభినందించవలసినదే- ఇంతటి విశాల భావములు గల పండితులు చాలా అరుదుగా జన్మిస్తారు

17) కీ శే. విక్కిరాల రాఘవాచార్యులగారి కుమారుడు విద్యారణ్య వంచానన- విక్కిరాల రామచంద్రాచార్యులుగారిచే వ్రాయబడిన "దివ్యమార్గదర్శిని"లో హనుమాన్‌చట్టికి 4 మైళ్ళ దూరములో హనుమత్‌దర్శనము తరువాత "వైఖానస తీర్థమున్నట్లు వ్రాసిరి. కొన్ని చరిత్రాంశములను బట్టి వైఖానసులు ఎంతో ప్రాచీన వైష్ణవులని దెలియుచున్నదని వారు అభిప్రాయబడిరి. (ఆర్. వెంకటేశ్వర అండ్ కంపెని, మద్రాస్‌వారిచే పై పుస్తకము ప్రకటింవబడియున్నట్లు దెలియుచున్నది.

18) చెంగల్పట్టు జిల్లా ఉత్తర యేరూర్‌లో "వైకుంఠ పెరుమాళా" సుందర వరద పెరుమాళ్ల ఆలయములు కలవు. వైఖానస ఆగమములో చెప్పబడిన విష్ణు మూర్తుల (స్థానక) 1) ఆసీన 2) శయన 3) సత్య 4) అచ్యుత 5) అనిరుద్ధ నర నారాయణ నారసింహ- వరాహ శిల్పాలు గలవనియు అక్కడ గల శాసనాలమబట్టి వైఖానస ప్రాముఖ్యము చాటుచున్నది. 1985 వ సంవత్సరము 29 నవంబరు to డిసెంబరు 5వ తేదీన ప్రకటింపబడిన ఆంధ్రి సచిత్ర వారపత్రికలోని ప్రకటన చూడదిగును- (వతకూటి వెంకటసుబ్బారెడ్డి- సేకరించినవారు)

శ్రీ విశిష్టాద్వైత ప్రచార సంఘాధ్యక్షులు- అష్టోత్తర శతనామ క్రతు ప్రచారక దీక్షాధురంధరులు, శ్రీమత్పరమహంస పరివ్రాజకాచార్యులు. శ్రీశ్రీశ్రీ త్రిదండి శ్రీమాన్ నారాయణ జీయర్‌స్వామివారు. ఈ శతాబ్దములో విశిష్టాద్వైత తత్త్వము వైష్ణవ మతము- ఆధ్యాత్మికమునకు సంబంధించిన భక్తి ప్రబోధనలు, దేశమంత సపటను ంచరించి విరివిగా ప్రచారము జేసిన ఘనత వీరికే దక్కినదమటలో

మాత్రము సంశయము లేదు. శ్రీ రామానుజ సాంప్రదాయ వైష్ణవాచార్యులలో గొప్పగొప్ప పండితులున్నారు. ఉదా: శ్రీమాన్ అణ్ణంగిరాచార్యులు మొదలైన వారు ఎంతోమంది పండితులున్నను- జీయర్ గారితో సమానముగా దేశమంతటను సంచారముజేసి- అన్ని మతములవారి అభిమానము సంపాదించి- స్వపక్ష- పరపక్ష భేదభావములు లేకుండా సర్వులను తన మృదు మధుర వాక్కులతో మెప్పించి- సమ్మతిలపజేసి- విశిష్టాద్వైత మతమును ప్రచారము జేసిన ఘనత వారికొక్కరికే దక్కినది- భగవద్రామానుజుల తదనంతర కాలములో శ్రీ మణవాళమహామునులు శ్రీ వేదాంత దేశికులవారు ఏవో వారిలో వారికి కొన్ని భేదాభిప్రాయములున్నను- ప్రజలలో విశిష్టాద్వైత మతమును ప్రచారముజేసి బహుళవ్యాప్తికి తెచ్చిరి. వారుభయులు ఎంతో ప్రతిభావంతులైనను- జీయర్ స్వామివారి మాదిరిగా భారతదేశమంతటను పెక్కు పర్యాయములు పర్యటించి- భక్తి-మత ప్రబోధనలు చేయుటయే గాక 108 రామస్థంభములు ప్రతిష్ఠించుట- ఎవరివల్ల సాధ్యమయ్యే పనిగాదు. ఒక విధముగా భగవద్రామానుజులవారే వారిలో ప్రవేశించి వారిచేత ఈ మహత్తర కార్యములను నిర్వర్తింపజేసినారేమోయని నేను అభిప్రాయపడుటలో అతిశయోక్తిగాదని నా అభిప్రాయము. శ్రీ రామాంజుల తదనంతరము ఇంతటి విస్తృత కార్యము ఎవరు నిర్వహించియుండలేదు. నా జీవితములో అంతటి మహనీయుని దర్శింపలేక పోయినందులకు నేటివరకు చింతిస్తునే ఉన్నాను పూజ్యులైన జీయర్ గారు విఖనస మహామునిని శ్రీ వైఖానసులనుగురించి యీ విధముగా ప్రశంసించియుండుట చాలా గొప్ప విషయము. వారికి నా ధన్యవాదములు-

1) "శ్రీమదాచార్య వర శ్రేయర్విఖనో మహర్షిభిః
జగద్ధితాయ-అర్చావతారా వైభవ విశేషః సుష్ఠు
ప్రబోధితః (మకాం కోతుకొండతత్రిం 10-6-61

2) "స్థావరాణాం హిమాలయః" అను శ్రీ పరమాత్ముని గీతావచనాను సారముగ. హిమాలయము, అందలి బదరికాశ్రమము - భగవదాత్మకమై- ఆధ్యాత్మిక కేంద్రమై, పరమపావనమై- పవిత్రమై సర్వముని, జనసంసేవ్యమై వెలయుచున్నది.

సర్వసంపూర్ణ సుందరమైన నూతన ఆగమ కర్త యగు భగవాన్ శ్రీశ్రీశ్రీ

విఖనోమహాముని అచ్చట చాలా కాలము తపస్సాచరించి, జగద్విఖ్యాతమగు, గొప్ప విష్ణు యాగమాచరించెను.

ఆ మహర్షి అనాడు ఆ యాగమున, యజ్ఞభగవానునికి ఆరాధన రూపముగ, ఆహుతి నొనర్చిన యవలు- తిలలు ఇత్యాదులు యీనాటికిని మనకు భస్మరూపము నగుట్టుగ గన్పించుచున్నది. ఆ మహర్షి యొక్క తపో మహిమ చేతను- యాగానుష్ఠానముచేతను, గూడ ఆ స్థలము మిక్కిలి ప్రసిద్ధమై, భక్తులకు సదా సేవ్యమై, సకల ఫలప్రదాయియై విలసిల్లుచున్నది. (మకాం. బదరికాశ్రమము 1961 సం॥)

పక్షపాత భావము లేక - సర్వమతములవారిని సమతా దృష్టితో చూచేమహనీయుల వాక్కులు, చెప్పిన వాక్యములు రత్నములే!

శ్రీ ఉ వే. ప్ర. శ్రీమాన్ ఉపన్యాస కేసరి- సుబోధక్ సుధీమణి విద్వాన్ కోయిల్ కందాళై రంగాచార్య స్వామివారు- వరంగల్

జన్మ ప్రాప్తవతాం- పరమానందరూపఫలప్రాప్త్యర్థం- శ్రీమన్నారాయణ సమారాధనమేవాఽఽవశ్యకమ్.

సమారాధ్య శ్రీమన్నారాయణ- పంచప్రకారావస్థాపన్నః తేషు, సర్వైరప్యారాధనార్థమేవార్చావతారత్వేనా వతీర్ణః తస్మాత్తదారాధన మేవముఖ్యమ్, తదారాధన విధిబోధనార్థమేవ శ్రీ మద్విఖనోముని రూపేణ, స ఏవ అవతీర్య శ్రీ వైఖానస మహాశాస్త్రమనుగృహీతవాన్, తచ్ఛాస్త్రోక్త ప్రకారేణ- భక్తి పురస్సరం భగవదారాధనం కర్తవ్యమ్॥ (మకాం. కోరుకొండ క్షేత్రము)

మహామహోపధ్యాయ- అవధానశిరోమణి- విద్యావారధి- ఆంధ్రప్రదేశ్ ఆస్థానకవి- మధ్వ శ్రీ కాశీకృష్ణాచార్యులవారు, గుంటూరు (1964) వీరు శ్రీ విఖనోమహామునిని గురించి తెలిపిన వివరము :

శ్రీ మన్నారాయణుని మానస పుత్రుడగు శ్రీ విఖనోముని, శ్రియః పతిని తత్త్వతః దర్శించి- యర్చించి- తత్పరిపూర్ణానుగ్రహ పాత్రమై- నిరంతరానందాంబుధినోలలాడి- తరించినట్లే- పరమ పాపులతో గూడ, సర్వజీవులను తరింపజేయ వలెనను, విశాలహృదయముతో. భారత పుణ్యభూమియందెల్ల యెడల భగవన్మూర్తులను ప్రతిష్ఠించి, యర్చించు విధానమును, సరహస్య విశేషముగనుపదేశించుచు

తదర్చాఫలము, సర్వప్రాణులకు ననుభోగ్యము కాగలదని సిద్ధాంతీకరించిన మహా వ్యక్తి విఖనోమునియని చెప్పకతప్పదు.

బ్రహ్మశ్రీ శతావధాని కీ.శే చెళ్లపిళ్ల వేంకటశాస్త్రిగారు ఆంధ్ర వార పత్రిక 19-5-1948 లో "వైఖానసులు-వైష్ణవులు" అనెడి శీర్షికలో వ్రాసి ప్రకటించిన వ్యాసమునకు సారాంశము దెలుపుచున్నాను —

ఆంధ్రరాష్ట్రములో వీరి పేరు ఎరుగనివారు లేరు. జగమెరిగిన పండితులు. తిరుపతి కవులంటెనే సర్వులకు తెలుసు. వీరు స్మార్తులైయుండియు వైఖానసుల విషయమై నిష్పక్షపాత భావములతో పరిశీలించి, వ్రాసిన విషయములు సమస్త పండిత లోకాన్ని కళ్ళు తెరిపించారనుట అతిశయోక్తిగాదు. వీరి విశాలభావములకు చక్కని నిదర్శనము వీరు గూడ విఖనోముని అవిర్భావమును గురించి, వారు బోధించిన సూత్రముయొక్క విశిష్టతను గురించి, అ మహాముని దెలిపిన గర్భ చక్రాంకనము, వివరమును గురించి, వానప్రస్థాశ్రమ ధర్మముల వివరమును గురించి, వైఖానసులకు. రామానుజీయ వైష్ణవ సాంప్రదాయములోగల భేదములను గురించి, నిష్పక్షభావముతో నిర్భయముగా పాఠకలోకానికి తెలియపరచుట ఎంతో గొప్ప విషయము.

శ్రీ రామానుజీయ వైష్ణవులకు, వైఖానసులకు, బొట్టును బట్టి, కట్టునుబట్టి విష్ణువునే పరమ దైవముగా ఆరాధించుటను బట్టి సామాన్యులు వీరుభయులు ఒక్కటియేయని భ్రమిస్తారు. వైష్ణవులకు రామానుజులు గురువనియు, వైఖానసులకు గురు పీఠములంటూ లేవనియు, విఖనస ఋషి సూత్రాన్ని బట్టి శ్రౌత, స్మార్తాది కలాపాన్ని నిర్వహించుకుంటారనియు- వీరికి ప్రత్యేక సూత్రము గలదనియు, వైష్ణవులు మాత్రము, అపస్తంబాది సూత్రాలను బట్టి వైదిక కర్మలు నిర్వర్తించుకుంటారనియు, వీరు అగర్భ వైష్ణవులనియు, ఆదివైష్ణవులు వైఖానసులే అయినట్లు ఎన్నో ప్రమాణములతో స్పష్టముగా దెలిపియుండిరి వానప్రస్థాశ్రమ ధర్మములు విఖనస మహర్షి దెలిపిన విధముగ ఏ సూత్రకారుడు దెలుపలేదని వ్రాసియుండిరి. స్మార్త పండితులలో వైఖానసులను గురించి ఇంత విపులముగా తెలియజెప్పిన వారు లేరు. రామానుజులు అవతరించుటకు పూర్వమునుండియే, అనాది నుండియు విష్ణ్వాలయములలో వైఖానసులే అర్చకులుగా నున్నట్లు స్పష్టముగా తెలియపరచిరి

జగత్ప్రసిద్ధమైన తిరుమల క్షేత్రములో నేటికిని వైఖానసులే స్వామివారి అర్చకులుగా నున్నట్లు తెలిపియుండిరి.

ఒక విధముగా రామానుజీయ వైష్ణవులు-స్మార్తులు గూడా గ్రామమునకు ఒక్క గృహముగల వైఖానసులను చాలా ఇబ్బందులు పెట్టినట్లు ఎంతో ఆవేదనతో వ్రాసియుండిరి.

అధిక సంఖ్యాకులు గల బ్రాహ్మణులు- అర్చకులను చూచిన తీరు- మహమ్మదీయ యుగములో హిందువులను గూడా ఇంతగా బాధించలేదని, వారు ఎంతో బాధతో వ్యాసము వ్రాసిరి. ఆ వ్యాసము చదివిన వారికే వారి భావములు అర్థము చేసుకోగలరు. ఈ విధముగా నిష్పక్ష భావములతో, సమదృష్టితో తన అభిప్రాయములు నిర్మొహమాటంగా వెల్లడించే పండితులు చాలా అరుదని చెప్పవచ్చును. (ఆ వ్యాసమును పరిశీలించుట చాలా ముఖ్యము)

ఆంధ్రవాచస్పత్యము : (నిఘంటువు)

శ్రీ కొట్రా శ్యామల కామ శాస్త్రిగారు తాను వ్రాసిన నిఘంటువులలో వైఖానస బ్రాహ్మణులనుగురించి వైఖానస బ్రాహ్మణులు ద్రావిడులలోనొకతెగయనియు వీరు ఏకాయన యజుశ్శాఖీయులనియు, వైఖానస సూత్రానుష్ఠాతలు వైదికులు, భట్టాచార్యులు అను బిరుదము గలవారు- గర్భచక్రాంకన పరులు- ఆత్మార్థయజ్ఞమున పరార్థయజమున నారాయణుని తప్ప ఇతర దైవములనారాధించని ఏకాంత వైష్ణవులని తెలిపియుండిరి.

శబ్దరత్నాకరము : (నిఘంటువు)

వైఖానసులగా వానప్రస్థులని తెలిపియుండిరి.

సూర్యరాయాంధ్రనిఘంటువు :

వైఖానసము - వానప్రస్థుల సంబంధమైనది వానప్రస్థులాచరింపవలసినది.
వైఖానసుడు - వానప్రస్థుడు. తృతీయాశ్రమమున్న ద్విజుడు, వైఖానస సూత్రానుసారముగ విష్ణ్వాలయములందు పూజలు సలిపే అర్చకులు.

బ్రౌణ్య నిఘంటువు : By Charles Philip Brown. Telugu Translator to Government Senior Member of the College Board

వైఖానసుడు - A Priestling. An Attendent in Vishnu Temple.
(విష్ణు దేవాలయములలో వైఖానస పూజ జరుగుచున్నది)
In this Temple the worship is performed according to the rules Vykhanasa saint- Vikhanasa.

వైఘానసుడు లేక విఘనసుడు - Error for వైఖానసుడు

తర్క- వేదాంతాచార్య, దర్శనాచార్య, బ్రహ్మశ్రీ మద్దులపల్లి
మాణిక్యశాస్త్రిలవారు (విజయవాడ)

శ్రీమన్నారాయణుడగు శ్రీద్విఖనో మునీంద్రుడు, సర్వోపయుక్తముగ, సర్వాధికారముగ, సకలము ముక్షు జన సహితమగు భగవదర్చనా రూపభక్తిని పరిబోధించి, లోకములకు శాంతి సౌఖ్యములను కలుగజేసిన మహనీయమూర్తి అని విఖనో మునిని గురించి శ్లాఘించియుండిరి.

బ్రహ్మశ్రీ రాయప్రోలు లింగన సోమయాజులవారు, బి.ఏ బి.యల్
(గుంటూరు)

నిఖిల నిగమాగమ కోవిదుడగు శ్రీమద్విఖనస మహాముని మేధావైభవ సంపన్నుడు. విఖనోమహర్షి విరచితమగు నాగమశాస్త్ర సౌష్ఠవము, ఆయన దివ్యానుభవ ప్రభవమై, నిక్కాలపు విపరీత భావముల పరేత భావనలుగజేయు సర్వ సమర్థమగుచున్నది. గుండెనిండ దండిగ నుండు పరమేశ్వరుని ప్రతిమా రూపమున గుడిలో రాతిరూపముగను, రాగిరూపముగను, సంతరింపజేయు విధానమునకు, విఖనసుడు, శాస్త్రత్వమాపాదింపజేసి అద్వితీయమగు కల్యాణ మొనర్చెను.

నిగమములయందంతర్నిహితమైన మూర్తి, సపర్యావిధాన సువర్ణచయఖనిని సునిశితమగు నిజమేధా పాటవముతో ఖననము జేసి అమూల్య క్రియా కలాపముల ముముక్షులోకమున ప్రచుర ప్రచారమునను పెంపొందించిన విఖనసుడు అన్వర్థాభిధానుడు, ఉత్తమ శ్లోకుడు.

శ్రీ మదాంధ్ర వాల్మీకి శ్రీ వాసుదేవస్వామివారు వైఖానసుల గురించి వీరు వివరించిన విషయము

వైఖానసులు, వైఖానస సూత్రావలంబకులు. విఖనస ఋషి ప్రోక్తమైన సూత్రము ప్రకారము వర్తించువారు. విఖనసుడని బ్రహ్మకు పేరుగలదు. ఈయన నారాయణునిచే నుపదేశమునొంది, మతమొకటి స్థాపించెను. దానికి వైఖానస మతమని పేరు. భృగువు, మరీచి, అత్రి, కశ్యపుడు, వీరామంత్రి ప్రవర్తకులు. వీరందరు విష్ణు భక్తులు వీరు విష్ణ్వారాధనము మోక్షోపాయములందు ముఖ్యముగ నెంతురు ఈయారాధనము, అమూర్తికిగాని, సమూర్తికి గాని, చేయవచ్చును. అమూర్తి పూజయనగా: అగ్న్యాదులందు భగవంతునారాధించుట. సమూర్తి పూజ యనగా: బింబ పూజ- దీనినే విగ్రహారాధనమని. బేరపూజయని యందురు. వీరి మతమున రెండవదియే యుత్తమము మోక్ష సాధనయు. భగవదారాధనమనియే వీరి మతము అనగా దక్షిణవానికంటె నిది ముఖ్యము. దీనికి దక్షిణ వంగములు. వీరికి భగవదారాధనతో ముఖ్య వృత్తియై యున్నది.

తర్క- వేదాంత విశారద. బ్రహ్మవిద్యాచార్య, బ్రహ్మశ్రీ ముదిగొండ వెంకట్రామ శాస్త్రిలవారు. శ్రీమదఖిలాంధ్ర దేశీయ బ్రాహ్మణ గురుకులాశ్రమ సంస్థాపకులు సంచాలకులు - సర్వోపద్రష్టలు, త్రిలింగపీఠము, విజయవాడ.

శ్రీమన్నారాయణాంశ సంభూతుడగు- శ్రీ విఖన మహర్షి, శ్రీ బోధాయన ఆశ్వలాయన, ఆపస్తంబాదులవలె నిఖిలాభ్యుదయ నిశ్శ్రేయససాధనములగుటచే భారతీయులకు ముఖ్యాతిముఖ్యములగు- నిషేకాది- శ్మశానాంత సంస్కారములను కల్ప సూత్రముతో ననుగ్రహించుటేగాక- పండితులకును, పామరులకును, అత్యంత మూఢులకును గూడ- దర్శనమాత్రము చేతనే, చిత్తశుద్ధిని గలిగించి, సాలోక్య సామీప్యాది ముక్తిమార్గమున జేర్చెడి- శ్రీమద్భగవదర్చావతార, సపర్యావిస్తారములనెల్ల- దేవాలయ నిర్మాణ- భగవన్మూర్తి నిర్మాణ- ఉత్సవ విగ్రహ నిర్మాణ, సార్వజనీన భగవదనుగ్రహ ప్రయోజన జనకతద్గ్రామోత్సవాది, వివిధ క్రియలతో వైదిక వైష్ణవాగ సూత్మక స్వీయ వైఖానసాగమ మూలమున నాసేత, శీతాచల స్థిత యావద్భారతీయులను సముద్ధరించినది-

బ్రహ్మశ్రీ పండిత భాగవతుల లక్ష్మీపతిశాస్త్రిగారు
రామచంద్రపురం, తూర్పుగోదావరి జిల్లా.

వైఖానసులకు ప్రత్యేకముగా వేరసూత్రములు గలవు. అందేసూత్రమునను కాన్పింపని, వానప్రస్థ ధర్మములు గలవు. రామాయణాది కావ్యములందేగాక భారతాదీతిహాసములందు గాన్పించెడి. వైఖానసులెల్లరును, నీ సూత్రమున జెప్పబడి నట్లు వర్తించువారలే, ఆ యాశ్రమ ధర్మమున ప్రవర్తించు వారలకెల్ల రకున్ని సూత్రమే గతి ఉత్తమగ్రస్థములందు గాన్పించెడి భగవద్వాక్యములను బట్టి విష్ణ్వారాధనమునకు వీరేయర్హులు. కాని మరొకరర్హులుకారని స్పష్టముగా చెప్ప వచ్చును. ఎనిమిదవ మాసమున చేయబడెడి విష్ణుబలి సంస్కారము చేతనే, గర్భ చేతనమునకు ప్రపత్తి కలుగుచున్నది. కావున వీరలు గర్భ వైష్ణవులగుచున్నారు. అనగా వైదిక క్రియయగు, విష్ణుబలి సంస్కారముచే మాతృ గర్భమునందే కృత ప్రపత్తులగుచున్నారని యర్థము. అన్యులకు మాత్రము పాంచరాత్రాగమోక్త ప్రకారముగా వైష్ణవులగుటకు తప్తచక్రాంకనము కావలయును. ఇది కేవలము తాంత్రికవిధియని సెలవిచ్చిరి.

VYKHANASA AND VYSHNAVISAM

Sri A. R. Tatachari. AVL.

VEDIC MANTRAS describe the God-head in different names such as AGNI, MITRA, VARUNA etc. On the cnotrary the "UPANISHADS," prefer the names BRAHMMA, SAT, ATMA etc. to indicate God-Head. Puranas centralized their stories on the "THREEMURTHIES". Though the God-Head is the same as Creator, Sustainer and destroyer, it is only in the names that there is a difference unlike, Upanishads, Vedamantras assign male as well as female forms to GodHead. The personal cum- in personal approach of the Vedas is retained, throughout the history of our religion.

Our God is a person, in the sense male of female, but in a sense He is the "GNANANANDA SWAROOPA." The inpersonal approach is helpful, for the "GNANEES" whose ultimate aim is deduction of the reality. But for religious

a God with personal form or with personal traits is absolutely necessary. For, they want to approach God for the human point of view. Ofcourse, persona l form of God is most suitable for Mistics for their experiences. "VISHNU" is one of the names (Occuring in the Vedas) denoting God-head. Vishnu is extolled as the Supreme God. There are a number of Myths connecting the Vishnu in the Brahmanas the wh le Vedic rituals are identified with the form of Vishnu.

On the basis of VIshnus supremecy as God-head the Vyshnavisam as its origin in the Vedas. It is revealed to the world only by the sage "Vikhanasa" who is great sage of the post Vedic period. It is no exaggeration to state that he is the "MULAPURUSHA" of the Vyshnavism. Unlike the Pancharatrikas Is strictly followed Vedic literature for for his inspiration.

We can even state that Pancharatrikams, came into being as a Sequel to Vikhanasa teachings. Worship of God in the form of idols in temples originated first the geneous of Vikhanasa and was followed by Pancharatrikas. For the Agama cult in is their "TANTRIK-MANTRAS" Mudras, Yantras etc.

Later on, Pancharatra system became a seperate school with distinct doctrins in the place of Upanishadic lines. The system eveloped immensely. It depends on the background of Vedic Mantras and rituals.

On the other hand, Vikhanasa basis his doctrines and rituals only on the VEDAS. Non Vedic elements are quite rare in his system of worship. Vikhanasa zeal for Vyshnavisam is demonstrated in his Kalasutra, Kalpasutra are ritualistic literature or the Vedic period.

Apastambha, Bodhayana, Satyashada and others wrote Kalpasutra, eloberating Vedic rituals. Only Vikhanasa introduced Vyshnavas spirit in his ritualistic literature So his Vedic rituals are thus out and out Vyshnavit in character.

The Mantra, which describes the achievements of Vishnu measuring the three worlds by His feet is very predominated with Vikhanasa. "BHATTAR" the Vyshnava famous Acharya that the Lord assumed this "Threevikramavatar" only to illustrate this Mantra. The ancient Tamil tradition also gives unique importance to this mantra, by calling Vishnu as "NEDUMAL, NEDIYAR, KUMARAN etc. We can cite a number of instances where Vikhanasa infuses Vishnavit spirit in Vedic rituals.

There is another interesting instance also, the Brahmanas of "YAJURVEDA" prescribes the method for collecting ' DARBHAS" for the rituals.

When the main priest is near the grass-talk for cutting the 'KUSA' he is advised to leave the first one, uncut and to cut the other for his use. Leaving of the first "KUSA" is interpreted by Vikhanasas as an oblation to Vishnu. Ofcourse, Brahmanas never mention any name in this connection. But Vikhanasa is a Vishanavit. He takes it as an offering to Vishnu.

Ii is only Vikhanasa, who prescribes Vyshnava Mantras of Vedas, as expiation for uttering falsehood and ritualistic utteraeces.

Followers of Vikhanasa, throughout India are born Vishnavits. They need not take any special Deksha, for Vishnavahood. But in the case of others, who follow other rishies ought to take special deeksha for becoming Vishnavas. Unlike other sutrakaras, Vikhanasa domestic rituals also emphasise, Vishnu's importance. So, Vikhanasa Rishi is the founder of Vishnavisam and his followers are the original Vishnavas.

వైఖానసము - వైష్ణవము

అనువాదము : శ్రీ ఎం. శ్రీరామచక్రవర్తి, సప్తగిరి, సెప్టెంబరు 1977

వేదమంత్రములు ముఖ్యదేవతను. అగ్ని- ఇంద్ర- మిత్ర- వరుణ మొదలగు వివిధ నామములతో వర్ణించుచున్నవి. దీనికి అన్య విధముగ ఉపనిషత్తులు ,

బ్రహ్మన్, సత్, ఆత్మ, మొదలగు నామధేయములతో భగవంతుని వ్యవహరించు చున్నవి. ముఖ్యదేవత, సృష్టి- స్థితి, లయకారుడు భగవంతుడొకడే అయినను, పురాణగాధలలో త్రిమూర్తులుగ కేంద్రీకరింపబడినది. ఉపనిషత్తులవలె గాక, వేద మంత్రములు భగవంతుని స్త్రీ, పురుష రూపములుగను అభివర్ణించినవి.

మన మత చరిత్ర అంతయు, వేదమంత్రములనే ఆశ్రయించియున్నది. మన ముఖ్య దేవత స్త్రీ లేక పురుష వ్యక్తిత్వము గలిగి, ముఖ్యముగ "జ్ఞాన-ఆనందస్వరూపమై" యొప్పుచున్నది. నిజస్థితిని తగ్గించుటయే జ్ఞానుల అంత్యధ్యేయముగాన వారికి భగవానుడు నిర్గుణాత్మకముగా, నిరాకారముగా, నహాయకారి, కాని మతమునకు ముఖ్య దేవత (భగవంతుడు) సగుణుడుగా గాని, సాకారుడుగాగాని, సాకార చిహ్నములతోగాని, ఉండుట ఎంతేని అవసరము. మానవ దృష్టి నుండి భగవంతుని చేరగోగువారికి పై విధానము ఉపయోగము. బహుశః అర్థముచేసికొనలేని వారి అనుభవములకు భగవంతుని రూపము మిక్కిలి యుక్తమై యున్నది. వేదములలో లభించు ముఖ్య దేవతానామములలో విష్ణువు ఒకటి విష్ణువు సర్వోత్కృష్టదేవతగ కొనియాడబడియున్నాడు. బ్రాహ్మణములలో విష్ణువునకు సంబంధించిన పురాణ గాధలు అనేకము గలవు. వైదిక కర్మలన్నియు విష్ణుపరముగనే గుర్తింపబడియున్నవి.

విష్ణువు యొక్క సర్వోత్కృష్టత, ముఖ్య దేవతా ప్రాతిపదికగా వేదములలో వైష్ణవము ఆరంభమైయున్నది. "వేదకాలానంతరము గొప్ప ఋషియైన విఖనసుడొక్కడే పై విషయములను, లోక విశదము గావించెను. వైష్ణవమునకు మూలపురుషుడు విఖనసుడనుటలో అతిశయోక్తి ఏ మాత్రము లేదు.

పాంచరాత్రికులవలెగాక తన యభిప్రాయములను, వేద వాఙ్మయముతో మాత్రమే నిర్దుష్టపరచి అనుసరించెను

విఖనసుని బోధన ఫలితముగ పాంచరాత్రము ఆవిర్భవించెనని గూడ చెప్పవచ్చును. దేవాలయములలో భగవంతుని విగ్రహముల ద్వారా ఆరాధన ప్రారంభమగుట విఖనసుని ప్రతిభవలననే, అదే విధముగ పాంచరాత్రికులచే అనుసరింపబడెను. పాంచరాత్రాగమమునకు, ప్రధమమున తాంత్రిక మంత్రములు,

ముద్రలు, యంత్రములు మొదలైనవి తోడ్పడినవి. తర్వాత పాంచరాత్ర శాస్త్రము ఉపనిషత్ స్థానమునకు బదులుగా నిర్దిష్ట సిద్ధాంతములతో ప్రత్యేకమై గ నేర్పడి, బహుళముగ వృద్ధిపొందినది. ఇది వేద మంత్రములు, ఆచార క్రియలపై ఆధార పడియున్నది.

వేరొక విధముగ చెప్పవలెనన్న విఖనసుడు, తన సిద్ధాంతములకు, ఆచార క్రియలకు, వేదములను మాత్రమే ప్రాతిపదికగ తీసికొనెను. విఖనసుని ఆరాధనా విధానములలో అవైదికములెచ్చటను లేవు. విఖనసుని వైష్ణవమందలి ఆసక్తి కల్ప సూత్రములో నిరూపింపబడినది. వేదకాల ఆచార క్రియా వాఙ్మయమే కల్పసూత్ర ములు; ఆపస్తంబ, బోధాయన, సత్యాషాఢ తదితరులు వైదిక కర్మలను, విశద పరచి కల్పసూత్రములను రచించిరి. విఖనసుడు మాత్రమే వైదిక క్రియా వాఙ్మయ మందు వైష్ణవత్వమును ప్రవేశపెట్టెను. కనుక వారి వేద క్రియలు పూర్తి వైష్ణవ స్వభావము కలిగియున్నవి. ముల్లోకములను తన పాదములతో కొలుచుటను వర్ణిం చుచు, విష్ణు ప్రాప్తికి చెందు మంత్రమును విఖనసుడు ప్రముఖముగ చెప్పెను. భగవంతుడీ మంత్రమును విశదీకరించుటకే త్రివిక్రమావతారమును వహించెనని ప్రఖ్యాతి చెందిన భట్టరువారు వాయించిరి.

ఈ మంత్రమునకు సమాన ప్రాముఖ్యము ప్రాచీన తమిళ సంప్రదాయ ములలో కలదు. విష్ణువు "నెదుమల్" "నెడియాన్‌కుర్రమ్" మొదలగునామములతో వ్యవహరింపబడెను. వైదిక క్రియాకలాపములలో, వైష్ణవ ఉత్సాహాతిశయమును విఖనుడు అనేక ఘట్టములలో నిరూపించినట్లు మనము చూడవచ్చును.

మరియొక రమ్యమైన సన్నివేశము కూడ కలదు. వైదిక క్రియా కలాపము లకు దర్భలను సమకూర్చుకొను విధానమును, యజుర్వేద బ్రాహ్మణములు నిర్ణ యించుచున్నవి. కుశలముకోయు ప్రధాన ఋత్విక్కునకు, మొదటి మొక్కను కోయకుండా వదలి మిగతా వాటిని కోసి ఉపయోగించు విధానము ఉపదేశింపబడి నది. విష్ణువునకు సమర్పించు భావముతో వివరించి, ప్రథమ కుశను వదలునట్లు తెలిపెను. ఈ సందర్భమును బ్రాహ్మణము లేమియు ఉదహరించలేదు. విఖనసుడు వైష్ణవుడు గాన యిది ప్రథమమున విష్ణువునకు సమర్పించునట్లుగా తీసికొనెను. విఖనసుడు మాత్రమే అనభ్యోచ్చారణకున్నా, అవైదికాచార నిర్మూలమునకును, వేదములలోని వైష్ణవ మంత్రములను నిర్ణయించెను.

భారతదేశములోని విఖనసుల అనుచరులందరు అగర్భ వైష్ణవులు వీరు వైష్ణవత్వము కొఱకు ఇతర ప్రత్యేక దీక్షను తీసికొననవసరము లేదు కాని యితర ఋషి సంప్రదాయములకు చెందినవారు. వైష్ణవత్వమొందుటకు, ప్రత్యేక దీక్ష నవలంబించుట అత్యవసరమై యున్నది. ఇతర గృహ్య సూత్రకారులవలె గాక విఖనస గృహ్య సూత్రములోని వైదికకర్మలు, విష్ణు ప్రాముఖ్యమును వక్కాణించుచున్నవి. కనుక విఖనస ఋషి మూల వైష్ణవ స్థాపకుడు, వారి అనుచరులు ప్రాచీన వైష్ణవులు.

ఈ పుస్తకము ప్రధానముగా అర్చావతార వైభవము అను పేరుతోను "శ్రీ వైఖానసుల చరిత్రము" అను పేరుతోను వ్రాయబడినది

గత ప్రకరణలలో "శివార్చనా విధానమును, విష్ణ్వర్చనా విధానములో వైఖానసుల విధానమున్నూ తెలుపబడినవి విష్ణ్వర్చ విధానములో పాంచరాత్రుల విధానము అతి ముఖ్యమైయున్నందున ఈ ప్రకరణలో పాంచరాత్రుల విధానముగూడా వివరించుటకు ప్రయత్నించెదను–

శ్రీమన్నారాయణుడు సృష్ట్యాదియందు బ్రహ్మకు వేదములను– వేదార్థములను– సరహస్యముగ– ససంగ్రహముగ నుపదేశించగా: ఆ వేదములు అనంతముగను, గంభీరముగనున్నందున– లోకహితార్థమై అత్యంత సులభముగా వ్యక్తమగునట్లు బోధింపమని, 1) అనంత–గరుడ–విష్వక్సేన – బ్రహ్మేంద్రాదులైదుగురును వైకుంఠవాసుని ప్రార్థింపగా– శ్రీహరిప్రసన్నుడై, అయిదు రాత్రులలో శాస్త్ర రహస్యములన్నియు, సులభముగా, విపులముగా బోధించెను. ఇందువలననే ఈ శాస్త్రమునకు, పాంచరాత్రమని పేరు వచ్చినదనియు, ఈ శాస్త్రము శ్రుతి సమ్మతమనియు, భారతములో శాంతిపర్వమున గలదు.

ఈ శాస్త్రమునకు శ్రీమన్నారాయణుడు వక్తగాను, శ్రోత నారదుడుగా నున్నట్లు చెప్పబడియుండుటచే ఎంతో ప్రాముఖ్యము వహించెను– అందువలననే "పంచసురాత్రిషుప్రోక్తం శాస్త్రం" పాంచరాత్రము అని నిర్వచనము గలదు.

"పంచరాత్రస్య కృత్స్నస్య-వక్తా నారాయణః స్వయం
నారాయణ ముఖోద్గీతం నారదో శ్రావయన్ మునిన్"

అని ప్రమాణ వచనము.

2) పర-వ్యూహ-విభవ-అంతర్యామి-అర్చావతారమను అయిదు విధములలో భగవత్స్వరూపము వర్ణించిన కారణముచే పాంచరాత్రమని "అహిర్బుధ్న్య సంహిత"లో చెప్పబడియున్నది. (ఈ పంచ విధ తత్త్వమును వైఖానస ఆగమ కర్తలైన "భృగు-మరీచి-అత్రి-కశ్యపులు వారి గ్రంధములందు గూడా వివరించిరి) పాంచరాత్రి శబ్ద వివరణ అనేక విధములుగా తెలుపబడియున్నవి. ముఖ్యమైనవిగా పై రెండు ఉదాహరణలు ప్రసిద్ధి వహించియున్నవి.

1) శ్రీ మద్రామానుజ ఆళ్వారుల జీవిత చరిత్రలు 1974 ప్రచురణ
2) దేవాలయములు - తత్త్వవేత్తలు టిటిడి ప్రచురణలలో పాంచరాత్రులను గురించి మరికొన్ని విషయములు వివరముగాయున్నవి
రచన - డా॥ వి.టి.యస్ ఆచార్య

పాంచరాత్రి భగవచ్ఛాస్త్రములో విష్ణువుయొక్క చతుర్మూర్తి వ్యూహము అంగీకరించిన సిద్ధాంతము.

"అన్యేత్వేవం విజానంతి-మాం రాజన్ పాంచరాత్రికాః
వాసుదేవంచ రాజేంద్ర సంకర్షణ మథా విభుః
ప్రద్యుమ్నంచా నిరుద్ధంచ చతుర్మూర్తిః ప్రచక్షతే॥ అని భారతవచనము

1) వాసుదేవుడు - పరమేశ్వరుడు అనగా శ్రీకృష్ణుడు

2) సంకర్షణుడు - జీవుడు (అనగా బలరాముడు) 3) ప్రద్యుమ్నుడు - మనస్సు అనగా శ్రీకృష్ణుని కుమారుడు 4) అనిరుద్ధుడు - అహంకారము అనగా శ్రీకృష్ణుని మనుమడు.

పాంచరాత్ర శాస్త్రములో "అనుష్టుప్" శ్లోక రూపమున 108 సంహితలుగా గలదనిన్నీ

సాత్వతం-పౌష్కరం చైవ-జయాఖ్యం-తంత్రముత్తమమ్
రత్నత్రయ మితిఖ్యాతం తద్విశేషఇహోచ్యతే॥"

ఉదా ; సాత్వత-ఈశ్వర-నారద-విష్ణు-మరీచి-పౌష్కర-పరాశర-పరమేశ్వర కపింజల-భరద్వాజ-విష్ణుతిలక-జయాఖ్య మొదలగు సంహితలలో పాంచరాత్ర విశిష్టతను దెలుపుచు ప్రశంసింపబడియున్నవి. వీనిలో సాత్వత-పౌష్కర-జయా సంహితలు రత్నత్రయముగా దివ్యాగమములుగా ప్రశస్తినందినవి.

విష్ణు భగవానుని నారాధించు విధానములతో గూడిన రహస్యములన్నింటి నారదుడు, తన తండ్రి యొద్ద తెలుసుకొనినవాడగుటచే, సంసార సాగర నిమగ్నులైన మానవులవగాహన మొనరించుకొన్నచో నిశ్సంశయముగా వారు విష్ణుసాయుజ్యమును పొందగలరని మిగిలిన మహర్షులకు వివరించియుండెను.

ఈ పాంచరాత్రమునను సరించి యుండు వారలే పాంచరాత్రులు. పాంచరాత్రులలో "కాత్యాయన-ఆపస్తంబాది సూత్రములుగలవారై యున్నారు. తమిళ-కేరళ-కర్ణాటక రాష్ట్రములలో పాంచరాత్రులలో బోధాయన సూత్రజ్ఞులున్నట్లు దెలియుచున్నది. శ్రీరంగ క్షేత్రములో ప్రధానార్చకులుగా నున్నవారు కాత్యాయన సూత్రీయులగు పాంచరాత్రులు ఆంధ్రప్రదేశము నందలి భద్రాచలములో ప్రధానార్చకులుగా నున్నవారు ఆపస్తంబ సూత్రీయులగు పాంచరాత్రులు కాత్యాయన ముని ప్రోక్తమగు కల్ప సూత్రము నందు దెలుపబడిన సంస్కారము గలవారై, పాంచరాత్ర శాస్త్రవిధిచే దీక్షితులైన వారు తాంత్రికులుగ దేర్కొనబడుచున్నారని మరీచి మహర్షి ఆనంద సంహిత యను భగవచ్ఛాస్త్రమునందు దెలిపినారు. వేదమంత్రములతో వైఖానసులొనర్చు అర్చన లభించనప్పుడు పాంచరాత్ర శాస్త్రమునందు దెలుపబడిన విధి ప్రకారము నాయారాధన జరిపించవచ్చునని భగవద్వాక్యము (వరాహ పురాణము) పాంచరాత్రమునకు- 1) భగవచ్ఛాస్త్రమనియు 2) తంత్రమనియు సాత్వతమనియు, ఆగమమనియు పేర్లుగలవు. (తత్వార్థ మంత్రములను దెలుపునది యగుటచే తంత్రమని వ్యవహరింపబడుచున్నట్లు తెలుసుకొంటిమి గదా!

ఈ శాఖీయులు ఎన్నో యుగములనుండి స్వయమాచార్యులై జన్మ వైష్ణవులై విశిష్టాద్వైతమున ననుసరించుచున్నారు.

పాంచరాత్రములో 3 విధములున్నట్లు దెలియుచున్నది.

1) శ్రీ పాంచరాత్రులు 2) శుక పాంచరాత్రులు 3) ఘంటాపాంచరాత్రులు (గృ సూ.ధ.ని- విక్కిరాల రాఘవాచార్యులుగారు) ఈ శాస్త్రముసృష్ట్యాది నుండియు బహుళ ప్రచారములో నుండియున్నది. పాంచరాత్రమును గురించి మహాభారతములో శాంతి పర్వము నందు చక్కగా వివరింపబడియుండెను.

శ్రీ వైష్ణవాచార్యులలో పేర్వడసి, ప్రసిద్ధిగాంచిన యామునాచార్యులవారు అర్చనావిధానమును, పాంచరాత్ర విధానముననే స్వీకరించి, మిక్కిలిగా కొనియాడి తన ముఖ్యశిష్యులైన పంచనంబులకు (ముందు భాగములో వివరింపబడియున్నది) ఆ విధముననే స్వామివారిని అర్చించుట ముఖ్యమని బోధించియుండిరి వీరి అనంతర భగవద్రామానుజులవారు తన పూర్వాచార్యులు అనుసరించిన పద్ధతినే పాంచరాత్ర విధానమున స్వామివారిని అర్చించుట ముఖ్యమని ఆ పాంచరాత్ర విధానమును, విశేషవ్యాప్తిలోనికి గొనివచ్చిరి. వీరు ఎన్నివిధములుగానున్నను ఏప్రాంతమందున్నను, ఒక్కటిగనే యుండి, సంబంధ బాంధవ్యములు, పంక్తిభోజనములు గలిగి ఆచార భేదములు లేకయుండుట గమనించ వలసిన ముఖ్య విషయము.

పాంచరాత్ర సిద్ధాంత ప్రకారము- అర్చన జరుపుచున్న ప్రసిద్ధ దేవాలయములు "శ్రీరంగము, కంచి, తిరువళ్లూరు, అహోబిలము, సింహాచలము, అలివేలు మంగాపురము మొదలగు క్షేత్రములు ప్రసిద్ధి వహించియున్నవి.

ఆంధ్ర వాచస్పత్యము : మొదలగు నిఘంటువులలో పాంచరాత్ర బ్రాహ్మణులనగా, వీరు ద్రావిడులలో నొక తెగవారు, ఏకాయన, యజుశ్శాఖాప్రవర్తకులు కాత్యాయన సూత్రానుష్ఠాతలు, వైదికులు భగవచ్ఛాస్త్రోక్త పంచ సంస్కార దీక్షాపరులు ఆత్మార్థ-పరార్థ-యజమానముల నారాయణుని తప్ప - ఇతర దైవముల నారాధింపని ఏకాంత వైష్ణవులు. వీరు దక్షిణ దేశమునందు విస్తారముగను,ఆంధ్ర కన్నడ రాష్ట్రములలో స్వల్ప సంఖ్యాకులుగా నున్నారు.

వీరిలో కొంతమంది గురుపరంపరలో "నాధయామున మధ్యమామ్" అని చెప్పుచున్నారు. అదిసరియైనదిగాదని ఈదిగువ దెలిపినవిధముగావారి గురుపరంపరము దెలిపియుండిరి.

"పాంచరాత్ర ప్రవక్తారం-వన్దేనారాయణం ప్రభుమ్
పరాశరంచ మైత్రేయీం-భారద్వాజం కపింజలమ్,
వసిష్ఠాది మునన్ వన్దే పాంచరాత్ర ప్రవర్తకాన్
అవాదివైష్ణవో విష్ణుః అదిపాంచరాత్రతః

సమాప్తి వచనము

సశంఖచక్రం సకిరీటకుణ్డలం
సపీత వస్త్రం సరసీరుహేక్షణమ్
సహారవక్షస్థల శోభికౌస్తుభం
నమామి విష్ణుం శిరసా చతుర్భుజమ్.

సశంఖచక్రం సగదాసిశార్ఙ్గం
పీతాంబరం - కౌస్తుభవత్సచిహ్నం
శ్రియాసమేతోఽజ్జ్వల శోభితాంగం
విష్ణుం సదాఽహం-శరణం ప్రపద్యే.

యదక్షర పదభ్రష్టం
మాత్రాహీనంతు యద్భవేత్
తత్సర్వం క్షమ్యతాందేవ
నారాయణ నమోఽస్తుతే.

జలేరక్షతు వారాహః
స్థలే రక్షతు వామనం
అటవ్యాం నారసింహశ్చ
సర్వతుపాతు కేశవః

కాయేన వాచా మనసేంద్రియైర్వా
బుద్ధ్యాఽఽత్మనావా ప్రకృతేస్స్వభావాత్
కరోమియద్యత్ సకలం పరస్మై
నారాయణాయేతి సమర్పయామి.

శ్రియఃకాంతాయ కల్యాణ నిధయేనిధయేఽర్థినామ్
శ్రీ వేంకట నివాసాయ శ్రీనివాసాయ మంగళమ్॥

స్వస్తి ప్రజాభ్యః పరిపాలయంతాం
న్యాయేన మార్గేణ మహీంమహీశాః
గోబ్రాహ్మణేభ్య శ్శుభమస్తు నిత్యం
లోకాస్సమస్తా స్సుఖినో భవన్తు.

ధర్మస్య విజయోస్తు అధర్మస్యనాశోఽస్తు
ప్రాణిషు సద్భావనాస్తు విశ్వస్య కల్యాణ మస్తు.

హరిః ఓం తత్ సత్

ఉపయుక్త గ్రంధ సూచి

1) వైఖానస పత్రిక 1922వ సంవత్సరము వర్షవర్ధనోత్సవ సంచికలు

2) శ్రీ వైష్ణవ విశిష్టాద్వైత సిద్ధాంత బోధిని 1898 సం॥ శ్రీమాన్ నె. భాష్యాచార్యులవారు హూణ భాషలో రచియించిన గ్రంధమును బట్టి శ్రీమాన్ ముక్తేవి వేంకట తిరుమలాచార్యుల వారిచే తెనిగింపబడినది

3) గృహ్య సూత్ర ధర్మ నిర్ణయము
కాళహస్తి సంస్థానాస్థాన విద్వాంసులు, శ్రీమాన్ విక్కిరాల రాఘవాచార్యుల వారిచే రచియింపబడెను.

4) శ్రీ విఖనోముని - వైఖానసులు
లలిత భారతి శ్రీమాన్ దీవి లక్ష్మినరసింహాచార్యులుగారు 1975 గుంటూరు

5) శ్రీ వైఖానస కథా మథనము
శ్రీమాన్ పండిత పరాశరం వెంకట్రామాచార్యులుగారు, విజయవాడ

6) శ్రీ వైఖానసమ్, శ్రీమాన్ డా. నారాయణం కేశవాచార్యులుగారు

7) ఆంధ్ర వాఙ్మయ చరిత్ర
శ్రీమాన్ పండిత వేదాన్తమ్ శ్రీనివాసాచార్యులగారు, మంచికలపూడి

8) "ఉభయ వేదాన్త ప్రశంశ"
శ్రీమాన్ పండిత దీవి లక్ష్మనరసింహాచార్యులుగారు, అవనిగడ్డ

9) పంచ సంస్కార భాస్కరమ్
శ్రీమాన్ ముక్తేవి అనంతపద్మనాభా చార్యులుగారు

—o—

ప్రింటింగులో అతిముఖ్యమైన లోపములను మాత్రమే సవరించడమైనది.

1వ భాగము

పేజి	లైన్	తప్పు	ఒప్పు
XVII	12	దురీ	మతీ
XVIII	16	షుర	పురు
11	17	కింజ	కించిజ్జ
12	1	రపః	పరః
12	16	సంపదా	సంసదా
16	5	భక్తులు	భక్తురాండ్రు
22	17	తిరుళన్ళ	తిరునాళ్ళ
29	7	ణకింద్వకే	జైవోత్తమా
		యతయోచ్చ	యతయేచ్చ
29	16	తోన్యాన్త	నాన్యస్త

2వ భాగము

పేజి	లైన్	తప్పు	ఒప్పు
1	24	వ్రిషం	పవుషం
3	5	ష	షేణ
25	22	సమూర్త	సమూర్త్యర్చ
32	19	భాజం	భాజనం
45	3	ఋషి	ప్రవర్తక ఋషుల
47	12	సర్వజన్మాపేక్షయాత్యంత	విలక్షణ మనుష్య జన్మప్రాప్త
50	11	నారాయణుడగు	నారాయణాంశజుడగు
61	7	అదిపాంచారాత్రికః	ఆదిశ్రీపాంచరాత్రికః
61	11	కాస్తుభం	కౌస్తుభం
61	20, 21	జతే	జలే
		స్థతే	స్థలే

రచయిత పరిచయము

జననము: 20-2-1917 నలనామ సంవత్సర మాఘ బ॥ చతుర్దశి లు
మంగళవారము (శివరాత్రి పర్వదినము)

జన్మస్థలము: వేటపాలెము, చీరాల తాలూకా, ప్రకాశం జిల్లా.

తాతగారు: ఆయుర్వేదభిషక్, శ్రీమాన్ వినుకొండ తిరుమలాచార్యులు

మాతాపితరులు: ఆయుర్వేదభిషక్, రాజవైద్య వినుకొండ నరసింహా
చార్యులు. చక్రమ్మ

విద్య, వృత్తి: ఎస్. ఎస్. ఎల్. సి., ఆర్. ఎం. పి. (వైద్యము)

అభిరుచులు : వైద్యము, చరిత్రాంశములు, మతవిషయములు

రచనలు : వివిధ పత్రికలలో వ్యాసములు

ముద్రించిన పుస్తకములు:-

1. శ్రీమద్రామానుజ ఆళ్వారుల జీవిత చరిత్రము
[శ్రీ తిరుమల వేంకటేశ్వరునికి అంకితము]
2. దేవాలయములు - తత్త్వశేత్రలు
(టి. టి. డి. వారిచే ప్రకటించబడినది.) (శ్రీ పద్మావతీ దేవికి సమర్పించబడినది) ఆంధ్రరాష్ట్ర ముఖ్యమంత్రి గా. N.T. రామారావుగారిచే రిలీజు చేయబడినది.
3. భగవంతుడు-భక్తిమార్గములు
(సారస్వత నికేతన గ్రంథాలయం (వేటపాలెం) అంకితము.
4. మధురభక్తి (శ్రీ ఆంజనేయస్వామివారికి సమర్పించడమైనది)
5. హిందూమతముపై శ్రీమద్రామానుజుని ప్రభావము దివ్య ప్రబోధనలు (శ్రీ పెరుంబూదూరునందుగల శ్రీమద్రామానుజాచార్యులవారి దివ్యచరణసరోజములకు సమర్పింపబడినది)
6. అర్చావతారము - శ్రీవైఖానసులు, శ్రీవిఖనోమహాముని దివ్యచరణారవిందములకు అంకితము)
7. శివతత్త్వము - శైవసిద్ధాంతము (అముద్రితము శ్రీశైల క్షేత్రమునందుగల మల్లికార్జునస్వామివారికి అంకితము)

గ్రంథములు లభించువారు :-

డా॥ వి.టి. శేషాచార్యులు,
వేటపాలెం - 523 187 ప్రకాశం జిల్లా.